

2023/2225

30.10.2023.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2023/2225
(2023. gada 18. oktobris)
par patērētāju kredītliģumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/48/EK ⁽³⁾ Savienības līmenī paredzēti noteikumi par patērētāju kredītliģumiem.
- (2) Komisija 2014. gadā izdeva ziņojumu par Direktīvas 2008/48/EK īstenošanu. Komisija 2020. gadā nāca klajā ar otro ziņojumu par minētās direktīvas īstenošanu un Komisijas dienestu darba dokumentu, kuros izklāstīti rezultāti, kas gūti minētās direktīvas normatīvās atbilstības un izpildes izvērtējumā, kurš ietvēra plašu apspriešanos ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.
- (3) Minētajos ziņojumos un apspriešanās tika konstatēts, ka Direktīva 2008/48/EK ir daļēji efektīvi nodrošinājusi augstus patērētāju tiesību aizsardzības standartus un veicinājusi vienotā kredītu tirgus attīstību un ka šādi mērķi joprojām ir nozīmīgi. Iemesli, kādēļ minētā direktīva ir bijusi tikai daļēji efektīva, izriet gan no pašas direktīvas, piemēram, no neprecīza atsevišķu pantu formulējuma, gan no ārējiem faktoriem – tādiem kā ar digitalizāciju saistītās norises, praktiskā piemērošana un izpilde dalībvalstīs –, kā arī no fakta, ka uz noteiktiem patēriņa kredītu tirgus aspektiem minētā direktīva neattiecas.
- (4) Digitalizācija ir veicinājusi tādu tirgus attīstību, kas nebija paredzēta laikā, kad tika pieņemta Direktīva 2008/48/EK. Faktiski kopš minētās direktīvas pieņemšanas notiekošā straujā tehnoloģiskā attīstība ir radījusi būtiskas izmaiņas patēriņa kredītu tirgū gan piedāvājuma, gan arī pieprasījuma ziņā, piemēram, jaunu produktu parādīšanos un patērētāju uzvedības un izvēles attīstību.
- (5) Neprecīzs atsevišķu Direktīvas 2008/48/EK noteikumu formulējums, kas ļāvis dalībvalstīm pieņemt no tiem atšķirīgus noteikumus, kuri ir stingrāki nekā minētajā direktīvā paredzētie, Savienībā ir radījis sadrumstalotu tiesisko regulējumu vairākos patērētāju kredītliģumu aspektos.
- (6) *De facto* un *de jure* situācija, ko rada minētās atšķirības valstīs, dažos gadījumos izraisa izkropļotu konkurenci starp kreditoriem Savienībā un rada šķēršļus iekšējā tirgū. Šī situācija ierobežo patērētāju iespējas gūt labumu no pakāpeniski pieaugošā pārrobežu kredītu piedāvājuma, kas, paredzams, digitalizācijas rezultātā pieaugs vēl vairāk. Minētie izkropļojumi un ierobežojumi savukārt var samazināt pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem. Turklāt šī situācija noved pie neatbilstīga un nekonsekventa patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa Savienībā.

⁽¹⁾ OV C 105, 4.3.2022., 92. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2023. gada 12. septembra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2023. gada 9. oktobra lēmums.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītliģumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 22.5.2008., 66. lpp.).

- (7) Pēdējos gados kredītu piedāvājums patērētājiem ir ievērojami attīstījies un kļuvis daudzveidīgāks. Ir parādījušies jauni kredītprodukti, jo īpaši tiešsaistes vidē, un to izmantošana turpina attīstīties. Tas ir radījis juridisku nenoteiktību attiecībā uz Direktīvas 2008/48/EK piemērošanu šādiem jauniem produktiem.
- (8) Šī direktīva papildina noteikumus, kas iekļauti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/65/EK (*). Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, būtu jāprecizē, ka šīs direktīvas un minētās direktīvas noteikumu pretrunas gadījumā ir piemērojami šīs direktīvas kā *lex specialis* noteikumi.
- (9) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 26. pantu iekšējais tirgus aptver teritoriju, kurā ir nodrošināta brīva preču un pakalpojumu aprīte un brīva personu pārvietošanās. Pārredzamāka un efektīvāka patēriņa kredītu tiesiskā regulējuma izstrādei būtu jāpalielina patērētāju uzticēšanās un aizsardzība un jāveicina pārrobežu darbību attīstība.
- (10) Lai uzlabotu patēriņa kredītu iekšējā tirgus darbību, ir jāparedz saskaņots Savienības regulējums vairākās pamatjomās. Ņemot vērā patēriņa kredītu tirgus attīstību, jo īpaši tiešsaistes vidē, un arvien lielāko Savienības iedzīvotāju mobilitāti, uz nākotni vērsti Savienības tiesību akti, kas spēj pielāgoties nākotnes kredītu veidiem un kas sniedz dalībvalstīm atbilstīgu rīcības brīvību to īstenošanā, veicinās vienlīdzīgu konkurences apstākļus uzņēmumiem.
- (11) LESD 169. panta 1. punktā un 169. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka Savienībai ir jāveicina augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis, veicot pasākumus, kas pieņemti, ievērojot LESD 114. pantu. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("harta") 38. pantā ir paredzēts, ka Savienības politikai ir jānodrošina augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis.
- (12) Ir svarīgi panākt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni. Tādējādi būtu jānodrošina brīva kredītu piedāvājumu aprīte apstākļos, kas ir optimāli gan tiem, kas kredītu piedāvā, gan tiem, kas to pieprasa, pienācīgi ņemot vērā konkrētās situācijas dalībvalstīs.
- (13) Vajadzīga pilnīga saskaņošana, lai visiem patērētājiem Savienībā nodrošinātu augstu un līdzvērtīgu viņu interešu aizsardzības līmeni un lai izveidotu labi funkcionējošu iekšējo tirgu. Tādēļ nevajadzētu atļaut dalībvalstīm paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, kuri atšķiras no tiem, kas paredzēti šajā direktīvā, ja vien šajā direktīvā nav noteikts citādi. Šāds ierobežojums tomēr būtu jāpiemēro tikai tad, ja šajā direktīvā pastāv saskaņoti noteikumi. Ja šādi saskaņoti noteikumi nepastāv, būtu jāpatur tiesības dalībvalstīm saglabāt vai ieviest valsts tiesību aktus. Attiecīgi dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus par preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja un kreditora solidāro atbildību. Dalībvalstīm vajadzētu būt arī iespējai paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus par preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas līguma atcelšanu, ja patērētājs īsteno savas tiesības atteikties no kredītīguma. Šajā sakarā beztermiņa kredītīgumu gadījumā būtu jāļauj dalībvalstīm noteikt minimālu periodu starp brīdi, kad kreditors prasa atmaksu, un dienu, kurā kredīts ir jāatmaksā.
- (14) Šajā direktīvā izklāstītās definīcijas nosaka saskaņošanas darbības jomu. Tāpēc dalībvalstu pienākums transponēt šo direktīvu būtu jāattiecinā tikai uz tās darbības jomu, kas noteikta ar minētajām definīcijām. Atbilstīgi Savienības tiesību aktiem šai direktīvai tomēr nebūtu jāskar tas, kā dalībvalstīs tiek piemēroti šīs direktīvas noteikumi attiecībā uz jomām, kas neietilpst tās darbības jomā. Tādējādi dalībvalsts varētu paturēt spēkā vai ieviest valsts tiesību aktus, kuri atbilst šai direktīvai vai dažiem šīs direktīvas noteikumiem par kredītīgumiem, kas neietilpst tās darbības jomā, piemēram, par kredītīgumiem, kurus noslēdzot patērētājam kreditora glabāšanā kā nodrošinājums jānodod kāds priekšmets un kuros patērētāja atbildība ir strikti ierobežota tikai ar minēto glabāšanā nodoto priekšmetu, vai par kredītīgumiem, kuru kredīta kopsumma pārsniedz 100 000 EUR. Turklāt dalībvalstis varētu piemērot šo direktīvu arī saistītam kredītam, uz ko neattiecas šīs direktīvas definīcija par saistītu kredītīgumu. Tādējādi šīs direktīvas noteikumus par saistītiem kredītīgumiem varētu piemērot tiem kredītīgumiem, kurus izmanto tikai daļēji, lai finansētu līgumu par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK (OV L 271, 9.10.2002., 16. lpp.).

- (15) Lai uzlabotu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, vairākas dalībvalstis Direktīvu 2008/48/EK ir piemērojušas jomām, kuras neietilpst tās darbības jomā, savukārt citās dalībvalstīs tirgus īpatnību dēļ ir atšķirīgi valsts noteikumi, kas reglamentē minētās jomas, tādējādi saglabājot dažas atšķirības starp dažādo dalībvalstu valsts tiesību aktiem attiecībā uz minētajiem kredītu veidiem. Faktiski vairāki kredītligumu veidi, kas neietilpst Direktīvas 2008/48/EK darbības jomā, var kaitēt patērētājiem, tostarp, īstermiņa kredītligumi ar augstām izmaksām, kuru summa parasti ir mazāka par minētajā direktīvā noteikto minimālo robežvērtību 200 EUR. Šajā sakarā un lai nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni un veicinātu patēriņa kredītu pārrobežu tirgu, šajā direktīvā būtu jāietver daži ligumi, kas tika izslēgti no Direktīvas 2008/48/EK darbības jomas, piemēram, patērētāju kredītligumi, kuru kredīta kopsumma ir mazāka par 200 EUR. Tāpat, lai nodrošinātu lielāku pārredzamību un labāku patērētāju tiesību aizsardzību, kā rezultātā palielinās patērētāju uzticēšanās, šī direktīva būtu jāattiecinā arī uz citiem produktiem ar varbūtēju kaitīgu ietekmi, ko rada to augstās izmaksas vai augstā maksa nokavētu maksājumu gadījumā. Šajā nolūkā no šīs direktīvas darbības jomas nevajadzētu izslēgt: nomas vai lizinga ligumus ar pirkšanas iespēju; kredītligumus, ja kredītu piešķir kā pārtēriņa iespēju un ja tas ir jāatmaksā viena mēneša laikā; kredītligumus, kuros nav paredzēti ne procenti, ne citas maksas un kredītligumus, kuros paredzēts, ka kredīts jāatmaksā trīs mēnešu laikā un par kuriem tiek prasīta nenozīmīga samaksa. Tomēr attiecībā uz tiem dažiem kredītligumiem, kas bija izslēgti no Direktīvas 2008/48/EK darbības jomas un uz kuriem būtu jāattiecinā šī direktīva, proti, uz kredītligumiem, kuru kredīta kopsumma ir mazāka par 200 EUR, uz kredītu, kas piešķirts bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot ierobežotas maksas, kas patērētājam jāmaksā par maksājumu kavējumiem, un uz kredītu, kas jāatmaksā trīs mēnešu laikā ar nenozīmīgu samaksu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nepiemērot noteiktu un ierobežotu skaitu šīs direktīvas noteikumu, kas attiecas uz reklāmu, informāciju pirmās līguma noslēgšanas un līguma informāciju, lai izvairītos no nevajadzīga sloga kreditoriem, ņemot vērā tirgus īpatnības un minēto kredītligumu īpašās iezīmes, piemēram, to īsāku termiņu, vienlaikus nodrošinot augstāku patērētāju aizsardzības līmeni.
- (16) Piedāvājumi "pērc tagad, maksā vēlāk", saskaņā ar kuriem kreditors patērētājam kredītu piešķir tikai tam, lai iegādātos piegādātāja piegādātas preces vai sniegtos pakalpojumus, proti, tie ir jauni digitāli finanšu rīki, kuri ļauj patērētājiem veikt pirkumus un atmaksāt tos laika gaitā, bieži tiek piešķirti bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, un tādēļ tie būtu jāiekļauj šīs direktīvas darbības jomā.
- (17) Daži atliktie maksājumi, kur preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs patērētājam dod laiku samaksāt par precī vai pakalpojumu bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot ierobežotām maksām par maksājumu kavējumiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem, būtu jāizslēdz no šīs direktīvas darbības jomas ar noteikumu, ka nav nekādas trešās personas, kāda, piemēram, ir piedāvājumā "pērc tagad, maksā vēlāk" un attiecībā uz precī vai pakalpojumu piedāvā kredītu, un ka maksājums ir pilnībā jāveic ierobežotā 50 dienu termiņā pēc preces piegādes vai pakalpojuma sniegšanas. Faktiski šādi atliktie maksājumi ir tāda uzņēmējdarbības prakse, ko parasti izmanto, lai patērētājiem ļautu maksāt tikai pēc preču vai pakalpojumu saņemšanas, kas ir izdevīgi patērētājiem, piemēram, atliktas medicīnisko reķīnu apmaksas gadījumā, kad slimnīcas patērētājiem dod laiku samaksāt medicīniskos izdevumus. Attiecībā uz konkrētiem lieliem tiešsaistes preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir piekļuve lielam klientu lokam, minētā izslēgšana būtu jāierobežo, attiecinot to uz gadījumiem, kad trešā persona ne piedāvā, ne iegādājas kredītu un kad maksājums ir pilnībā jāveic 14 dienu laikā pēc preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot ierobežotas maksas, kas patērētājam jāmaksā par maksājumu kavējumiem, kā noteikts saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Pretējā gadījumā šādi lieli tiešsaistes piegādātāji, ņemot vērā to finansiālās spējas un spēju mudināt patērētājus uz impulsīvu iepirkšanos un, iespējams, pārmērīgu patēriņu, varētu atliktus maksājumus piedāvāt ļoti plašā veidā, nenodrošinot patērētāju aizsardzību, un vājināt godīgu konkurenci ar citiem preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem. Šāds ierobežojums patērētājiem vienmēr ļautu ērti veikt maksājumus divu nedēļu laikā, vienlaikus nodrošinot, ka gadījumos, kad lieli tiešsaistes preču piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji vēlas piešķirt liela apmēra kredītu ar ilgāku atmaksas termiņu, uz tiem attiecas šī direktīva.
- (18) Kā aprakstīts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/751 ⁽⁵⁾ 17. apsvērumā, atliktā maksājuma debetkartes ir tirgū pieejamas kredītkartes, kad iepriekš noteiktā konkrētā dienā parasti vienreiz mēnesī no kartes turētāja konta tiek debitēta darījumu kopsumma bez procentiem. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paredzēt atbrīvojumu no šīs direktīvas dažiem kredītligumiem, kas pastāv atliktas maksājumu debetkartes veidā, jo šādi kredītligumi māsājniecībā var palīdzēt labāk pielāgot savu budžetu mēneša ienākumiem, ja kredīts ir jāatmaksā 40 dienu laikā bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot ierobežotas maksas, kas saistītas ar maksājumu pakalpojuma sniegšanu, un ja to sniedz kredītiestāde vai maksājumu iestāde. Minētajam izņēmumam nebūtu jāskar to attiecīgo noteikumu piemērošana attiecībā uz pārtēriņa iespēju vai pārsniegšanu, kuri būtu jāpiemēro gadījumā, ja atmaksājumā summa pārsniedz norēķīnu kontā esošo pozitīvo atlikumu.

(5) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/751 (2015. gada 29. aprīlis) par starpbanku komisijas maksām, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem (OV L 123, 19.5.2015., 1. lpp.).

- (19) Nomas un līzinga līgumi, kuros pienākums vai iespēja iegādāties līguma priekšmetu patērētājam nav noteikti ne pašā līgumā, ne kādā atsevišķā līgumā – piemēram, līgumā, ko noslēdz tikai par īri – nebūtu jāiekļauj šīs direktīvas jomā, ņemot vērā, ka tajos nav ietverta nekāda iespējama īpašuma nodošana līdz līguma darbības termiņa beigām.
- (20) Turklāt visi kredītīgumi ar summu līdz 100 000 EUR būtu jāiekļauj šīs direktīvas jomā. Maksimālajam sliekšnim attiecībā uz šajā direktīvā iekļautajiem kredītīgumiem vajadzētu būt augstākam nekā Direktīvā 2008/48/EK paredzētajam sliekšnim, lai ņemtu vērā indeksāciju saistībā ar inflācijas sekām kopš 2008. gada un turpmākajos gados.
- (21) Attiecībā uz kredītīgumiem, kuros starp kreditoru un patērētāju attiecībā uz atliktiem maksājumiem vai atmaksas metodēm paredzēta vienošanās situācijai, kad patērētājs jau nepilda vai, visticamāk, neizpildīs sākotnējā kredītīguma saistības, un gadījumos, ja šāda vienošanās, visticamāk, novērš iespējamus tiesas procesus par šādu saistību neizpildi un to noteikumi nav neizdevīgāki par tiem, kas noteikti sākotnējā kredītīgumā, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nolemt piemērot tikai ierobežotu skaitu šīs direktīvas noteikumu, *inter alia*, atbrīvojot kreditorus no pienākuma veikt kredīspējas izvērtēšanu. Tas neliegtu patērētājiem atmaksas grūtību gadījumā saņemt jaunu kredītīgumu, kas viņiem palīdzētu vieglāk atmaksāt sākotnējo kredītu. Tiktu uzskatīts, ka patērētāji, visticamāk, nepildīs saistības, piemēram, situācijās, kad viņi zaudējuši darbu.
- (22) Kopš 2008. gada kolektīvā finansēšana ir izveidojusies kā finansējuma veids, kas ir pieejams patērētājiem un parasti ir paredzēts nelieliem izdevumiem vai ieguldījumiem. Kolektīvās finansēšanas kredīt pakalpojumu sniedzējs vada sabiedrībai pieejamu digitālu platformu, lai sapārotu potenciālos aizdevējus, kuri veic vai neveic ardo darbību, uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību, ar patērētājiem, kas meklē finansējumu, vai sekmētu šādu sapārošanu. Šādu finansējumu var nodrošināt patēriņa kredīta veidā. Ja kolektīvās finansēšanas kredīt pakalpojumu sniedzēji kredītu patērētājiem izsniedz tieši, uz tiem būtu jāattiecinā šīs direktīvas noteikumi par kreditoriem. Ja kolektīvās finansēšanas kredīt pakalpojumu sniedzēji veicina kredītu izsniegšanu starp kreditoriem, kuri veic ardo darbību, uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību, un patērētājiem, uz minētajiem kreditoriem būtu jāattiecinā šajā direktīvā noteiktie kreditoru pienākumi. Šādā gadījumā kolektīvās finansēšanas kredīt pakalpojumu sniedzēji darbojas kā kredīta starpnieki, tādēļ uz tiem būtu jāattiecinā šajā direktīvā noteiktie kredīta starpnieku pienākumi.
- (23) Attiecībā uz konkrētiem kredītīgumu veidiem, kam piemērojami tikai daži šīs direktīvas noteikumi, dalībvalstīm būtu jāpatur tiesības valsts tiesību aktos reglamentēt šādu veidu kredītīgumus attiecībā uz citiem aspektiem, kuri šajā direktīvā nav saskaņoti.
- (24) Līgumi par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, saskaņā ar kuriem patērētājs maksā par tiem visā pakalpojumu sniegšanas vai preču piegādes laikā, maksājot pa daļām, var būtiski atšķirties no kredītīgumiem, uz ko attiecas šī direktīva, gan saistībā ar iesaistīto līgumslēdzēju pušu interesēm, gan darījumu kārtību un izpildi. Tādēļ šajā direktīvā šādi līgumi nebūtu jāuzskata par kredītīgumiem. Šāds līgums, piemēram, ir apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru par apdrošināšanu maksā ar ikmēneša maksājumiem.
- (25) Kredītīgumi, kas aptver ar nekustamo īpašumu nodrošināta kredīta piešķiršanu, un kredītīgumi, kuru mērķis ir finansēt īpašumtiesību uz zemi vai esošu vai plānotu ēku, tostarp tādu telpu iegūšanu vai paturēšanu, ko izmanto ardo darbībai, uzņēmējdarbībai vai profesionālai darbībai, būtu jāizslēdz no šīs direktīvas darbības jomas, jo šādus līgumus regulē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES ⁽⁶⁾. Tomēr no šīs direktīvas darbības jomas nebūtu jāizslēdz kredīti, kuru mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana, kuru kopsumma pārsniedz 100 000 EUR, un kuri nav nodrošināti vai nu ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz nekustamo īpašumu, vai kuri ir nodrošināti ar tiesībām, kas saistītas ar nekustamo īpašumu.
- (26) Šī direktīva būtu jāpiemēro neatkarīgi no tā, vai kreditors ir juridiska persona vai fiziska persona. Šai direktīvai tomēr nevajadzētu ietekmēt dalībvalstu tiesības ierobežot patēriņa kredītu piešķiršanu, atļaujot to veikt tikai juridiskām personām vai noteiktām juridiskām personām.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

- (27) Daži šīs direktīvas noteikumi būtu jāpiemēro kredīta starpniekiem, kas ir fiziskas un juridiskas personas un kas, veicot savu aroddarbību, uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību, par atbildību iesniedz vai piedāvā kredītligumu patērētājiem, palīdz patērētājiem, veicot sagatavošanas darbu attiecībā uz kredītligumu noslēgšanu, vai noslēdz kredītligumus ar patērētājiem kreditora vārdā.
- (28) Informācija patērētājiem, piemēram, pienācīgi paskaidrojumi, informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, vispārīga informācija un informācija par datubāzu izmantošanu, būtu jāsniedz bez maksas. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš personu ar invaliditāti vajadzībām.
- (29) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un tiek ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti hartā. Konkrētāk, šajā direktīvā pilnībā tiek ievērotas tiesības uz personas datu aizsardzību, īpašumu, nediskrimināciju, ģimenes un profesionālās dzīves aizsardzību un patērētāju tiesību aizsardzību, ievērojot hartu.
- (30) Šai direktīvai nebūtu jāskar Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (⁽⁷⁾), ko piemēro jebkurai personas datu apstrādei, ko veic kreditori un kredīta starpnieki, uz kuriem attiecas šīs direktīvas darbības joma, un jo īpaši tai nebūtu jāskar personas datu apstrādes principi, kas izklāstīti minētās regulas 5. pantā, tostarp datu minimizēšana, precizitāte un nolūka ierobežojumi.
- (31) Patērētāji, kas likumīgi uzturas Savienībā, nebūtu jādiskriminē viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ vai jebkādu hartas 21. pantā minēto iemeslu dēļ, kad viņi Savienībā pieprasa vai slēdz kredītligumu vai ir šāda līguma turētāji. Tas neskar iespēju paredzēt atšķirīgus nosacījumus attiecībā uz piekļuvi kredītam, ja minētie atšķirīgie nosacījumi ir pienācīgi pamatoti ar objektīviem kritērijiem. Turklāt tas nebūtu jāsaprot kā pienākums kreditoriem vai kredīta starpniekiem sniegt pakalpojumus jomās, kurās tie neveic uzņēmējdarbību.
- (32) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK (⁽⁸⁾) patērētājiem vajadzētu būt aizsargātiem pret negodīgu vai maldinošu praksi, jo īpaši attiecībā uz informāciju, ko atklāj kreditors vai kredīta starpnieks. Minēto direktīvu turpina piemērot kredītligumiem, un tā darbojas kā "drošības tīkls", ar ko nodrošina, ka visās nozarēs var uzturēt augstu un vienotu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, arī papildinot citus ES tiesību aktus.
- (33) Būtu jāparedz īpaši noteikumi par kredītligumu reklamēšanu un par dažiem standarta informācijas elementiem, kas jāsniedz patērētājiem, lai viņi jo īpaši varētu salīdzināt dažādus piedāvājumus. Šāda standarta informācija būtu jāsniedz skaidrā, kodolīgā un viegli uztveramā veidā ar reprezentatīvu piemēra palīdzību. Kredīta kopsummai un atmaksas ilgumam, ko kreditors izvēlējis šādam reprezentatīvajam piemēram, būtu cik vien iespējams jāatbilst kreditora reklamētā kredītliguma iezīmēm. Standarta informācija būtu jāsniedz iepriekš, turklāt pamanāmā un skaidrā veidā un saistošā formātā. Tai vajadzētu būt skaidri salasāmai un pielāgotai, lai ņemtu vērā dažu informācijas nesēju, piemēram, mobilo tālrunu ekrānu, tehniskos ierobežojumus. Digitālajos kanālos daļu no reprezentatīvā piemēra standarta informācijas varētu sniegt, noklikšķinot, ritinot vai pavelkot. Tomēr pirms piekļuves kredīta piedāvājumiem patērētājiem būtu jāsaņem visa standartinformācija, kas iekļaujama reklāmā par kredītligumiem, arī noklikšķināšanas, ritināšanas vai pavilkšanas gadījumā. Standartinformācija būtu arī skaidri jānošķir no jebkādas papildinformācijas, kas attiecas uz kredītligumu. Būtu skaidri jānorāda reklāmas nolūkos piedāvātie pagaidu nosacījumi, piemēram, akcijas piedāvājums ar zemāku aizņēmuma likmi kredītliguma pirmajos mēnešos. Patērētājiem vajadzētu varēt vienkopus redzēt visu būtisko informāciju pat tad, ja viņi to aplūko mobilā tālruna ekrānā. Patērētājam būtu jādara zināms arī kreditora un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka tālruna numurs un e-pasta adrese, lai patērētājs varētu ātri un efektīvi sazināties ar kreditoru vai kredīta starpnieku.

(⁷) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

(⁸) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EEK, 98/27/EEK un 2002/65/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

Ja nav iespējams norādīt kredīta kopsummu kā piešķirto kopējo summu, jo īpaši – ja kredītligums paredz patērētājam iespējas brīvi izņemt līdzekļus, paredzot ierobežojumus attiecībā uz summu, tad būtu jānosaka maksimālā summa. Maksimālajai summai būtu jānorāda ierobežojumi attiecībā uz kredīta summu, kāda var tik darīta pieejama patērētājam. Īpašos un pamatotos gadījumos, lai uzlabotu patērētāju izpratni par informāciju, kas tiek pausta kredītligumu reklāmā, ja izmantotais informācijas nesējs neļauj minēto informāciju vizuāli attēlot, piemēram, radio reklāmas gadījumā, būtu jāsamazina izpaustās informācijas apjoms. Turklāt būtu jāpatur dalībvalstīm tiesības valsts tiesību aktos regulēt informācijas sniegšanas prasības attiecībā uz tādu kredītligumu reklāmu, kurā netiek sniegta informācija par kredīta izmaksām. Lai samazinātu tādu gadījumu skaitu, kad kredīts tiek maldinoši pārdots patērētājiem, kuri to nevar atļauties, un lai veicinātu ilgtspējīgu kreditēšanu, kredītligumu reklāmā visos gadījumos būtu jāiekļauj skaidrs un uzskatāms brīdinājums patērētājiem par to, ka naudas aizņemšanās maksā naudu. Lai nodrošinātu augstāku patērētāju aizsardzības līmeni, būtu jāaizliedz konkrētas reklāmas, piemēram, reklāmas, kas patērētājus mudina ņemt kredītu, rosinot domāt, ka kredīts uzlabotu viņu finansiālo stāvokli, vai norādot, ka datubāzēs reģistrētam kredītam ir maza ietekme uz kredīta pieteikuma novērtēšanu vai tās nav vispār. Būtu arī jāļauj dalībvalstīm aizliegt reklāmas, ko tās uzskata par riskantām patērētājiem, piemēram, reklāmas, kas uzsver to, cik viegli vai ātri var saņemt kredītu.

- (34) Pastāvīgam informācijas nesējam, tostarp papīra formāta un sadarbspējīgām, pārnēsājamām un mašīnlasāmām dokumentu digitālajām versijām, būtu jāļauj informāciju adresēt personīgi patērētājam, tam būtu jāļauj patērētājam informāciju uzglabāt tā, lai tā būtu pieejama turpmākai atsaucēi, un uz laikposmu, kas atbilst informācijas mērķiem, tam būtu jāļauj uzglabāto informāciju pavairot neizmainītā veidā un tam būtu jānodrošina informācijas lasāmība, lai informāciju varētu izlasīt un uz to atsaukties. Patērētājiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties pastāvīgā informācijas nesēja veidu, uz kura saņemt informāciju pirms līguma noslēgšanas un pēc līguma noslēgšanas un uz kura paziņot atcelšanu. Tomēr patērētājiem nevajadzētu būt iespējai paziņot to atteikumu un pieprasīt kreditoriem vai, attiecīgā gadījumā, kredīta starpniekiem sniegt informāciju uz tādiem pastāvīgu informācijas nesēju veidiem, kas netiek plaši izmantoti.
- (35) Reklāmai ir tendence jo īpaši koncentrēties uz vienu vai vairākiem produktiem, taču vajadzētu dot patērētājiem iespēju pieņemt lēmumu, pārziņot visu kredītproduktu piedāvājumu klāstu. Šajā sakarā vispārīgai informācijai ir svarīga loma patērētāja izglītošanā attiecībā uz pieejamo produktu un pakalpojumu plašo klāstu un to galvenajām iezīmēm. Tāpēc patērētājiem vajadzētu būt iespējai jebkurā laikā piekļūt vispārīgai informācijai par pieejamajiem kredītproduktiem. Tam nebūtu jāskar pienākums sniegt patērētājiem individualizētu informāciju pirms līguma noslēgšanas.
- (36) Lai patērētāji varētu pieņemt lēmumus, pilnībā pārziņot faktus, viņiem laikus pirms kredītliguma noslēgšanas un nevis vienlaicīgi ar to būtu jāsaņem pienācīga informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas un kas rūpīgi un nesteidzoties ir izskatāma sev ērtā laikā, tostarp informācija par kredīta nosacījumiem un izmaksām un patērētāja pienākumiem, kā arī pienācīgi paskaidrojumi. Mērķis ir nodrošināt, lai patērētājiem būtu pietiekami daudz laika izlasīt un saprast pirms līguma noslēgšanas sniegto informāciju, salīdzināt piedāvājumus un pieņemt apzinātu lēmumu. Šādi prasībai nevajadzētu skart Padomes Direktīvu 93/13/EEK⁽⁹⁾.
- (37) Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, būtu jāsniedz, izmantojot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu, kas izklāstīta šīs direktīvas I pielikumā. Lai palīdzētu patērētājiem izprast un salīdzināt dažādos piedāvājumus, galvenās ziņas par kredītu būtu uzskatāmi jāsniedz minētās veidlapas pirmajā lappusē, un tādējādi patērētājiem būtu jāredz visa būtiskā informācija vienkopus pat mobilā tālruņa ekrānā. Ja visus būtiskos elementus nevar uzskatāmi norādīt vienā lappusē, tie būtu jānorāda Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapas pirmajā daļā ne vairāk kā divās lappusēs. Minētajā veidlapā sniegtajai informācijai vajadzētu būt skaidrai, skaidri salasāmai un pielāgotai dažu informācijas nesēju, piemēram, mobilo tālruņu ekrānu, tehniskajiem ierobežojumiem. Tā dažādajos kanālos būtu jāatspoguļo atbilstīgā un piemērotā veidā, lai nodrošinātu, ka katrs patērētājs var piekļūt informācijai vienlīdzīgi un saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/882⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

- (38) Lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku piedāvājumu pārredzamību un salīdzināmību, informācijai, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, jo īpaši būtu jāietver gada procentu likme, ko piemēro kredītam un kas visā Savienībā noteikta vienādā veidā. Tā kā gada procentu likmi šajā posmā var norādīt, tikai izmantojot piemēru, šādam piemēram vajadzētu būt reprezentatīvam. Tādējādi tam būtu jāatbilst, piemēram, saskaņā ar attiecīgā veida kredītligumu piešķirtā kredīta vidējam darbības ilgumam un kopsummai un – attiecīgā gadījumā – iegādātajām precēm. Nosakot reprezentatīvu piemēru, būtu jāņem vērā arī noteiktu kredītliguma veidu izplatība konkrētā tirgū. Attiecībā uz aizņēmuma likmi, rēķinot maksājumu biežumu un procentu kapitalizāciju, kreditoriem būtu jāizmanto parastā aprēķina metode attiecīgajam patērētāja kredītam. Ja informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tiek sniegta vēlāk nekā vienu dienu, pirms patērētājam kļūst saistošs jebkāds kredītligums vai piedāvājums, kreditoram un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekam laikā no vienas līdz septiņām dienām pēc līguma noslēgšanas vai attiecīgā gadījumā pēc tam, kad patērētājs iesniedzis saistošu kredīta piedāvājumu, būtu jāatgādina patērētājam par iespēju atteikties no kredītliguma.
- (39) Kredīta kopējās izmaksas patērētājam būtu jāietver visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi, kredīta starpnieku izmaksas un citi maksājumi, kas patērētājam jāveic saistībā ar kredītligumu, izņemot notāru izmaksas. Kreditoru faktiskās zināšanas par izmaksām būtu jānovērtē objektīvi, ņemot vērā šajā direktīvā noteiktās profesionalitātes prasības.
- (40) Tādi kredītligumi, kuriem regulāri pārskata aizņēmuma likmi atbilstīgi izmaiņām kredītligumā norādītajā atsaucē procentu likmē, nebūtu jāuzskata par kredītligumiem ar fiksētu aizņēmuma likmi.
- (41) Dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, ar ko kreditoram aizliedz prasīt, lai patērētājs saistībā ar kredītligumu atver bankas kontu vai noslēdz līgumu par citu papildpakalpojumu, vai apmaksā šādu bankas kontu vai citu papildpakalpojumu izmaksas. Tajās dalībvalstīs, kurās šādi apvienoti piedāvājumi ir atļauti, patērētāji pirms kredītliguma noslēgšanas būtu jāinformē par visiem papildpakalpojumiem, kas ir obligāti, lai vispār saņemtu kredītu, vai lai to iegūtu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Minēto papildpakalpojumu izmaksas, jo īpaši apdrošināšanas prēmijas, būtu jāiekļauj kredīta kopējās izmaksās, vai arī, ja šo izmaksu summu nevar noteikt iepriekš, patērētājiem posmā pirms līguma noslēgšanas būtu jāsaņem atbilstīga informācija par šādu izmaksu esamību. Būtu jāuzskata, ka kreditoriem ir informācija par papildpakalpojumu izmaksām, ko viņi paši vai trešās personas vārdā piedāvā patērētājiem, ja vien šī cena nav atkarīga no īpašām patērētāju iezīmēm vai viņa situācijas.
- (42) Attiecībā uz īpašiem kredītligumu veidiem, lai nodrošinātu pienācīgu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, vienlaikus pārsmērīgi neapgrūtinot kreditorus vai attiecīgos gadījumos kredīta starpniekus, tomēr ir lietderīgi ierobežot prasības attiecībā uz informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, ņemot vērā šādu veidu līgumu specifiku.
- (43) Patērētājiem pirms kredītliguma noslēgšanas būtu jāsaņem visaptveroša informācija neatkarīgi no tā, vai kredīta pārdošanā ir vai nav iesaistīts kredīta starpnieks. Tādējādi kopumā prasības par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, būtu jāpiemēro arī kredīta starpniekiem. Tomēr, ja preču piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki, nav lietderīgi uzlikt tiem juridisku pienākumu sniegt informāciju pirms līguma noslēgšanas saskaņā ar šo direktīvu. Preču piegādātājus vai pakalpojumu sniedzējus var, piemēram, uzskatīt par tādiem, kas rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki, ja viņu kredīta starpnieka darbība nav galvenais viņu aroddarbības, uzņēmējdarbības vai profesionālās darbības mērķis. Šādos gadījumos joprojām tiek sasniegts pietiekams patērētāju tiesību aizsardzības līmenis, jo kreditoram vajadzētu būt atbildīgam par to, lai nodrošinātu, ka patērētājs saņem visu informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, vai nu no kredīta starpnieka, ja kreditors un kredīta starpnieks tam piekrīt, vai kādā citā piemērotā veidā.
- (44) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai reglamentēt iespējamo saistošo tādas informācijas raksturu, kas kreditoram vai attiecīgā gadījumā kredīta starpniekam jāsniedz patērētājam pirms kredītliguma noslēgšanas, kā arī laikposmu, kurā kreditoram šāda informācija ir saistoša.

- (45) Neatkarīgi no informācijas, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, patērētājam tomēr var būt vajadzīga papildu palīdzība, lai izlemtu, kurš kredītīgums no piedāvātajiem produktiem ir vispiemērotākais viņa vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pirms kredītīguma noslēgšanas kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki sniedz patērētājiem šādu palīdzību saistībā ar kredītproduktiem, kurus viņi tiem piedāvā, sniedzot pienācīgus bezmaksas paskaidrojumus par attiecīgo informāciju, tostarp jo īpaši par patērētājam personalizēti piedāvāto produktu būtiskajām iezīmēm tā, lai patērētājs varētu izprast to iespējamo ietekmi uz savu ekonomisko stāvokli, tostarp juridiskās un finansiālās sekas, kas var rasties, nepareizi izpildot līgumsaistības. Kreditoriem un, attiecīgā gadījumā, kredīta starpniekiem šādu skaidrojumu sniegšanas veids būtu jāpielāgo apstākļiem, kādos kredītu piedāvā, un patērētāja nepieciešamībai pēc palīdzības, ņemot vērā patērētāja zināšanas un pieredzi par kredītu un konkrētu kredītproduktu būtību. Šādiem skaidrojumiem pašiem par sevi nevajadzētu būt kā individuālam ieteikumam. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieprasīt kreditoriem un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekiem dokumentēt, kādā veidā un kad šādi paskaidrojumi tika sniegti patērētājam.
- (46) Kā uzsvērts Komisijas priekšlikumā regulai, kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (Mākslīgā intelekta akts), publicēts 2021. gada 21. aprīlī, mākslīgā intelekta (AI) sistēmas var viegli ieviest vairākās ekonomikas nozarēs un sabiedrībā, arī pāri robežām, un tās var būt aprītē visā Savienībā. Šajā sakarā kreditoriem un kredīta starpniekiem, personalizējot savu piedāvājumu cenu konkrētiem patērētājiem vai konkrētām patērētāju kategorijām ar automatizētas lēmumu pieņemšanas starpniecību, būtu skaidri jāinformē patērētāji, ka viņiem uzrādītā cena ir personalizēta, pamatojoties uz automatizētu personas datu, tostarp atvasināto datu apstrādi, lai viņi varētu ņemt vērā iespējamās riskus, pieņemot lēmumu par pirkumu. Ievērojot Regulas (ES) 2016/679 14. panta 2. punkta f) apakšpunktu, kreditoriem un kredīta starpniekiem ir arī jāinformē patērētāji, kuri saņem piedāvājumu, par datu avotiem, kas izmantoti piedāvājuma personalizēšanai.
- (47) Ir svarīgi novērst tādu praksi, piemēram, dažu produktu sasaistīšanu, kuras rezultātā patērētāji tiek mudināti noslēgt kredītīgumus, kas neatbilst viņu interesēm, tomēr neierobežot produktu kompleksu piedāvāšanu, kas var radīt patērētājiem priekšrocības. Tomēr dalībvalstīm būtu jāturpina cieši uzraudzīt finanšu pakalpojumu privātpersonām tirgus, lai nodrošinātu, ka komplektēšanas darbības nekropļo patērētāju izvēli vai konkurenci. Parasti sasaistīšanas prakse nebūtu jāatļauj, izņemot, ja finanšu pakalpojumu vai produktu, kas piedāvāts kopā ar kredītīgumu, nevarētu piedāvāt atsevišķi, jo tas ir kredītā pilnīgi iekļauta daļa, piemēram, pārtēriņa iespējas gadījumā. Lai gan, ņemot vērā samērīguma apsvērumus, kreditoriem vajadzētu būt iespējai pieprasīt patērētājam attiecīgu apdrošināšanas polisi, lai garantētu kredīta atmaksu vai apdrošinātu nodrošinājuma vērtību, patērētājam vajadzētu būt iespējai izvēlēties savu apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēju. Tam nebūtu jāskar kreditora noteiktie kredīta nosacījumi, ar noteikumu, ka minētā pakalpojumu sniedzēja apdrošināšanas polises garantijas līmenis ir līdzvērtīgs apdrošināšanas polises līmenim, ko ierosinājis vai piedāvājis kreditors. Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pilnībā vai daļēji standartizēt apdrošināšanas līgumos paredzēto apdrošināšanu, lai atvieglotu dažādu piedāvājumu salīdzināšanu patērētājiem, kuri vēlas veikt šādu salīdzināšanu. Lai patērētājam pirms apdrošināšanas polises iegādes būtu papildu laiks salīdzināt apdrošināšanas piedāvājumus, dalībvalstīm būtu jāpieprasa, ka patērētājam, lai salīdzinātu ar kredītīgumu saistītās apdrošināšanas piedāvājumus, tiek dotas vismaz trīs dienas, kuru laikā piedāvājumā netiek izdarītas izmaiņas, un ka patērētājs par to tiek informēts. Ja patērētāji to nepārprotami pieprasa, viņiem vajadzētu būt iespējai apdrošināšanas polisi noslēgt pirms minētā trīs dienu termiņa beigām.
- (48) Daudzi vēzi pārslimojušie cilvēki, kam ir ilgstoša remisija, savas slimības vēstures dēļ bieži vien piedzīvo netaisnību attieksmē pret finanšu pakalpojumu pieejamību. Tiem nereti tiek noteikti augsti procentmaksājumi, kaut arī viņi jau daudzus gadus, pat gadu desmitus ir bijuši izārstēti. Lai patērētājiem, kas pārcietuši vēzi, nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi apdrošināšanai, kura saistīta ar kredītīgumiem, dalībvalstīm būtu jāpieprasa, lai apdrošināšanas polises nebalstītos uz personas datiem saistībā ar patērētāju onkoloģiskās slimības diagnozi, ja minēto patērētāju medicīniskā aprūpe ir beigusies pirms attiecīga laikposma. Šādam dalībvalstu noteiktam laikposmam nevajadzētu pārsniegt 15 gadus, sākot no dienas, kad beidzas patērētāja medicīniskā aprūpe.
- (49) Kredītīgumi un papildpakalpojumi būtu jāpiedāvā skaidrā un pārredzamā veidā. Nevajadzētu būt iespējai netieši secināt, ka patērētājs piekrīt noslēgt kredītīgumu vai iegādāties papildpakalpojumus. Jebkāda šāda patērētāja dota piekrišana būtu jānodrošina ar skaidri apstiprināto darbību, kas nozīmē brīvi sniegtu, konkrētu, apzinātu un viennozīmīgu norādi par patērētāja piekrišanu. Šajā sakarā klusēšana, atturēšanās no darbības vai tāda noklusējuma iespēja kā iepriekš atzīmētas ailes nebūtu jāuzskata par patērētāja dotu piekrišanu.

- (50) Konsultāciju sniegšana individualizēta ieteikuma formā, proti, konsultāciju pakalpojumi, ir darbība, ko var apvienot ar citiem kredīta piešķiršanas vai starpniecības aspektiem. Tādēļ, lai patērētāji varētu izprast sniegto pakalpojumu būtību, tie būtu jāinformē par to, kas ir šādi konsultāciju pakalpojumi, un par to, vai konsultāciju pakalpojumi tiek vai netiek sniegti vai var tikt sniegti vai ne. Ņemot vērā to, cik lielu nozīmi patērētāji piešķir terminu "konsultācijas" un "konsultanti" izmantošanai, būtu jāatļauj dalībvalstīm aizliegt izmantot minētos terminus vai līdzīgus terminus, ja patērētājiem konsultāciju pakalpojumus sniedz kreditori vai kredīta starpnieki. Lai nodrošinātu to, ka apsvērtu produktu klāsts un atbildības nosacījumi ir samērīgi ar to, ko patērētāji sagaida no šādas konsultācijas, ir lietderīgi nodrošināt, ka dalībvalstis nosaka aizsardzības pasākumus gadījumiem, kad konsultācija tiek aprakstīta kā neatkarīga. Sniedzot konsultāciju pakalpojumus, kreditoriem un kredīta starpniekiem būtu jāsniedz norāde par to, vai ieteikums būs sagatavots, apsverot tikai viņu pašu piedāvāto produktu klāstu vai plašu tirgū pieejamo produktu klāstu, lai patērētājs varētu saprast, uz ko ir balstīts šis ieteikums. Turklāt kreditoram un kredīta starpniekam būtu jāsniedz norāde par maksu, kas patērētājam jāmaksā par konsultāciju pakalpojumiem, vai par tās aprēķināšanas metodi, ja informācijas atklāšanas brīdī šo summu nevar noteikt. Konsultācijas vienmēr būtu jāsniedz patērētāja interesēs, konsultantiem iegūstot informāciju par patērētāja vajadzībām un apstākļiem un iesakot patērētāja vajadzībām, finansiālajam stāvoklim un personīgajai situācijai piemērotus kredītīgumus, paturot prātā arī mērķi pēc iespējas samazināt saistību neizpildi un kavētus maksājumus. Turklāt, sniedzot konsultācijas, būtu jāapsver pietiekami liels konsultanta produktu klāstā pieejamo kredītīgumu skaits.
- (51) Tāda kredīta piešķiršana, ko patērētājs nav pasūtījis, dažos gadījumos var būt saistīta ar patērētājam kaitīgu praksi. Šajā saistībā būtu jāaizliedz piešķirt nepasūtītu kredītu, tostarp nepieprasītas, iepriekš apstiprinātas kredītkartes, kas nosūtītas patērētājiem, vienpusēji ieviest jaunas pārtēriņa iespējas vai pārsniegšanu vai vienpusēji palielināt patērētāja pārtēriņa, pārsniegšanas vai kredītkaršu tērēšanas limitu. Būtu arī jāaizliedz piešķirt nepasūtītu kredītu ārpus uzņēmuma telpām noslēgtu līgumu veidā, kas definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES⁽¹¹⁾ 2. panta 8. punktā. Aizliegumam piešķirt nepasūtītu kredītu nevajadzētu liegt kreditoriem un kredīta starpniekiem komercattiecību laikā reklamēt vai piedāvāt kredītu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem patērētāju tiesību aizsardzības jomā un valstu pasākumiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp reklamēt un piedāvāt kredītu tirdzniecības vietā, lai finansētu preces vai pakalpojuma iegādi.
- (52) Dalībvalstis var piedāvāt patērētājiem iespēju saskaņā ar valsts tiesību aktiem izmantot samērīgus un efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret kreditoriem vai kredīta starpniekiem gadījumos, kad netiek ievērota šī direktīva. Pie šiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem varētu piederēt kompensācija par patērētājam radītajiem zaudējumiem un kredīta kopējo izmaksu samazinājums vai kredītīguma izbeigšana.
- (53) Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai veicinātu atbildīgu praksi visos kredīta attiecību posmos, ņemot vērā to kredītu tirgus konkrētās īpatnības. Būtu jānodrošina iespēja, lai minēto pasākumu vidū būtu, piemēram, patērētāju informēšana un izglītošana, tostarp ar brīdinājumiem par risku, kas saistīts ar maksājumu saistību nepildīšanu un pārmērīgām parādsaistībām. Augošajā kredītu tirgū ir īpaši svarīgi, lai kreditori neīstenotu bezatbildīgu kredītēšanu vai neizsniegtu kredītus, iepriekš nenovērtējot aizņēmēja kredīspēju. Dalībvalstīm būtu jāveic nepieciešamā uzraudzība, lai izvairītos no šādas kreditoru rīcības, un jānosaka nepieciešamie līdzekļi, lai piemērotu sankcijas par šādu rīcību. Neskarot noteikumus par kredītrisku Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/36/ES⁽¹²⁾, kreditoriem būtu jāuzņemas atbildība par individuālu patērētāja kredīspējas pārbaudi. Šajā saistībā kreditoriem būtu jāļauj izmantot ne tikai to informāciju, ko sniedz patērētājs attiecīgā kredītīguma sagatavošanas gaitā, bet arī ilgstošu darījumu attiecību laikā gūtu informāciju. Arī patērētājiem būtu jārikojas saprātīgi un jāievēro savas līgumsaistības.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

- (54) Ir būtiski novērtēt un pārbaudīt patērētāja spēju un gatavību atmaksāt kredītu, pirms tiek noslēgts kredītlīgums. Šī kredītspējas novērtēšana būtu jāveic samērīgā veidā un patērētāja interesēs, lai novērstu bezatbildīgu kredītēšanas praksi un pārmērīgas parādsaistības, un būtu jāņem vērā visi nepieciešamie un būtiskie faktori, kas varētu ietekmēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Atmaksas grafiks būtu jāpielāgo īpašajām patērētāja vajadzībām un atmaksas spējai. Gadījumos, kad kredīta pieteikumu kopīgi iesniedz vairāk nekā viens patērētājs, kredītspējas novērtēšanu varētu veikt, pamatojoties uz kopīgo atmaksas spēju. Pozitīvam novērtējumam nevajadzētu skart kreditora līgumslēgšanas brīvību attiecībā uz kredīta piešķiršanu. Dalībvalstīm vajadzētu spēt sniegt papildu norādes par papildu kritērijiem un metodēm patērētāja kredītspējas novērtēšanai, piemēram, nosakot ierobežojumus aizdevuma apjoma attiecībai pret ķīlas vērtību vai pret ienākumu apjomu.
- (55) Kredītspējas novērtēšana būtu jāpamato ar informāciju par patērētāja finanšu un ekonomisko situāciju. Šādai informācijai vajadzētu būt nepieciešamai un samērīgai ar kredīta veidu, darbības ilgumu, vērtību un riskiem, kas rodas patērētājam, saskaņā ar Regulā (ES) 2016/679 noteikto datu minimizēšanas principu, un tai vajadzētu būt būtiskai, pilnīgai un precīzai. Šādai informācijai vajadzētu ietvert vismaz patērētāja ienākumus un izdevumus, tostarp tajā būtu pienācīgi jāņem vērā patērētāja pašreizējās saistības, *inter alia* patērētāja un patērētāja mājsaimniecības iztikas līdzekļi, kā arī patērētāja finanšu saistības. Šādai informācijai nevajadzētu ietvert īpašu kategoriju personas datus, kas minēti Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā, piemēram, datus par veselību, tostarp datus par saslimšanu ar vēzi, kā arī informāciju, kas iegūta no sociālajiem tīkļiem. Eiropas Banku iestādes 2020. gada 29. maija Pamatnostādņēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību ir sniegti norādījumi par to, kādu kategoriju datus var izmantot, apstrādājot personas datus kredītspējas novērtēšanas nolūkā; tie cita starpā ir pierādījumi par ienākumiem vai citiem atmaksas avotiem un informācija par finanšu aktīviem un saistībām vai par citām finanšu saistībām. Lai atvieglotu kredītspējas novērtēšanu, patērētājiem būtu jāsniedz informācija par savu finansiālo un ekonomisko stāvokli. Kredīta pieejamība būtu jānodrošina patērētājam tikai tad, ja kredītspējas novērtējuma rezultāts liecina, ka no kredītlīguma izrietošās saistības, visticamāk, tiks izpildītas tādā veidā, kā paredzēts minētajā līgumā. Novērtējot patērētāja spēju izpildīt kredītlīgumā paredzētās saistības, kreditoram būtu jāņem vērā attiecīgie faktori un īpašie apstākļi, piemēram, bet ne tikai, tāda kredīta gadījumā, kas piešķirts saskaņā ar šo direktīvu, lai finansētu pētījumus vai segtu ārkārtas veselības aprūpes izdevumus, – pietiekami pierādījumi tam, ka šāds kredīts nodrošinās patērētājam turpmākus ienākumus, vai nodrošinājums vai citu veidu garantijas, ko patērētājs varētu sniegt kredīta nodrošināšanai.
- (56) Komisijas priekšlikumā regulai, kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (Mākslīgā intelekta akts), noteikts, ka AI sistēmas, ko izmanto fizisku personu kredītnovērtējuma vai kredītspējas izvērtēšanai, būtu jāklasificē kā augsta riska AI sistēmas, jo tās nosaka minēto personu piekļuvi finanšu resursiem vai tādiem būtiskiem pakalpojumiem kā mājoklis, elektroenerģija un telesakaru pakalpojumi. Ņemot vērā minētos lielos riskus, ikreiz, kad kredītspējas novērtēšana ietver automatizētu apstrādi, patērētājam vajadzētu būt tiesībām panākt cilvēka līdzdalību no kreditora puses. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, patērētājam vajadzētu būt tiesībām saņemt jēgpilnu, saprotamu paskaidrojumu par veikto novērtējumu un izmantotās automatizētās apstrādes darbību, tostarp par galvenajiem mainīgajiem lielumiem, ietverto loģiku un riskiem, kā arī tiesībām paust savu patērētāja viedokli un pieprasīt, lai tiktu pārskatīts kredītspējas novērtējums un tiktu pārskatīts lēmums par to, vai piešķirt kredītu. Patērētājam vajadzētu būt tiesībām tikt informētam par minētajām tiesībām pēc tam, kad viņš ir pienācīgi saņēmis informāciju par procedūru, kas jāievēro. Iespējai pieprasīt sākotnējā novērtējuma un lēmuma pārskatīšanu ne vienmēr vajadzētu būt par iemeslu, lai patērētājam piešķirtu kredītu.
- (57) Lai novērtētu patērētāja kredītu stāvokli, kreditoram būtu arī jāizmanto kredītu datubāzes. Juridisko un faktisko apstākļu dēļ var būt nepieciešama šādu datubāzu informācija dažādos apjomos. Lai novērstu jebkādas konkurences kropļojumus kreditoru vidū, tiem, kuri tiek uzraudzīti un pilnībā atbilst Regulai (ES) 2016/679, būtu jānodrošina pieeja privātām vai publiskām kredītu datubāzēm par patērētājiem dalībvalstī, kurā tie nav iedibināti, saskaņā ar nediskriminējošiem nosacījumiem, salīdzinot ar kreditoriem, kas ir iedibināti minētajā dalībvalstī. Dalībvalstīm būtu jāveicina pārrobežu piekļuvi privātām vai publiskām datubāzēm saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679. Lai uzlabotu savstarpību, kredītu datubāzēs būtu jāglabā vismaz informācija par patērētāju kavētajiem kredīta maksājumiem, par kredīta veidu un kreditora identitāti saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem. Kreditoriem un kredīta starpniekiem nevajadzētu apstrādāt īpašu kategoriju personas datus, kas minēti Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā, piemēram, datus par veselību, kā arī informāciju, kas iegūta no sociālajiem tīkļiem, jo nevienu no minētajām datu kategorijām, kā arī minēto informāciju nevajadzētu izmantot, lai novērtētu patērētāja kredītspēju. Kredītu datubāzu nodrošinātajiem būtu jāievieš procesi, lai nodrošinātu, ka to informācija datubāzēs ir atjaunināta un precīza. Ja kredīta pieteikuma noraidījumu pamato ar datubāzē iegūtām ziņām,

kreditoriem būtu nekavējoties un bez maksas jāinformē patērētāji par rezultātiem, ko devusi šāda datubāzes izmantošana, un jāsniedz ziņas par izmantoto datubāzi, kā arī par vērā ņemto datu kategorijām. Turklāt, lai nodrošinātu patērētāju informētību, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka patērētāji laikus un 30 dienās pēc reģistrācijas tiek informēti par jebkādu kavētu kredīta maksājumu reģistrēšanu datubāzē, piemēram, nosūtot viņiem brīdinājumu pa e-pastu ar lūgumu piekļūt datubāzei, lai viņi varētu aplūkot savu informāciju par kavētajiem kredīta maksājumiem.

- (58) Šai direktīvai nevajadzētu reglamentēt līgumtiesību jautājumus, kas attiecas uz kredītligumu spēkā esamību. Tādējādi šajā jomā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, kas atbilst Savienības tiesībām. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai noteikt tiesisko režīmu, kas reglamentē kredītliguma noslēgšanas piedāvājumu, jo īpaši attiecībā uz laikposmu, kad piedāvājumu izsaka, un uz periodu, kurā šāds piedāvājums ir saistošs kreditoram. Ja šāds piedāvājums tiek izteikts vienlaikus ar šajā direktīvā paredzēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, šāds piedāvājums – līdzīgi kā jebkura papildinformācija, ko kreditors vēlas sniegt patērētājam, – būtu jāizsniedz atsevišķā dokumentā. Minēto atsevišķo dokumentu varētu pievienot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai.
- (59) Kredītligumā būtu skaidrā un kodolīgā veidā jāiekļauj visa nepieciešamā informācija, lai patērētājs varētu uzzināt savas tiesības un pienākumus saskaņā ar minēto līgumu.
- (60) Neskarot Direktīvu 93/13/EEK un šajā direktīvā noteiktos pirmlīguma pienākumus, kā arī lai nodrošinātu patērētāju aizsardzību augstā līmenī, patērētājam laikus un pirms jebkādam izmaiņām kredītliguma noteikumos būtu jāsaņem šāda informācija: ierosināto izmaiņu apraksts un attiecīgā gadījumā norāde par to, ka ir nepieciešama patērētāja piekrišana, vai paskaidrojums par to, ka izmaiņas stāsies spēkā uz likuma pamata; minēto izmaiņu ieviešanas termiņš; un patērētājam pieejamie līdzekļi sūdzības iesniegšanai un termiņš, kādā patērētājs var iesniegt sūdzību, kā arī tās kompetentās iestādes nosaukums un adrese, kurai var iesniegt sūdzību. Kredītliguma grozīšana nedrīkst ietekmēt patērētāju tiesības, tostarp tiesības uz informāciju saskaņā ar šo direktīvu. Tam nevajadzētu skart Savienības tiesību aktus vai valsts noteikumus par līguma grozījumu pieņemamību, nosacījumiem un spēkā esamību.
- (61) Lai nodrošinātu pilnīgu pārskatāmību, patērētājam būtu jāsniedz informācija par aizņēmuma likmi gan posmā pirms līguma noslēgšanas, gan tad, kad kredītligums ir noslēgts. Līgumattiecību laikā patērētājs būtu jāinformē arī par aizņēmuma mainīgās likmes izmaiņām un par maksājumu izmaiņām, kas izriet no minētajām izmaiņām. Tam nevajadzētu skart tos valsts tiesību aktus, kuri neattiecas uz informāciju patērētājam un kuros paredzēti nosacījumi izmaiņām vai sekas pēc izmaiņām aizņēmuma likmēs un citos kredīta ekonomiskos nosacījumos, kas nav saistīti ar maksājumiem, piemēram, kreditora tiesības mainīt aizņēmuma likmi tikai gadījumos, kad tam ir pamatots iemesls, vai patērētāja tiesības izbeigt kredītligumu aizņēmuma likmes vai citu kredīta īpašo ekonomisko nosacījumu izmaiņu gadījumā.
- (62) Pārtēriņa iespēja un pārsniegšana ir arvien izplatītāki patēriņa kredītu veidi. Līdz ar to šie finanšu produkti ir jāreglamentē, lai paaugstinātu patērētāju aizsardzības līmeni un nepieļautu viņu nonākšanu pārmērīgās parādsaistībās. Pastāv risks, ka gadījumā, ja kreditori nolems pieprasīt tūlītēju atmaksu, patērētāji nespēs samaksu veikt. Tādēļ šajā direktīvā būtu jānosaka patērētāju tiesības attiecībā uz pārtēriņa iespēju un pārsniegšanu.
- (63) Ja ievērojama pārsniegšana pārsniedz viena mēneša periodu, kreditoram nekavējoties jāsniedz patērētājam informācija par pārsniegšanu, tostarp par attiecīgo summu, aizņēmuma likmi un piemērojamām sankcijām, maksām vai nokavējuma procentiem. Regulāras pārsniegšanas gadījumā kreditoram būtu jāpiedāvā patērētāju konsultāciju pakalpojumi, ja tie ir pieejami, lai palīdzētu patērētājam noteikt lētākas alternatīvas, un jānovirza patērētājs uz konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos.

- (64) Patērētājiem vajadzētu būt atteikuma tiesībām bez soda un bez pienākuma sniegt pamatojumu. Tomēr, lai palielinātu juridisko noteiktību, atteikuma termiņam jebkurā gadījumā būtu jābeidzas 12 mēnešus un 14 dienas pēc kredītīguma noslēgšanas, ja patērētājs nav saņēmis līguma noteikumus un informāciju saskaņā ar šo direktīvu. Atteikuma termiņam nebūtu jāizbeidzas, ja patērētājs nav ticis informēts par atteikuma tiesībām.
- (65) Ja patērētājs atsakās no kredītīguma, saistībā ar kuru viņš saņēmis preces, jo īpaši saskaņā ar līgumu par pirkšanu, maksājot pa daļām, vai no nomas vai lizinga līguma, kurā paredzēts pienākums izdarīt pirkumu, šai direktīvai nebūtu jāierobežo kāds no dalībvalstu noteikumiem attiecībā uz jautājumiem par preču atgriešanu vai jebkādiem citiem saistītiem jautājumiem.
- (66) Dažos gadījumos valstu tiesību aktos jau noteikts, ka līdzekļus nevar darīt pieejamus patērētājiem, pirms nav beidzies konkrēts termiņš. Šādos gadījumos patērētāji var vēlēties nodrošināt, lai viņi varētu ātrāk saņemt nopirktās preces vai pakalpojumus. Tāpēc saistītu kredītīgumu gadījumā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izņēmuma kārtā noteikt, ka tad, ja patērētāji nepārprotami vēlas ātrāk saņemt preces vai pakalpojumus, atteikuma tiesību izmantošanas termiņu varētu saīsināt, nosakot, ka tas ir tāds pats kā termiņš, līdz kuram līdzekļus nevar darīt pieejamus.
- (67) Attiecībā uz saistītajiem kredītīgumiem pastāv savstarpējas atkarības attiecības starp preču vai pakalpojumu iegādi un minētajā nolūkā noslēgtu kredītīgumu. Tādējādi, ja, balstoties uz Savienības tiesību aktiem, patērētājs īsteno savas tiesības atteikties no pirkuma līguma, patērētājam vairs nevajadzētu būt saistībām, kas izriet no saistītā kredītīguma. Tam nebūtu jāietekmē valsts tiesību akti, kas piemērojami saistītajiem kredītīgumiem gadījumos, kad pirkuma līgums zaudējis spēku vai patērētājs, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, izmantojis savas tiesības no tā atteikties. Tam nebūtu jāietekmē arī patērētāju tiesības, kas viņiem garantētas valsts noteikumos, saskaņā ar kuriem starp patērētāju un preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju nedrīkst nodibināt saistības, kā arī nedrīkst izdarīt kādu maksājumu šo personu starpā, kamēr patērētājs nav parakstījis kredītīgumu, lai finansētu preču vai pakalpojumu iegādi.
- (68) Līgumslēdzējām pusēm vajadzētu būt tiesībām izbeigt beztermiņa kredītīgumu saskaņā ar parasto kārtību. Turklāt, ja par to ir vienošanās kredītīgumā, kreditoram vajadzētu būt tiesībām objektīvi pamatotu iemeslu dēļ apturēt patērētāja tiesības saņemt līdzekļus saskaņā ar beztermiņa kredītīgumu. Šādi iemesli var būt, piemēram, aizdomas par neatļautu vai krāpniecisku kredīta izmantošanu vai būtiski palielināts risks attiecībā uz patērētāja spēju izpildīt savas kredīta atmaksas saistības. Šai direktīvai nevajadzētu skart valsts tiesību aktus līgumtiesību jomā, ar ko reglamentē līgumslēdzēju pušu tiesības izbeigt kredītīgumu, pamatojoties uz līguma pārkāpumu.
- (69) Būtu patērētājiem jāatļauj ar dažiem nosacījumiem izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret kreditoru, ja rodas ar pirkuma līgumu saistītas grūtības. Tomēr dalībvalstīm būtu jānosaka, ciktāl un ar kādiem nosacījumiem patērētājam – pirms viņš var vērst prasību pret kreditoru – ir jāizmanto minētie tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, jo īpaši – vērsot prasību pret preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju. Nebūtu jāliedz patērētājiem tiesības, ko piešķir valstu noteikumi, ar kuriem piemēro preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja un kreditora solidāro atbildību.
- (70) Patērētājam vajadzētu būt tiesīgam izpildīt savas saistības pirms kredītīgumā noteiktā termiņa. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas interpretāciju *Lexitor* nolēmumā⁽¹³⁾ patērētāja tiesības uz kredīta kopējo izmaksu samazinājumu patērētājam kredīta pirmstermiņa atmaksas gadījumā ietver visus maksājumus, kas jāveic patērētājam. Patērētājam radīto kredīta kopējo izmaksu samazinājumam vajadzētu būt samērīgam ar atlikušo kredītīguma darbības laiku, un tajā būtu jāiekļauj arī izmaksas, kas nav atkarīgas no minētā kredītīguma darbības ilguma, tostarp izmaksas, kas ir pilnībā izlietotas kredīta piešķiršanas brīdī. Tomēr, aprēķinot samazinājumu, nebūtu jāņem vērā nodokļi un nodevas, ko piemērojuši trešā persona un kas ir tieši samaksāti trešai personai, un kas nav atkarīgi no kredītīguma darbības ilguma, jo minētās izmaksas nav kreditora noteiktas, tādēļ kreditors tās nevar vienpusēji mainīt. Tomēr, aprēķinot samazinājumu, būtu jāņem vērā maksas, ko kreditors iekasējis par labu trešai personai. Ja notiek

⁽¹³⁾ Tiesas 2019. gada 11. septembra spriedums lietā *Lexitor* C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702.

pirmstermiņa atmaksa, kreditoram vajadzētu būt tiesībām uz taisnīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par zaudējumiem, kas tieši saistīti ar kredīta pirmstermiņa atmaksu, ņemot vērā arī jebkādas kreditora tādēļ gūtos ietaupījumus. Tomēr, lai noteiktu kompensācijas aprēķina metodi, ir svarīgi ievērot vairākus principus. Kreditora kompensācijas aprēķinam vajadzētu būt patērētājam pārskatāmam un saprotamam jau pirmslīguma posmā un noteikti – kredītliguma izpildes laikā. Turklāt aprēķina metodei vajadzētu būt tādai, lai kreditoriem to būtu viegli piemērot, un būtu jāatvieglo kompetento iestāžu darbs kompensāciju uzraudzībā. Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka patēriņa kredītu – tā apmēra un darbības ilguma dēļ – nefinansē ar ilgtermiņa finansējuma mehānismiem, kompensāciju griesti būtu jānosaka ar vienotas likmes palīdzību. Šī pieeja atspoguļo patēriņa kredītu specifiku, un tai nevajadzētu skart pieejas attiecībā uz citiem produktiem, ko finansē ar ilgtermiņa finansējuma mehānismiem, piemēram, ar fiksētās likmes hipotekārajiem aizdevumiem.

- (71) Dalībvalstīm vajadzētu būt tiesībām noteikt, ka kompensāciju par pirmstermiņa atmaksu kreditors var pieprasīt tikai ar noteikumu, ka pirmstermiņa atmaksas summa 12 mēnešos pārsniedz dalībvalstu noteikto robežvērtību. Nosakot minēto robežvērtību, kurai nevajadzētu pārsniegt 10 000 EUR, dalībvalstīm būtu jāņem vērā vidējā patēriņa kredīta summa attiecīgās valsts tirgū.
- (72) Lai veicinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību un nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni visā Savienībā, ir nepieciešams nodrošināt informācijas salīdzināmību saistībā ar gada procentu likmēm visā Savienībā.
- (73) Aizņēmuma likmju, gada procentu likmju vai kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumu noteikšana ir ierasta prakse vairākās dalībvalstīs. Ir pierādījies, ka šāda ierobežojumu sistēma ir noderīga patērētāju aizsardzībai pret pārmērīgi augstām aizņēmuma likmēm, gada procentu likmēm vai kopējām kredīta izmaksām patērētājam. Šajā saistībā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paturēt spēkā savu pašreizējo tiesisko režīmu. Cenšoties uzlabot patērētāju tiesību aizsardzību bez lieku ierobežojumu noteikšanas dalībvalstīm, vajadzētu būt ieviestiem atbilstīgiem pasākumiem – piemēram, maksimāliem ierobežojumiem vai augļošanas likmēm –, lai efektīvi novērstu ļaunprātīgu izmantošanu un nodrošinātu, ka no patērētājiem par kredītu neiekasē pārmērīgi augstas aizņēmuma likmes, gada procentu likmes vai kredīta kopējās izmaksas patērētājam.
- (74) Lai nodrošinātu pārredzamību, Komisijai šādi dalībvalstu ieviestie pasākumi būtu jā dara publiski pieejami kodolīgā un skaidrā veidā.
- (75) Pastāv būtiskas atšķirības dažādu dalībvalstu tiesību aktos attiecībā uz profesionālo ētiku, kas jāievēro, piešķirot kredītligumus. Atzīstot kredīstarpniecībā iesaistīto dalībnieku daudzveidību, ir svarīgi Savienības līmenī noteikt konkrētus standartus, lai nodrošinātu augsta līmeņa profesionalitāti un pakalpojumus.
- (76) Piemērojamam Savienības regulējumam būtu jāsniedz patērētājiem pārlicība, ka kreditori un kredīta starpnieki ievēro patērētāja intereses, tostarp viņu iespējamo neaizsargātību un grūtības saprast produktu, pamatojoties uz informāciju, kas kreditoram vai kredīta starpniekam pieejama attiecīgā laikā, un uz pamatotiem pieņēmumiem par riskiem attiecībā uz patērētāja situāciju piedāvātā kredītliguma darbības laikā. Svarīgs aspekts šādas patērētāju uzticēšanās panākšanai ir prasība nodrošināt šajā nozarē augstu taisnīguma, godīguma un profesionalitātes līmeni, kas ietver arī atbildīgu rīcību, lai izvairītos no prakses, kas negatīvi ietekmē patērētājus, un interešu konfliktu, tostarp pienācīgu atbildības radīto interešu konfliktu pārvaldību, kā arī sniegt patērētāju interesēm maksimāli atbilstīgas konsultācijas.
- (77) Būtu jānodrošina, ka attiecīgajiem kreditoru un kredīta starpnieku darbiniekiem ir atbilstīgs zināšanu un kompetences līmenis, lai sasniegtu augsta līmeņa profesionalitāti. Tāpēc kreditoriem un kredīta starpniekiem būtu jāpierāda, ka viņiem ir attiecīgās zināšanas un kompetence uzņēmuma līmenī, pamatojoties uz minimālajām zināšanu un kompetences prasībām. Dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei ieviest vai paturēt spēkā šādas prasības, kas piemērojamas atsevišķām fiziskām personām, un pielāgot minimālās zināšanu un kompetences prasības dažādiem kreditoru un kredīta starpnieku veidiem, it īpaši, ja tie rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki.

Piemērojot šo direktīvu, to darbinieku vidū, kas tieši iesaistīti darbībā, uz kurām attiecas šīs direktīvas darbības joma, vajadzētu būt gan klientu apkalpošanas struktūrvienību darbiniekiem, gan atbalsta struktūrvienību darbiniekiem, tostarp, vadības un attiecīgā gadījumā kreditoru un kredīta starpnieku valdes locekļiem, kas pilda svarīgu lomu kredītīguma procesā. Personas, kuras veic atbalsta funkcijas, kas nav saistītas ar kredītīguma procesu, tostarp darbinieki, kas strādā cilvēkresursu jomā un informācijas un sakaru tehnoloģiju jomā, nebūtu jāuzskata par darbiniekiem saskaņā ar šo direktīvu. Dalībvalstīm būtu jāievieš pasākumi, lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu, kas ir kreditori vai kredīta starpnieki, informētību par šīs direktīvas prasībām un sekmētu to izpildi, piemēram, informācijas kampaņas, lietotāja rokasgrāmatas un darbinieku apmācības shēmas.

- (78) Lai palielinātu patērētāju spēju pieņemt apzinātus lēmumus par aizņēmumiem un rīkoties atbildīgi attiecībā uz parādsaistībām, dalībvalstīm būtu jāizstrādā un jāievieš pasākumi ar mērķi sekmēt patērētāju izglītošanu jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parādsaistību pārvaldību, jo īpaši attiecībā uz patērētāju kredītīgumiem, kā arī vispārējo budžeta pārvaldību. Šādu pienākumu varētu izpildīt, ņemot vērā finanšu kompetences sistēmu, ko Savienība izstrādājusi kopā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju. Īpaši svarīgi ir sniegt norādījumus patērētājiem, kuri pirmo reizi ņem patēriņa kredītu, jo īpaši izmantojot digitālos rīkus. Šajā sakarībā Komisijai būtu jāapzina paraugprakses piemēri, lai būtu vieglāk izstrādāt turpmākus pasākumus ar mērķi uzlabot patērētāju informētību finanšu jautājumos. Komisija šādus paraugprakses piemērus varētu publicēt, saskaņojot ar līdzīgiem ziņojumiem, kas sagatavoti attiecībā uz citiem Savienības leģislatīvajiem aktiem. Izstrādājot un veicinot minētos pasākumus, dalībvalstīm būtu jāapspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp patērētāju organizācijām. Šādam pienākumam nebūtu jāliedz dalībvalstīm paredzēt papildu izglītošanu finanšu jomā.
- (79) Ņemot vērā būtiskās sekas, ko kreditoriem un patērētājiem un, iespējams, finanšu stabilitātei, rada izpildes procedūras, kreditoriem ir proaktīvi jānovērš kredītrisks agrīnā tā rašanās stadijā un jāievieš pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tie attiecīgā gadījumā izrāda saprātīgu iecietību pirms izpildes procedūru uzsākšanas. Lemjot par to, vai ir lietderīgi īstenot iecietības pasākumus un vai ir pamatoti tos piedāvāt atkārtoti, kreditoram cita starpā būtu jāņem vērā patērētāja personīgā situācija, piemēram, patērētāja intereses un tiesības, tā spēja atmaksāt kredītu un saprātīgi vajadzīgie iztikas līdzekļi, un kreditoram būtu jāierobežo patērētāja izmaksas saistību neizpildes gadījumā. Jo īpaši, ja patērētājs saprātīgā termiņā neatbild uz kreditora piedāvājumu, nebūtu no kreditora jāprasa, lai viņš piedāvātu iecietības pasākumus atkārtoti. Dalībvalstīm nevajadzētu liegt kredītīguma pusēm nepārprotami vienoties, ka tādu preču, uz kurām attiecas saistīts kredītīgums, vai ieņēmumu no šādu preču pārdošanas nodošana kreditoram ir pietiekama, lai atmaksātu kredītu.
- (80) Ja iecietības pasākumi tiek uzskatīti par piemērotiem, tajos būtu jāietver sākotnējā kredītīguma noteikumu grozījumi un tajos varētu cita starpā iekļaut pilnīgu vai daļēju kredītīguma refinansēšanu. Minēto noteikumu grozījumos varētu cita starpā iekļaut: kredītīguma termiņa pagarināšanu; kredītīguma veida maiņu; visas maksājuma summas vai tās daļas atmaksājuma atlikšanu uz laiku; aizņēmuma likmes samazināšanu; maksājumu brīvdienu piedāvāšanu; daļējus atmaksājumus; valūtas konvertēšanu; daļēju parāda atlaišanu un parādu konsolidāciju. Ja iecietības pasākumi tiek uzskatīti par piemērotiem, nebūtu jāprasa, lai kreditori, grozot kredītīguma noteikumus, izvērtētu kredīspēju, ja vien kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam, ar minētajiem noteikumu grozījumiem netiek būtiski palielināta. Lai arī pienākumam īstenot iecietības pasākumus nevajadzētu skart procedūras, kuras reglamentē valsts noteikumi par izpildes procedūrām, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šajā direktīvā paredzētie iecietības pasākumi tiek pareizi piemēroti.
- (81) Patērētāji, kuriem ir grūtības izpildīt savas finansiālās saistības, var gūt labumu no specializētas palīdzības parādu pārvaldībā. Finansiālās grūtības attiecas uz dažādām situācijām, piemēram – līdzās daudzām citām situācijām –, uz situāciju, kad parāda atmaksa ir nokavēta par vairāk nekā 90 dienām. Parādu jautājumos sniegto konsultāciju pakalpojumu mērķis ir palīdzēt patērētājiem, kuri saskaras ar finansiālām grūtībām, un sniegt atbalstu parāda atmaksas jautājumos, vienlaikus ļaujot saglabāt pienācīgu dzīves līmeni un neaizskarot viņu cieņu. Tāda individualizētā un neatkarīgā palīdzība var būt arī juridiskās konsultācijas, naudas un parādu pārvaldība, kā arī sociālā un psiholoģiskā palīdzība. Palīdzības sniegšana būtu jānodrošina profesionāliem uzņēmējiem, kas nav

kreditori, kredīta starpnieki, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji, kredīta pircēji vai kredītu apkalpotāji un ir no tiem neatkarīgi. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka neatkarīgu profesionālu uzņēmēju sniegtie konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos tiek tieši vai netieši un tikai par ierobežotu maksu darīti pieejami patērētājiem. Ar minēto maksu principā būtu jāsedz tikai darbības izdevumi, nevis jārada nevajadzīgs slogs patērētājiem, kuriem ir vai varētu rasties grūtības izpildīt savas finansiālās saistības. Ja iespējams, patērētājiem, kuriem ir grūtības atmaksāt savus parādus, pirms izpildes procedūras uzsākšanas iesaka izmantot konsultāciju pakalpojumus parādu jautājumos. Konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos vajadzētu būt patērētājiem viegli pieejamiem, ņemot vērā, piemēram, patērētāju dzīvesvietu un arī valodu. Dalībvalstis var paturēt spēkā vai ieviest konkrētas prasības attiecībā uz konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos. Kreditoriem ir noteikta loma pārmērīgu parādsaistību nepieļaušanā, laikus apzinot un atbalstot patērētājus, kuri nonākuši finansiālās grūtībās. Minētā iemesla dēļ kreditoriem vajadzētu būt ieviestiem procesiem un politikai šādu patērētāju atklāšanai, lai nodrošinātu, ka viņi var patērētājiem efektīvi ieteikt izmantot viegli pieejamus konsultāciju pakalpojumus parādu jautājumos.

- (82) Lai nodrošinātu tirgus pārskatāmību un stabilitāti un kamēr nav veikta tālāka saskaņošana, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir ieviesti atbilstīgi pasākumi kreditoru regulēšanai vai uzraudzībai.
- (83) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka kreditoriem un kredīta starpniekiem, tostarp iestādēm, kas nav kredītiestādes, piemēro pienācīgu atzišanas procedūru, tostarp atļaujas piešķiršanas procedūru vai to iekļaušanu reģistrā, un uzraudzības pasākumus, ko īsteno kompetenta iestāde. Prasība par pienācīgu atzišanas procedūru un reģistrēšanu nebūtu jāpiemēro ne kredītiestādēm, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013⁽¹⁴⁾ 4. panta 1. punkta 1) apakšpunktā, uz kurām jau attiecas atļaujas piešķiršanas procedūra saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES, ne maksājumu iestādēm, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366⁽¹⁵⁾ 4. panta 4) punktā, attiecībā uz pakalpojumiem, kas minēti Direktīvas (ES) 2015/2366 I pielikuma 4. punktā, ne arī elektroniskās naudas iestādēm, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/110/EK⁽¹⁶⁾ 2. panta 1) punktā, attiecībā uz Direktīvas 2009/110/EK 6. panta 1. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā minēto kredītu izsniegšanu. Tam nebūtu jāskar valstu atzišanas procedūras un reģistrācijas vai uzraudzības kārtība, kas noteikta maksājumu iestādēm un elektroniskās naudas iestādēm, lai nodrošinātu kredīta piešķiršanu patērētājiem, un kas noteikta kredītiestādēm, lai nodrošinātu kredīta starpnieku darbības, saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.
- (84) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai no atzišanas un reģistrācijas prasībām atbrīvot preču piegādātājus vai pakalpojumu sniedzējus, kuri uzskatāmi par mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kā definēts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK⁽¹⁷⁾ un kuri rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki, vai kuri piešķir kredītu atlikta maksājuma veidā sevis piedāvāto preču un pakalpojumu iegādei, ja kredīts ir piešķirts bez procentiem un citām maksām, izņemot ierobežotas maksas par maksājumu kavējumiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un ja trešā persona nepiedāvā kredītu. Minēto iespējamo atbrīvošanu nevajadzētu izmantot lieliem uzņēmumiem nolūkā izvairīties no šajā direktīvā paredzētajām atzišanas un reģistrācijas prasībām.
- (85) Ar šo direktīvu reglamentē tikai dažus kredīta starpnieku pienākumus attiecībā uz patērētājiem. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei paturēt spēkā vai ieviest papildu pienākumus, kas jāpilda kredīta starpniekiem, tostarp nosacījumus, kā kredīta starpnieks var saņemt samaksu no patērētāja, kas pieprasījis konkrētā kredīta starpnieka pakalpojumu.

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- (86) Ja notiek kreditora tiesību cedēšana saskaņā ar kredītligumu, patērētājam nebūtu jānonāk neizdevīgākā stāvoklī. Tāpat patērētājs būtu pienācīgi jāinformē, ja kredītligums tiek cedēts trešai personai. Tomēr, ja sākotnējais kreditors ar cesionāra piekrišanu joprojām rīkojas kā kreditors attiecībā pret patērētāju, patērētājam nav būtiski saņemt informāciju par cesiju. Tādēļ prasība Savienības mērogā informēt patērētāju par cesiju šādos gadījumos būtu pārmērīga.
- (87) Būtu jā saglabā dalībvalstīm tiesības paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, kuros paredz kolektīvas saziņas formas, ja tās ir vajadzīgas mērķiem, kuri ir saistīti ar tādu sarežģītu darījumu efektivitāti kā finanšu aktīvu vērtspapīrošana vai realizācija, kas notiek obligātā administratīvā banku likvidācijā.
- (88) Patērētājiem vajadzētu būt piekļuvei atbilstīgām, ātrām un iedarbīgām alternatīvas strīdu izšķiršanas procedūrām tādu strīdu izšķiršanai, kuri radušies no tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar kredītligumiem, un attiecīgā gadījumā tas būtu jānodrošina jau esošām struktūrām. Šādu piekļuvi jau garantē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES⁽¹⁸⁾, ciktāl tas attiecas uz attiecīgajiem līgumstrīdiem. Tomēr patērētājiem vajadzētu būt arī iespējai piekļūt alternatīvas strīdu izšķiršanas procedūrām pirmslīguma strīdu gadījumā attiecībā uz tiesībām un pienākumiem, kas noteikti šajā direktīvā, piemēram, attiecībā uz prasībām par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, konsultāciju pakalpojumiem un kredīspējas izvērtēšanu, kā arī attiecībā uz informāciju, ko sniedz kredīta starpnieki, kuri saņem atbildību no kreditoriem un kuriem tādējādi nav tiešu līgumattiecību ar patērētājiem. Šādām alternatīvas strīdu izšķiršanas procedūrām un struktūrām, kas tās piedāvā, būtu jāatbilst kvalitātes prasībām, kas noteiktas Direktīvā 2013/11/ES.
- (89) Dalībvalstīm būtu jāizraugās kompetentās iestādes, kam būtu pilnvaras nodrošināt šīs direktīvas izpildi, un jānodrošina, lai minētajām kompetentajām iestādēm tiktu piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras un būtu pietiekami resursi, kas vajadzīgi to pienākumu veikšanai. Dalībvalstīm vajadzētu būt arī iespējai valsts iestādēm piešķirt produktu intervences pilnvaras, ja kredītprodukti ir kaitīgi patērētājiem un tos nepieciešams atsaukt. Dalībvalstīm būtu jāņem vērā dati par mēneša saistību neizpildes rādītājiem, kas saistīti ar dažādu veidu patēriņa kredītproduktiem, kuri ietilpst šīs direktīvas darbības jomā. Dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm būtu savstarpēji jāsadarbjas, kad vien tas nepieciešams, lai veiktu savus pienākumus saskaņā ar šo direktīvu.
- (90) Dalībvalstīm būtu jāparedz noteikumi par sankcijām, ko piemēro par to valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un būtu jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to piemērošanu. Kaut gan sankciju izvēle paliek dalībvalstu ziņā, paredzētajām sankcijām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un atturošām. Dalībvalstis minētie noteikumi un pasākumi būtu jā dara zināmi Komisijai un būtu nekavējoties jā paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.
- (91) Spēkā esošie valsts noteikumi par sankcijām Savienībā ievērojami atšķiras. Konkrēti, ne visas dalībvalstis nodrošina, ka pārkāpumus izdarījušajiem tirgotājiem var piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas naudas sodus par plaši izplatītiem pārkāpumiem vai plaši izplatītiem Savienības mēroga pārkāpumiem. Dažos gadījumos arī uzņēmumu grupa var būt tirgotājs. Lai nodrošinātu, ka dalībvalsts iestādes var piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas par plaši izplatītiem pārkāpumiem un plaši izplatītiem Savienības mēroga pārkāpumiem, attiecībā uz kuriem jāveic koordinēti izmeklēšanas un izpildes pasākumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/2394⁽¹⁹⁾, kā šādu pārkāpumu sankciju elements būtu jāievieš naudas sodi.

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (Direktīva par patērētāju SAI) (OV L 165, 18.6.2013., 63. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2394 (2017. gada 12. decembris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.).

- (92) Lai uzlabotu pārredzamību un patērētāju uzticēšanos, vajadzētu kompetentajām iestādēm atļaut publiskot jebkurus administratīvos sodus, kas tiek piemēroti par tādu pasākumu neievērošanu, kas pieņemti, ievērojot šo direktīvu, ja vien šāda sodu publiskošana nopietni neapdraud finanšu tirgus vai nerada nesamērīgus zaudējumus iesaistītajām personām.
- (93) Ir jāpārskata efektīva šīs direktīvas darbība, kā arī progress tāda iekšējā tirgus izveidē, kurā attiecībā uz kredītīgumiem ir augsts patērētāju aizsardzības līmenis. Reizi četros gados Komisijai būtu jāizvērtē šī direktīva, lai novērtētu tajā noteikto maksimālo sliekšni – 100 000 EUR – un procentus, ko izmanto, lai aprēķinātu kompensāciju pirmstermiņa atmaksas gadījumā, kā arī būtu jānovērtē tas, vai šīs direktīvas darbības joma joprojām ir piemērota kredītīgumiem, kuru nodrošinājums ir ar mājokli nesaistīts nekustamais īpašums. Minētajā izvērtējumā būtu jāiekļauj arī analīze par tādu patērētāju kredītu tirgus attīstību, kas atbalsta zaļo pārkārtošanos, un novērtējums par to, vai ir vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai uzlabotu šādu kredītu izmantošanu, kā arī novērtējums par to, kā tiek īstenotas sankcijas, kas noteiktas saskaņā ar šo direktīvu, un jo īpaši novērtējums par to efektivitāti un atturošo ietekmi. Izvērtējot šo direktīvu, Komisijai būtu jāanalizē ekonomiskās tendences Savienībā un situācija attiecīgajā tirgū, piemēram, jaunu finanšu pakalpojumu veidu rašanās, digitālās tendences un pārrobežu kredītu piešķiršanas apjomi un tendences. Tai būtu arī jāvērtē šīs direktīvas efektivitāte, tostarp izmaksas un ieguvumi, ko tā rada uzņēmumiem un patērētājiem. Turklāt kolektīvā finansēšana ir arvien vairāk izplatīts finansējuma veids, kas ir pieejams patērētājiem un parasti ir paredzēts nelieliem izdevumiem vai ieguldījumiem. No Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/1503⁽²⁰⁾ darbības jomas ir izslēgti noteikti kolektīvās finansēšanas pakalpojumi, tostarp tie, kas veicina kredītu piešķiršanu un ko sniedz patērētājiem. Komisijai būtu jānovērtē, vai ir vajadzīgi turpmāki pasākumi to patērētāju aizsardzībai, kuri vēlas saņemt kredītu vai ieguldīt ar kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja starpniecību.
- (94) Tā kā šīs direktīvas mērķi, proti, kopīgu noteikumu izveidi attiecībā uz dažiem dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu aspektiem par patērētāju kredītu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, ņemot vērā tirgus attīstību saistībā ar digitalizāciju un mērķi atvieglot pārrobežu kredītu nodrošināšanu, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (95) Lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz papildu pieņēmumiem gada procentu likmes aprēķināšanai. Sevišķi būtiski ir, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, pienācīgi apspriestos, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās notiktu saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽²¹⁾. Konkrēti, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaikus ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (96) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem⁽²²⁾ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (97) Ņemot vērā grozījumu skaitu, ko patērētāju kredītu nozares attīstības dēļ un Savienības tiesību aktu skaidrības labad vajag izdarīt Direktīvā 2008/48/EK, minētā direktīva būtu jāatceļ un jāaizstāj ar šo direktīvu.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/1503 (2020. gada 7. oktobris) par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem uzņēmējdarbībai un ar ko groza Regulu (ES) 2017/1129 un Direktīvu (ES) 2019/1937 (OV L 347, 20.10.2020., 1. lpp.).

⁽²¹⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽²²⁾ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- (98) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ⁽²³⁾ 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas 2021. gada 26. augustā sniedza atzinumu ⁽²⁴⁾,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šajā direktīvā ir noteikts kopējs regulējums, lai saskaņotu konkrētus dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu aspektus, kas saistīti ar patērētāju kredītīgumiem.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro kredītīgumiem.
2. Šo direktīvu nepiemēro:
 - a) kredītīgumiem, kuri ir nodrošināti vai nu ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz nekustamo īpašumu, vai ar tiesībām, kas saistītas ar nekustamo īpašumu;
 - b) kredītīgumiem, kuru mērķis ir iegūt vai saglabāt īpašumtiesības uz zemi vai esošu vai plānotu ēku, tostarp telpām, ko izmanto aroddarbībai, uzņēmējdarbībai vai profesionālajai darbībai;
 - c) kredītīgumiem, kuru kredīta kopsumma pārsniedz 100 000 EUR;
 - d) kredītīgumiem, ja kredītu piešķir darba devēji kā papildu darbību saviem darba ņēmējiem vai nu bez procentiem, vai piedāvājot tos ar gada procentu likmēm, kuras ir zemākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām likmēm un kuras parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā;
 - e) kredītīgumiem, kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES ⁽²⁵⁾ 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā, vai ar kredītiestādēm, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā, nolūkā dot iespēju ieguldītājam veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2014/65/ES I pielikuma C iedaļā, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta minētajā darījumā;
 - f) kredītīgumiem, kas ir tiesā vai citā likumā noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;
 - g) tādiem nomas vai līzings līgumiem, kuros pienākums vai iespēja iegādāties līguma priekšmetu patērētājam nav noteikti ne pašā līgumā, ne kādā atsevišķā līgumā;

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

⁽²⁴⁾ OV C 403, 6.10.2021., 5. lpp.

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

h) atliktiem maksājumiem, ja:

- i) preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs – bez trešās personas, kas piedāvā kredītu – dod patērētājam laiku veikt apmaksu par precēm vai pakalpojumiem, ko piegādājis minētais preču piegādātājs vai sniedzis minētais piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs,
- ii) pirkuma cena ir jāmaksā bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot ierobežotas maksas, kas patērētājam saskaņā ar valsts tiesību aktiem jāmaksā par maksājumu kavējumu, un
- iii) maksājums ir pilnībā jāveic 50 dienu laikā pēc preces piegādes vai pakalpojuma sniegšanas.

Attiecībā uz atliktiem maksājumiem, ko piedāvā preču piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji, kuri nav mikrouzņēmumi, mazie vai vidējie uzņēmumi, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK, ja šādi piegādātāji vai pakalpojumu sniedzēji piedāvā informācijas sabiedrības pakalpojumus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535⁽²⁶⁾ 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē, kas ietver distances līgumu noslēgšanu ar patērētājiem par preču pārdošanu vai pakalpojumu sniegšanu Direktīvas 2011/83/ES 2. panta 7. punkta nozīmē, šo izslēgšanu no šīs direktīvas darbības jomas piemēro tikai tad, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:

- i) trešā persona ne piedāvā, ne iegādājas kredītu,
 - ii) maksājums ir pilnībā jāveic 14 dienu laikā pēc preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas, un
 - iii) pirkuma cena ir jāmaksā bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot ierobežotas maksas, kas patērētājam saskaņā ar valsts tiesību aktiem jāmaksā par maksājumu kavējumu;
- i) kredītliģumiem, kas attiecas uz esoša parāda maksājumu atlikšanu bez maksas;
 - j) kredītliģumiem, ja patērētājam kreditora glabāšanā kā nodrošinājums jānodod kāds priekšmets un patērētāja atbildība ir strikti ierobežota tikai ar šo glabāšanā nodoto priekšmetu;
 - k) kredītliģumiem, kasi saistīti ar aizdevumiem, kurus atbilstīgi tiesību aktos paredzētiem nosacījumiem vispārējo interešu labā piešķir ierobežotam klientu lokam, ar aizņēmuma likmēm, kas zemākas nekā tirgū pārsvarā pastāvošās likmes, vai bez procentiem, vai atbilstīgi citiem noteikumiem, kas būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi;
 - l) kredītliģumiem, kas pastāv 2026. gada 20. novembrī tomēr 23. un 24. pantu, 25. panta 1. punkta otro teikumu, 25. panta 2. punktu un 28. un 39. pantu piemēro visiem beztermiņa kredītliģumiem, kas pastāv 2026. gada 20. novembrī.

3. Neskarot no 2. punkta c) apakšpunktu, šo direktīvu piemēro kredītliģumiem, kuru kredīta kopsumma pārsniedz 100 000 EUR un kuri nav nodrošināti vai nu ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz nekustamo īpašumu, vai ar tiesībām, kas saistītas ar nekustamo īpašumu, ja minēto kredītliģumu mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana.

4. Attiecībā uz kredītliģumiem pārsniegšanas formā piemēro tikai šādus pantus:

- a) 1., 2., 3., 17., 19., 25., 31., 35., 36. un 39.–50. pantu; un
- b) 18. pantu, ja dalībvalstis nav noteikušas citādi.

5. Dalībvalstis no šīs direktīvas piemērošanas var atbrīvot kredītliģumus atliktā maksājuma karšu veidā:

- a) ko izsniedz kredītiestāde vai maksājumu iestāde;
- b) saskaņā ar noteikumiem, ka kredīts jāatmaksā 40 dienu laikā; un
- c) par ko neaprēķina procentus, bet tikai ierobežotas maksas par maksājumu pakalpojuma sniegšanu.

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1.lpp.).

6. Dalībvalstis var noteikt, ka tikai 1., 2., 3., 7., 8., 11., 19. un 20. pantu, 21. panta 1. punkta pirmās daļas a)–h) un l) apakšpunktu, 21. panta 3. punktu un 23., 25. un 28.–50. pantu piemēro kredītligumiem, ko noslēdz organizācijas, kurās dalība ir iespējama tikai personām, kas dzīvo vai strādā noteiktā vietā, vai konkrēta darba devēja darbiniekiem un pensionētiem darbiniekiem, vai personām, kas atbilst citiem kritērijiem, kuri noteikti valsts tiesību aktos kā pamats kopīgas saiknes pastāvēšanai starp biedriem, un kuras atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- a) ir iedibinātas savu biedru savstarpējam labumam;
- b) gūst peļņu vienīgi saviem biedriem;
- c) darbojas sociāla mērķa labā atbilstīgi valsts tiesību aktu prasībām;
- d) saņem un pārvalda savu biedru uzkrājumus un sniedz tiem kredīta iespējas;
- e) nodrošina kredītu, pamatojoties uz gada procentu likmi, kura ir zemāka par tirgū pārsvarā pastāvošo likmi vai arī uz kuru attiecas valsts tiesību aktos noteiktā maksimālā robeža.

Dalībvalstis šīs direktīvas piemērošanu var neattiecināt uz kredītligumiem, ko noslēgušas pirmajā daļā minētās organizācijas, ja visu organizācijas noslēgto spēkā esošo kredītligumu kopējā vērtība ir neievērojama attiecībā pret visu spēkā esošo kredītligumu kopējo vērtību tajā dalībvalstī, kurā ir organizācijas mītne, un visu šādu organizāciju noslēgto spēkā esošo kredītligumu kopējā vērtība minētajā dalībvalstī nepārsniedz 1 % no visu konkrētajā dalībvalstī noslēgto spēkā esošo kredītligumu kopējās vērtības.

Dalībvalstis katru gadu pārskata, vai joprojām ir izpildīti nosacījumi šāda otrajā daļā minētā atbrīvojuma piemērošanai, un veic pasākumus, lai atceltu atbrīvojumu, ja tās uzskata, ka nosacījumi vairs netiek ievēroti.

7. Dalībvalstis var noteikt, ka tikai 1., 2., 3., 7., 8., 11., 19. un 20. pantu, 21. panta 1. punkta pirmās daļas a)–h), l) un r) apakšpunktu, 21. panta 3. punktu un 23., 25., 28.–38. un 40.–50. pantu piemēro kredītligumiem starp kreditoru un patērētāju saistībā ar atliktu maksājumu vai atmaksas metodēm, ja patērētājs jau nav izpildījis vai, visticamāk, neizpildīs sākotnējā kredītliguma saistības un ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) šāda kārtība, visticamāk, novērstu iespējamus tiesas procesus par šādu saistību neizpildi patērētājam;
- b) uz patērētāju tādēļ neattiektos mazāk izdevīgi noteikumi nekā tie, kas noteikti sākotnējā kredītligumā.

8. Dalībvalstis var noteikt, ka 8. panta 3. punkta d), e) un f) apakšpunktu, 10. panta 5. punktu, 11. panta 4. punktu un 21. panta 3. punktu nepiemēro vienam vai vairākiem šādiem kredītligumiem:

- a) kredītligumi, kuru kredīta kopsomma ir mazāka par 200 EUR;
- b) kredītligumi, ja kredīts ir piešķirts bez procentiem un jebkādam citām maksām;
- c) kredītligumi, kuru noteikumi paredz, ka kredīts jāatmaksā trīs mēnešu laikā un par to jāmaksā tikai nebūtiska maksa.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "patērētājs" ir fiziska persona, kura rīkojas nolūkos, kas nav saistīti ar šīs personas aroddarbību, uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību;

- 2) "kreditors" ir fiziska vai juridiska persona, kas piešķir vai apsola piešķirt kredītu, veicot savu aroddarbību, uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību;
- 3) "kredītīgums" ir līgums, ar ko kreditors piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā, izņemot līgumus par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, ja patērētājs maksā par šādiem pakalpojumiem vai precēm to sniegšanas vai piegādes laikā, maksājot pa daļām;
- 4) "papildpakalpojums" ir pakalpojums, ko piedāvā patērētājam saistībā ar kredītīgumu;
- 5) "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi un jebkādas citas maksas, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītīgumu un kas ir kreditoram zināmas, izņemot notāra izmaksas; kredīta kopējās izmaksās patērētājam iekļauj arī izmaksas par papildpakalpojumiem, kas saistīti ar kredītīgumu, jo īpaši apdrošināšanas prēmijas, ja turklāt līguma noslēgšana par šādiem papildpakalpojumiem ir obligāts priekšnoteikums, vai nu lai vispār saņemtu kredītu, vai lai to saņemtu ar izsludinātajiem noteikumiem;
- 6) "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam", ir kredīta kopsumma kopā ar kredīta kopējām izmaksām patērētājam;
- 7) "gada procentu likme" vai "GPL" ir kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas un aprēķinātas, kā noteikts 30. pantā;
- 8) "aizņēmuma likme" ir procentu likme, kas izteikta kā fiksēti vai mainīgi procenti, ko katru gadu piemēro izņemtajai kredīta summai;
- 9) "fiksētā aizņēmuma likme" ir aizņēmuma likme, par ko kreditors un patērētājs vienojas kredītīgumā attiecībā uz visu kredītīguma darbības laiku, vai vairākas aizņēmuma likmes, par ko kreditors un patērētājs vienojas kredītīgumā attiecībā uz atsevišķiem laikposmiem, kuriem aizņēmuma likmes nosaka vienīgi ar konkrēti fiksētiem likmes procentiem. Ja kredītīgumā nav noteiktas visas aizņēmuma likmes, aizņēmuma likmi uzskata par fiksētu tikai attiecībā uz tiem atsevišķajiem laikposmiem, kuriem aizņēmuma likme ir noteikta ar konkrēti fiksētiem likmes procentiem, kas saskaņoti, slēdzot kredītīgumu;
- 10) "kredīta kopsumma" ir maksimālā summa vai kopsumma, kas pieejama saskaņā ar kredītīgumu;
- 11) "pastāvīgs informācijas nesējs" ir jebkurš instruments, kurš dod iespēju patērētājam uzglabāt informāciju, kas adresēta personīgi viņam, tā, lai tā būtu pieejama turpmākai atsaucēi tik ilgi, cik nepieciešams informācijas mērķiem, un kurš ļauj neizmainītā veidā pavairot uzglabāto informāciju;
- 12) "kredīta starpnieks" ir fiziska vai juridiska persona, kas nerīkojas kā kreditors vai kā notārs un kas veic plašāku darbību, nevis tikai tieši vai netieši iepazīstina patērētāju ar kreditoru, un kas, veicot savu aroddarbību, uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību, par atlīdzību, kura var būt naudas veidā vai jebkādā citā finansiālas atlīdzības veidā, par ko ir vienošanās:
 - a) iepazīstina patērētājus ar kredītīgumiem vai piedāvā tos patērētājiem;
 - b) palīdz patērētājiem, uzņemoties sagatavošanas darbus vai citus ar kredītīgumiem saistītus pirmslīguma administratīvus darbus, kas nav minēti a) apakšpunktā; vai
 - c) kreditora vārdā slēdz kredītīgumus ar patērētājiem;
- 13) "informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas", ir informācija, ko sniedz, pirms patērētājam ir kļuvis saistošs kredītīgums vai attiecīgā gadījumā saistoša kredīta piedāvājuma iesniegšana, un kas patērētājam ir vajadzīga, lai varētu salīdzināt dažādus kredīta piedāvājumus un pieņemt apzinātu lēmumu par to, vai noslēgt kredītīgumu;

- 14) "profilēšana" profilēšana, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 4) punktā;
- 15) "sasaistīšanas prakse" ir kredītliguma piedāvāšana vai pārdošana vienā paketē kopā ar dažādiem citiem finanšu produktiem vai pakalpojumiem, ja kredītligums patērētājam nav pieejams atsevišķi;
- 16) "komplektēšanas prakse" ir kredītliguma piedāvāšana vai pārdošana vienā paketē kopā ar dažādiem citiem finanšu produktiem vai pakalpojumiem, ja kredītligums patērētājam ir pieejams arī atsevišķi, bet ne vienmēr ar tādiem pašiem noteikumiem kā komplektā minētajiem citiem produktiem vai pakalpojumiem;
- 17) "konsultāciju pakalpojumi" ir tāda individuālu ieteikumu sniegšana patērētājam par vienu vai vairākiem darījumiem, kas saistīti ar kredītligumiem, un kura ir atsevišķa ar kredīta piešķiršanu un ar 12) punktā noteiktajām kredīstarpniecības darbībām nesaistīta darbība;
- 18) "pārtēriņa iespēja" ir kredītligums, kurā skaidri noteikts, ka kreditors patērētājam piešķir iespēju izmantot līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu;
- 19) "pārsniegšana" nozīmē, ka kreditors apzināti neiebilstot atļauj, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai nolīgto pārtēriņa iespēju;
- 20) "saistīts kredītligums" ir tāds kredītligums, saskaņā ar kuru:
 - a) attiecīgais kredīts vai pakalpojums paredzēts vienīgi tam, lai finansētu līgumu par konkrētu preču piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu; un
 - b) šie abi līgumi objektīvā skatījumā veido komerciālu vienību; uzskata, ka pastāv komerciāla vienība, ja preču piegādātājs vai pakalpojuma sniedzējs pats finansē kredītu patērētājam vai ja to finansē trešā persona, ja kreditors izmanto preču piegādātāja vai pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus saistībā ar tirgvedību attiecībā uz kredītligumu un kredītliguma noslēgšanu vai sagatavošanu vai ja konkrētās preces vai konkrēta pakalpojuma sniegšana nepārprotami paredzēta kredītligumā;
- 21) "pirmstermiņa atmaksa" ir kredītligumā paredzēto patērētāja saistību pilnīga vai daļēja izpilde pirms kredītligumā noteiktā termiņa;
- 22) "konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos" ir individualizēta tehniska, juridiska vai psiholoģiska palīdzība, ko neatkarīgi profesionāli uzņēmēji, kuri jo īpaši nav kreditori vai kredīta starpnieki, kā definēts šajā direktīvā, vai kredītu pircēji vai kredītu apkalpotāji, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2021/2167 ⁽²⁷⁾ 3. panta 6) un 8) punktā, sniedz patērētājiem, kuriem ir vai varētu būt grūtības izpildīt savas finansiālās saistības.

4. pants

Summu, kas izteiktas euro, konvertēšana valstu valūtās

1. Piemērojot šo direktīvu, tās dalībvalstis, kuras konvertē euro izteiktās summas savas valsts valūtā, sākotnēji šai konvertēšanai izmanto maiņas kursu, kāds ir spēkā 2023. gada 19. novembrī.
2. Dalībvalstis drīkst noapaļot summas, kas iegūtas 1. punktā minētās konvertēšanas rezultātā, ar noteikumu, ka šāda noapaļošana nepārsniedz 10 EUR.

5. pants

Pienākums sniegt informāciju patērētājiem bez maksas

Dalībvalstis pieprasa, lai gadījumos, kad patērētājiem sniedz informāciju saskaņā ar šo direktīvu, šāda informācija patērētājam tiek sniegta bez maksas neatkarīgi no tās sniegšanai izmantotā informācijas nesēja.

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2021/2167 (2021. gada 24. novembris) par kredītu apkalpotājiem un kredītu pircējiem un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2014/17/ES (OV L 438, 8.12.2021., 1. lpp.).

*6. pants***Diskriminācijas aizliegums**

Dalībvalstis nodrošina, ka kredīta piešķiršanas nosacījumi nediskriminē patērētājus, kuri likumīgi uzturas Savienībā, viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ vai jebkādu Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā minēto iemeslu dēļ, kad šie patērētāji Savienībā pieprasa, slēdz kredītlīgumu vai ir šāda kredītlīguma turētāji.

Pirmā daļa neskar iespēju paredzēt atšķirīgus nosacījumus attiecībā uz piekļuvi kredītam, ja minētie atšķirīgie nosacījumi ir tieši pamatoti ar objektīviem kritērijiem.

II NODAĻA

INFORMĀCIJA, KAS SNIEDZAMA PIRMS KREDĪTLĪGUMA NOSLĒGŠANAS*7. pants***Kredītlīgumu reklāma un tirgvedība**

Neskarot Direktīvu 2005/29/EK, dalībvalstis pieprasa, lai jebkuri reklāmas un tirgvedības paziņojumi attiecībā uz kredītlīgumiem ir godīgi, skaidri un nav maldinoši. Šādos reklāmas un tirgvedības paziņojumos ir aizliegts izmantot formulējumu, kas patērētājam var dot nepamatotas cerības attiecībā uz kredīta pieejamību vai izmaksām, vai uz kopējo summu, kas jāmaksā patērētājam.

*8. pants***Standarta informācija, kas iekļaujama kredītlīgumu reklāmā**

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītlīgumu reklāmā būtu iekļauts skaidrs un uzskatāms brīdinājums, ar ko patērētājus informētu par to, ka aizņemšanās maksā naudu, izmantojot formulējumu "Brīdinājums! Naudas aizņemšanās maksā naudu" vai līdzvērtīgu formulējumu.

2. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītlīgumu reklāmā, kurā norāda procentu likmi vai jebkādas skaitļus, kas attiecas uz jebkādam kredīta izmaksām patērētājam, ir iekļauta standarta informācija saskaņā ar šo pantu.

Pirmajā daļā minēto pienākumu nepiemēro, ja valsts tiesību akti neprasa norādīt gada procentu likmi tādā kredītlīgumu reklāmā, kurā nenorāda procentu likmi vai jebkādas skaitļus, kas attiecas uz kredīta izmaksām patērētājam šā panta pirmās daļas nozīmē.

3. Standarta informācija ir attiecīgi vai nu skaidri salasāma, vai skaidri sadzirdama un pielāgota reklāmā izmantotā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, un standarta informācijā skaidrā, kodolīgā un uzskatāmā veidā norāda visus šādus elementus:

- a) aizņēmuma likmi – fiksēto likmi, mainīgo likmi vai abas, kā arī informāciju par jebkurām piemērojamām maksām, kas iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam;
- b) kredīta kopsummu;
- c) gada procentu likmi;
- d) attiecīgā gadījumā – kredītlīguma darbības ilgumu;
- e) ja kredīts ir atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai pakalpojumiem – cenu naudas izteiksmē un avansa maksājuma summu;

f) attiecīgā gadījumā – kopējo summu, kas jāmaksā patērētājam, un pa daļām veikto maksājumu apjomu.

Īpašos un pamatotos gadījumos, ja informācijas nesējs, ko izmanto, lai paziņotu pirmajā daļā minēto standarta informāciju, neļauj informāciju vizuāli attēlot, minētās daļas e) un f) apakšpunktu nepiemēro.

4. Šā panta 3. punkta pirmajā daļā minēto standarta informāciju norāda ar reprezentatīva piemēra palīdzību.

5. Ja, lai vispār iegūtu kredītu vai lai to iegūtu ar izsludinātajiem noteikumiem, ir obligāti jānoslēdz līgums par papildpakalpojumu, kas saistīts ar kredītīgumu, un ja minētā pakalpojuma izmaksas nevar noteikt iepriekš, 3. punkta pirmajā daļā minētajā standarta informācijā skaidrā, kodolīgā un uzskatāmā veidā norāda pienākumu noslēgt minēto līgumu.

6. Neskarot Direktīvu 2005/29/EK, īpašos un pamatotos gadījumos, kad elektroniskais informācijas nesējs, ko izmanto šā panta 3. punktā minētās standarta informācijas paziņošanai, neļauj minēto informāciju vizuāli parādīt uzskatāmā un skaidrā veidā, patērētājam nodrošina iespēju piekļūt minētā punkta pirmās daļas e) un f) apakšpunktā minētajai informācijai, izmantojot klikšķināšanu, ritināšanu vai pavilkšanu.

7. Dalībvalstis aizliedz kredītproduktu reklāmu, kurā:

- a) mudina patērētājus ņemt kredītu, rosinot domāt, ka kredīts uzlabotu šo patērētāju finansiālo stāvokli;
- b) paziņo, ka neizpildītiem kredītīgumiem vai datubāzēs reģistrētiem kredītiem ir maza ietekme uz kredīta pieteikuma novērtējumu vai tās nav vispār;
- c) nepatiesi rosina domāt, ka kredīti palielina finanšu resursus, aizstāj uzkrājumus vai var paaugstināt patērētāja dzīves līmeni.

8. Dalībvalstis var aizliegt *inter alia* kredītproduktu reklāmu, kurā:

- a) uzsver, cik viegli vai ātri var saņemt kredītu;
- b) norāda, ka atlaide ir atkarīga no kredīta saņemšanas;
- c) piedāvā pagarinājuma periodus kredīta daļu atmaksai, kas ir ilgāki par trim mēnešiem.

9. pants

Vispārīga informācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vienmēr skaidrā un saprotamā veidā sniedz vispārīgu informāciju par kredītīgumiem papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu pastāvīgu informācijas nesēju.

Vispārīgu informāciju par kredītīgumiem, ko kreditori vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki dara pieejamu savās telpās, patērētājiem dara pieejamu vismaz papīra formā.

2. Šā panta 1. punktā minētajā vispārīgajā informācijā ietver vismaz šādu informāciju:

- a) informācijas izsniedzēja identitāti, ģeogrāfisko adresi, tālruna numuru un e-pasta adresi;
- b) mērķi, kam kredītu var izmantot;
- c) kredītīguma iespējamo darbības ilgumu;

- d) pieejamās aizņēmuma likmes veidus, norādot, vai tā ir fiksēta vai mainīga, vai abējādas, pievienojot īsu fiksētās un mainīgās likmes raksturlielumu aprakstu, tostarp ar to saistīto ietekmi uz patērētāju;
- e) kredīta kopsummas, kredīta kopējo izmaksu patērētājam, kopējās summas, kas jāmaksā patērētājam, un gada procentu likmes reprezentatīvu piemēru;
- f) norādi par iespējamām turpmākām izmaksām, kas nav iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam un kas maksājamas saistībā ar kredītligumu;
- g) dažādu iespēju klāstu, kas pieejamas, lai atmaksātu kredītu kreditoram, tostarp regulāro atmaksas daļu skaitu, biežumu un summu;
- h) aprakstu par nosacījumiem, kas ir tieši saistīti ar pirmstermiņa atmaksu;
- i) atteikuma tiesību aprakstu;
- j) norādi par papildpakalpojumiem, kas patērētājam obligāti jāiegādājas, lai saņemtu kredītu vai saņemtu to ar izsludinātajiem noteikumiem, un attiecīgā gadījumā precizējumu, ka papildpakalpojumus var pirkt no pakalpojumu sniedzēja, kas nav kreditors; un
- k) vispārīgu brīdinājumu par iespējamām sekām gadījumos, kad nav izpildītas saistības, kas saistītas ar kredītligumu.

10. pants

Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks nodrošina patērētāju ar skaidru un saprotamu informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas un nepieciešama, lai salīdzinātu dažādus piedāvājumus un pieņemtu apzinātu lēmumu par to, vai slēgt kredītligumu, pamatojoties uz kreditora piedāvātajiem kredīta noteikumiem un – attiecīgā gadījumā – patērētāja paustajām vēlmēm un sniegtajām ziņām. Šādu informāciju, kas sniedzama patērētājam pirms līguma noslēgšanas, sniedz laikus, pirms patērētājam kļūst saistošs jebkāds kredītligums vai kredīta piedāvājums, tostarp gadījumos, kad tiek izmantoti distances saziņas līdzekļi, kas definēti Direktīvas 2002/65/EK 2. panta e) punktā.

Ja šā punkta pirmajā daļā minētā informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tiek sniegta mazāk kā vienu dienu, pirms patērētājam kļūst saistošs kredītligums vai kredīta piedāvājums, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks nosūta patērētājam atgādinājumu par iespēju atteikties no kredītliguma un par procedūru, kas saskaņā ar 26. pantu jāievēro lai atteiktos no kredītliguma. Minēto atgādinājumu patērētājam sniedz papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu pastāvīgu informācijas nesēju, kas norādīts kredītligumā, vienas līdz septiņu dienu laikā pēc kredītliguma noslēgšanas vai attiecīgā gadījumā pēc tam, kad patērētājs iesniedzis saistošu kredīta piedāvājumu.

2. Šā panta 1. punktā minēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, sniedz papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu pastāvīgu informācijas nesēju, izmantojot I pielikumā sniegto Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu. Visa veidlapā norādītā informācija ir vienādi uzskatāma. Uzskata, ka kreditors ir izpildījis šajā punktā un Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 1. un 2. punktā noteiktās informācijas sniegšanas prasības, ja minētais kreditors ir sniedzis minēto veidlapu.

3. Šā panta 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, uzskatāmā veidā Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapas pirmajā daļā vienā lappusē norāda visus šādus elementus:

- a) kreditora, kā arī attiecīgajā gadījumā iesaistītā kredīta starpnieka identitāti;
- b) kredīta kopsummu;
- c) kredītliguma darbības ilgumu;

- d) aizņēmuma likmi vai visas aizņēmuma likmes, ja atšķirīgos apstākļos piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes;
- e) gada procentu likmi un kopējo summu, kas jāmaksā patērētājam;
- f) ja tas ir kredīts atlikta maksājuma veidā konkrētām precēm vai pakalpojumiem un ja tie ir saistīti kredītligumi – konkrētās preces vai pakalpojumus un to cenu naudas izteiksmē;
- g) izmaksas maksājumu kavējumu gadījumā, proti, procentu likmi, kas piemērojama maksājumu kavējumu gadījumā, un tās koriģēšanas kārtību, un attiecīgā gadījumā jebkādas maksas par saistību nepildīšanu;
- h) patērētāja veicamo maksājumu apjomu, skaitu un biežumu un attiecīgā gadījumā kārtību, kādā maksājumus atmaksas nolūkā novirzīs dažādu tādu neatmaksāto atlikumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;
- i) brīdinājumu par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām;
- j) informāciju par to, vai pastāv vai nepastāv atteikuma tiesības, un attiecīgā gadījumā atteikuma laikposmu;
- k) to, vai pastāv vai nepastāv tiesības uz pirmstermiņa atmaksu un attiecīgā gadījumā informāciju par kreditora tiesībām uz kompensāciju;
- l) kreditora ģeogrāfisko adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi, kā arī attiecīgā gadījumā iesaistītā kredīta starpnieka ģeogrāfisko adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi.

4. Ja visus 3. punktā minētos elementus nevar uzskatāmi norādīt vienā lappusē, tos norāda Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapas pirmajā daļā ne vairāk kā divās lappusēs. Tādā gadījumā minētā punkta a)–g) apakšpunktā norādīto informāciju norāda veidlapas pirmajā lappusē.

5. Šā panta 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, pēc 3. punktā uzskaitītajiem elementiem un skaidri nodalot no tiem, norāda visus turpmāk minētos elementus:

- a) kredīta veids;
- b) kredīta izņemšanas nosacījumi;
- c) ja atšķirīgos apstākļos piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes, katras aizņēmuma likmes piemērošanas nosacījumi un –, ja tāda ir pieejama, – jebkāda indeksācijas vai atsaucis procentu likme, kas piemērojama katrai sākotnējai aizņēmuma likmei, kā arī katras aizņēmuma likmes maiņas periodi, nosacījumi un procedūras;
- d) ja kredītligumā ir paredzēti dažādi kredīta izņemšanas veidi ar dažādām maksām vai aizņēmuma likmēm un kreditors izmanto III pielikuma II daļas b) punktā noteikto pieņēmumu, tad norāda, ka citu izņemšanas mehānismu izmantošanai attiecīgajam kredītliguma veidam var tikt piemērotas augstākas gada procentu likmes;
- e) attiecīgā gadījumā – maksa par viena vai vairāku tādu obligāto kontu uzturēšanu, kuros reģistrē gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas, maksa par norēķinu līdzekļa izmantošanu gan maksājumu operācijām, gan kredīta izņemšanai, un jebkuras citas maksas, kas izriet no kredītliguma, un nosacījumi, ar kādiem jebkuru no minētajām maksām var mainīt;
- f) uzskatāms piemērs, kurš parāda gada procentu likmi un kopējo summu, kas jāmaksā patērētājam, atsaucoties uz visiem pieņēmumiem, kuri izmantoti minētās likmes aprēķināšanai; ja patērētājs informējis kreditoru par vēlamā kredīta vienu vai vairākiem komponentiem, piemēram, kredītliguma darbības ilgumu un kredīta kopsummu, kreditors šos komponentus ņem vērā;
- g) attiecīgā gadījumā – jebkādas izmaksas, kas patērētājam jāmaksā notāram, slēdzot kredītligumu;
- h) pienākums, ja tāds ir, noslēgt līgumu par papildpakalpojumiem saistībā ar kredītligumu, ja kredīta iegūšanai vai tā iegūšanai ar izsludinātajiem noteikumiem obligāti jāslēdz šāds līgums;
- i) attiecīgā gadījumā – nepieciešamie galvojumi;
- j) attiecīgā gadījumā – informācija par veidu, kādā tiks noteikta kompensācija kreditoram pirmstermiņa atmaksas gadījumā;

- k) patērētāja tiesības nekavējoties un bez maksas tikt informētam, ievērojot 19. panta 6. punktu, par rezultātiem, ko devusi ziņu iegūšana no datubāzes, kas veikta, lai novērtētu patērētāja kredīspēju;
- l) patērētāja tiesības, kā noteikts šā panta 8. punktā, pēc pieprasījuma papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju bez maksas saņemt kredītīguma projekta kopiju, ar noteikumu, ka kreditors pieprasījuma iesniegšanas brīdī vēlas noslēgt kredītīgumu;
- m) attiecīgā gadījumā – norāde par to, ka cena ir personalizēta, pamatojoties uz automatizētu apstrādi, tostarp profilēšanu;
- n) attiecīgā gadījumā – laikposms, kurā kreditoram ir saistoša saskaņā ar šo pantu sniegtā informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas;
- o) iespēja patērētājam izmantot ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismu un metodes, kā to izmantot;
- p) brīdinājums un skaidrojums par juridiskajām un finansiālajām sekām, kas rodas, ja netiek pildītas pārējās saistības, kas saistītas ar konkrēto kredītīgumu;
- q) atmaksas grafiks par visiem kredītīguma darbības laikā veicamiem maksājumiem un atmaksājumiem, tostarp maksājumiem un atmaksājumiem par jebkādiem ar kredītīgumu saistītiem papildpakalpojumiem, kurus pārdod vienlaikus, turklāt, ja dažādos apstākļos piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes, maksājumu un atmaksājumu pamatā ir saprātīgas pieaugošās aizņēmuma likmes izmaiņas.

Ja kredītīgumā ir atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1011⁽²⁸⁾ 3. panta 1. punkta 3) apakšpunktā definēto etalonu, minētā etalona nosaukumu un tā administratoru, un minētā etalona iespējamo ietekmi uz patērētāju norāda atsevišķā dokumentā, ko var pievienot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai.

6. Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapā norādītā informācija ir konsekventa. Tā ir skaidri salasāma un pielāgota tā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, kurā tā ir attēlota. Informāciju dažādajos kanālos attēlo atbilstīgā un piemērotā veidā, ņemot vērā sadarbību.

Jebkura papildinformācija, ko kreditors var sniegt patērētājam, ir skaidri salasāma un iekļauta atsevišķā dokumentā, ko var pievienot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai.

7. Atkāpjoties no šā panta 5. punkta, ja saziņai tiek izmantota Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 3. punktā minētā balss telefonija, finanšu pakalpojuma galveno īpašību apraksts, kas jāsniedz atbilstīgi minētās direktīvas 3. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam, ietver vismaz tos elementus, kas minēti šā panta 3. punktā. Tādā gadījumā kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks uzreiz pēc kredītīguma noslēgšanas izsniedz patērētājam Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu uz pastāvīga informācijas nesēja.

8. Pēc patērētāja pieprasījuma kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks papildus Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai bez maksas izsniedz patērētājam kredītīguma projekta kopiju papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, ar noteikumu, ka kreditors pieprasījuma iesniegšanas brīdī vēlas ar patērētāju noslēgt kredītīgumu.

9. Attiecībā uz kredītīgumiem, kuros patērētāja veiktās iemaksas nenovirza tūlītējai attiecīgajai kredīta kopsummas amortizācijai, bet izmanto kapitāla uzkrāšanai tādos laikposmos un ar tādiem nosacījumiem, kas izklāstīti kredītīgumā vai papildlīgumā, kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, iekļauj skaidru un kodolīgu norādi, ka šādi kredītīgumi negarantē saskaņā ar kredītīgumu izņemtā kredīta kopsummas atmaksu, ja vien šāda garantija netiek skaidri dota.

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1011 (2016. gada 8. jūnijs) par indeksiem, ko izmanto kā etalonus finanšu instrumentos un finanšu līgumos vai ieguldījumu fondu darbības rezultātu mērīšanai, un ar kuru groza Direktīvu 2008/48/EK, Direktīvu 2014/17/ES un Regulu (ES) Nr. 596/2014 (OV L 171, 29.6.2016., 1. lpp.).

10. Šis pants neattiecas uz preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kas rīkojas kā kredīta palīgstarpmieki. Tas neskar kreditora vai attiecīgā gadījumā kredīta starpmieka pienākumu nodrošināt, ka patērētājs saņem šajā pantā minēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas.

11. pants

Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, attiecībā uz 2. panta 6. vai 7. punktā minētajiem kredītlīgumiem

1. Attiecībā uz 2. panta 6. vai 7. punktā minētajiem kredītlīgumiem 10. panta 1. punktā minēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, atkāpjoties no 10. panta 2. punkta, sniedz papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu pastāvīgu informācijas nesēju, izmantojot II pielikumā sniegto Eiropas patērētāja kredīta informācijas veidlapu. Šī informācija ir skaidra un saprotama. Visa veidlapā norādītā informācija ir vienādi labi uzskatāma. Uzskata, ka kreditors ir izpildījis šajā punktā un Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 1. un 2. punktā noteiktās informācijas sniegšanas prasības, ja minētais kreditors ir iesniedzis minēto veidlapu.

2. Attiecībā uz 2. panta 6. vai 7. punktā minētajiem kredītlīgumiem 10. panta 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, atkāpjoties no 10. panta 3. punkta, uzskatāmā veidā Eiropas patērētāja kredīta informācijas veidlapas pirmajā daļā vienā lappusē norāda visus šādus elementus:

- a) kreditora, kā arī attiecīgajā gadījumā iesaistītā kredīta starpmieka identitāti;
- b) kredīta kopsummu;
- c) kredītlīguma darbības ilgumu;
- d) aizņēmuma likmi vai visas aizņēmuma likmes, ja atšķirīgos apstākļos tiek piemērotas atšķirīgas aizņēmuma likmes;
- e) gada procentu likmi un kopējo summu, kas jāmaksā patērētājam;
- f) ja tas ir kredīts atlikta maksājuma veidā konkrētām precēm vai pakalpojumiem un ja tie ir saistīti kredītlīgumi – konkrētās preces vai pakalpojumus un to cenu naudas izteiksmē;
- g) izmaksas maksājumu kavējumu gadījumā, proti, procentu likmi, kas piemērojama maksājumu kavējumu gadījumā, un tās korigēšanas kārtību, un attiecīgā gadījumā jebkādas maksas par saistību nepildīšanu;
- h) patērētāja veicamo maksājumu apjomu, skaitu un biežumu un attiecīgā gadījumā kārtību, kādā maksājumus atmaksas nolūkā novirzīs dažādu tādu neatmaksāto atlikumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;
- i) brīdinājumu par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām;
- j) informāciju par to, ka pastāv vai nepastāv atteikuma tiesības;
- k) informāciju par to, vai pastāv vai nepastāv tiesības uz pirmstermiņa atmaksu un attiecīgā gadījumā informāciju par kreditora tiesībām uz kompensāciju;
- l) kreditora ģeogrāfisko adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi, kā arī attiecīgā gadījumā iesaistītā kredīta starpmieka ģeogrāfisko adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi.

3. Ja visus 2. punktā minētos elementus nevar uzskatāmi norādīt vienā lappusē, tos norāda Eiropas patērētāja kredīta informācijas veidlapas pirmajā daļā ne vairāk kā divās lappusēs. Tādā gadījumā minētā punkta a)–g) apakšpunktā norādīto informāciju norāda veidlapas pirmajā lappusē.

4. Šā panta 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, pēc 2. punktā uzskaitītajiem elementiem un skaidri nodalot no tiem, norāda visus turpmāk minētos elementus:

- a) kredīta veids;

- b) ja atšķirīgos apstākļos piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes, katras aizņēmuma likmes piemērošanas nosacījumi, jebkāda indeksācijas vai atsauces procentu likme, ko piemēro sākotnējai aizņēmuma likmei, no kredītliguma noslēgšanas brīža piemērojamās maksas un attiecīgā gadījumā nosacījumi, ar kādiem šīs maksas var mainīt;
- c) uzskatāms piemērs, kas parāda gada procentu likmi un kopējo summu, kas jāmaksā patērētājam, atsaucoties uz visiem pieņēmumiem, kuri izmantoti minētās likmes aprēķināšanai;
- d) kredītliguma izbeigšanas nosacījumi un kārtība;
- e) attiecīgā gadījumā – informācija par veidu, kādā tiks noteikta kompensācija kreditoram pirmstermiņa atmaksas gadījumā;
- f) attiecīgā gadījumā – norāde, ka patērētājam jebkurā laikā var lūgt atmaksāt kredīta summu pilnā apmērā;
- g) atsauce uz patērētāja tiesībām, ievērojot 19. panta 6. punktu, nekavējoties un bez maksas tikt informētam par rezultātiem, ko devusi ziņu iegūšana no datubāzes, kas veikta, lai novērtētu patērētāja kredīspēju;
- h) attiecīgā gadījumā – norāde par to, ka cena ir personalizēta, pamatojoties uz automatizētu apstrādi, tostarp profilēšanu;
- i) attiecīgā gadījumā – laikposms, kurā kreditoram ir saistoša saskaņā ar šo pantu sniegtā informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas;
- j) atsauce uz iespēju patērētājam izmantot ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismu un uz metodēm, kā to izmantot;
- k) brīdinājums un skaidrojums par juridiskajām un finansiālajām sekām, kas rodas, ja netiek pildītas pārējās saistības, kas saistītas ar konkrēto kredītligumu;
- l) atmaksas grafiks par visiem kredītliguma darbības laikā veicamiem maksājumiem un atmaksājumiem, tostarp maksājumiem un atmaksājumiem par jebkādiem ar kredītligumu saistītiem papildpakalpojumiem, kurus pārdod vienlaikus, turklāt, ja dažādos apstākļos piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes, maksājumu un atmaksājumu pamatā ir saprātīgas aizņēmuma likmes augšupvērstas izmaiņas.

5. Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapā norādītā informācija ir konsekventa. Tā ir skaidri salasāma un pielāgota tā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, kurā tā ir attēlota. Informāciju dažādajos kanālos attēlo atbilstīgā un piemērotā veidā, ņemot vērā sadarbību.

6. Atkāpjoties no šā panta 4. punkta, ja saziņai tiek izmantota Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 3. punktā minētā balss telefonija, finanšu pakalpojuma galveno īpašību apraksts, kas jāsniedz atbilstīgi minētās direktīvas 3. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam, ietver vismaz tos elementus, kas minēti šā panta 2. punktā. Tādā gadījumā kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks uzreiz pēc kredītliguma noslēgšanas izsniedz patērētājam Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapu uz pastāvīga informācijas nesēja.

7. Pēc patērētāja pieprasījuma kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks papildus Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapai bez maksas izsniedz patērētājam kredītliguma projekta kopiju, ar noteikumu, ka kreditors pieprasījuma iesniegšanas brīdī vēlas ar patērētāju noslēgt kredītligumu.

8. Šis pants neattiecas uz preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kas rīkojas kā kredīta palīgstarptnieki. Tas neskar kreditora vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka pienākumu nodrošināt, lai patērētājs saņemtu šajā pantā minēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas.

12. pants

Pienācīgi paskaidrojumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoriem un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekiem ir jāsniedz patērētājam pienācīgi paskaidrojumi par piedāvātajiem kredītligumiem un visiem papildpakalpojumiem, lai patērētājs varētu novērtēt, vai piedāvātie kredītligumi un papildpakalpojumi ir piemēroti patērētāja vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Šādus paskaidrojumus sniedz bez maksas un pirms kredītliguma noslēgšanas. Paskaidrojumi ietver šādus elementus:

- a) šīs direktīvas 10., 11. un 38. pantā minētā informāciju;
- b) piedāvātā kredītliguma vai papildpakalpojumu būtiskās iezīmes;
- c) konkrētās sekas, ko piedāvātais kredītligums vai papildpakalpojumi var radīt patērētājam, tostarp sekas, kas iestājas, ja patērētājs nepilda maksājumu saistības vai kavē maksājumus;
- d) ja kredītligums ir komplektā kopā ar papildpakalpojumiem – informāciju par to, vai komplekta katra komponenta darbību iespējams izbeigt atsevišķi, un šādas izbeigšanas ietekmi uz patērētāju.

2. Dalībvalstis pamatotos gadījumos var pielāgot 1. punktā minēto prasību attiecībā uz veidu, kādā paskaidrojumi sniedzami, un apmēru, kādā tie sniedzami, ņemot vērā:

- a) apstākļus, kādos kredīts tiek piedāvāts;
- b) personu, kurai tas tiek piedāvāts;
- c) piedāvātā kredīta veidu.

13. pants

Personalizēti piedāvājumi, kuru pamatā ir automatizēta apstrāde

Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis pieprasa, lai kreditori un kredīta starpnieki skaidrā un saprotamā veidā informē patērētājus, kad tiem tiek piedāvāts personalizēts piedāvājums, kura pamatā ir automatizēta personas datu apstrāde.

III NODAĻA

SASAISTĪŠANAS UN KOMPLEKTĒŠANAS PRAKSE, TIEŠI NEIZTEIKTA PIEKRIŠANA, KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMI UN NEPASŪTĪTU KREDĪTU PIEŠĶIRŠANA

14. pants

Sasaistīšanas un komplektēšanas prakse

1. Dalībvalstis atļauj komplektēšanas praksi, bet aizliedz sasaistīšanas praksi.
2. Atkāpjoties no 1. punkta un neskarot konkurences tiesību piemērošanu, dalībvalstis var atļaut kreditoriem pieprasīt patērētājam atvērt vai uzturēt maksājumu kontu vai krājkontu, ja šāda konta vienīgais mērķis ir:
 - a) uzkrāt kapitālu, lai atmaksātu kredītu;
 - b) apkalpot kredītu;

- c) apvienot līdzekļus kredīta saņemšanai;
- d) sniegt papildu nodrošinājumu kreditoram saistību neizpildes gadījumā.

3. Dalībvalstis var atļaut kreditoriem pieprasīt patērētājam iegādāties attiecīgu apdrošināšanas polisi, kas saistīta ar kredītīgumu, ņemot vērā samērīguma apsvērumus. Šādos gadījumos dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram ir pienākums pieņemt apdrošināšanas polisi no cita piedāvātāja, kas nav piedāvātājs, kuram tas dod priekšroku, ja šāda polise nodrošina tādu pašu garantiju līmeni kā polise, ko ir piedāvājis kreditors, nemainot piedāvātā kredīta nosacījumus patērētājam.

4. Dalībvalstis pieprasa, lai personas dati, kas saistīti ar patērētāju onkoloģisku slimību diagnozi, netiktu izmantoti ar kredītīgumu saistītas apdrošināšanas polises vajadzībām pēc dalībvalstu noteikta laikposma beigām, kurš nepārsniedz 15 gadus pēc patērētāja medicīniskās aprūpes beigšanās.

5. Lai patērētājiem pirms apdrošināšanas polises iegādes, kā minēts 3. punktā, būtu papildu laiks salīdzināt ar kredītīgumiem saistītās apdrošināšanas piedāvājumus, dalībvalstis pieprasa, lai patērētājiem ar kredītīgumiem saistīto apdrošināšanas piedāvājumu salīdzināšanai tiktu dotas vismaz trīs dienas, kuru laikā šādos piedāvājumos netiek izdarītas izmaiņas, un lai patērētāji par to tiktu informēti. Ja patērētāji to nepārprotami pieprasa, viņi var noslēgt apdrošināšanas polisi pirms minētā trīs dienu termiņa beigām.

15. pants

Tieši neizteikta piekrišana jebkāda kredītīguma noslēgšanai vai papildpakalpojumu iegādei

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori un kredīta starpnieki neiegūst patērētāja tieši neizteiktu piekrišanu jebkāda kredītīguma noslēgšanai vai papildpakalpojumu iegādei, izmantojot noklusējuma iespējas. Noklusējuma iespējas ietver iepriekš atzīmētas ailes.

2. Patērētāja piekrišana jebkāda kredītīguma noslēgšanai vai papildpakalpojumu iegādei, kas tiek sniegta ailēs, tiek dota ar nepārprotamu un skaidri apstiprinošu darbību, kas nostiprina brīvi sniegtu, konkrētu, apzinātu un skaidru norādi par patērētāja piekrišanu ailēs izklāstītā piedāvājuma saturam un būtībai.

16. pants

Konsultāciju pakalpojumi

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks saistībā ar attiecīgu darījumu skaidri informē patērētāju par to, vai patērētājam tiek sniegti vai var tikt sniegti konsultāciju pakalpojumi.

2. Dalībvalstis pieprasa, lai pirms konsultāciju pakalpojumu sniegšanas vai pirms līguma noslēgšanas par šādu pakalpojumu sniegšanu kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu pastāvīgu informācijas nesēju, sniedz patērētājam šādu informāciju:

- a) norādi par to, vai ieteikums tiks sagatavots, pamatojoties tikai uz viņu pašu piedāvāto produktu klāstu vai plašu visā tirgū pieejamo produktu klāstu saskaņā ar 3. punkta c) apakšpunktu;
- b) attiecīgā gadījumā – norādi par maksu, kas patērētājam jāmaksā par konsultāciju pakalpojumiem, vai, ja šādas maksas summu nevar noteikt informācijas sniegšanas brīdī, tās aprēķināšanai izmantoto metodi.

Šā punkta pirmajā daļā minēto informāciju patērētājam var sniegt kā papildu informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, saskaņā ar 10. panta 6. punkta otro daļu.

3. Ja patērētājiem sniedz konsultāciju pakalpojumus, dalībvalstis pieprasa, lai kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki:

- a) iegūst vajadzīgo informāciju par patērētāja finansiālo stāvokli, vēlmēm un mērķiem saistībā ar kredītīgumu tā, lai kreditors vai kredīta starpnieks varētu ieteikt patērētājam piemērotus kredītīgumus;
- b) novērtē patērētāja finansiālo stāvokli un vajadzības, pamatojoties uz a) apakšpunktā minēto informāciju, kas ir atjaunināta novērtēšanas brīdī, ņemot vērā pamatotos pieņēmumus par riskiem, kuri apdraud patērētāja finansiālo stāvokli ieteiktā kredītīguma darbības laikā;
- c) apsver pietiekami lielu to produktu klāstā pieejamo kredītīgumu skaitu un uz šāda pamata no minētā produktu klāsta iesaka patērētāja vajadzībām, finansiālajam stāvoklim un personīgajai situācijai piemērotu vienu vai vairākus kredītīgumus;
- d) rīkojas patērētāja interesēs; un
- e) izsniedz patērētājam sniegtā ieteikuma ierakstu papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu un konsultāciju pakalpojumu sniegšanas līgumā norādītu pastāvīgu informācijas nesēju.

4. Dalībvalstis var aizliegt izmantot terminus "konsultācija" un "konsultants" vai līdzīgus terminus, ja konsultāciju pakalpojumus patērētājiem piedāvā un sniedz kreditori vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki.

Ja dalībvalstis neaizliedz izmantot terminus "konsultācija" un "konsultants" vai līdzīgus terminus, tās piemēro šādus nosacījumus, ar kādiem kreditori un kredīta starpnieki, kas sniedz konsultāciju pakalpojumus, izmanto terminus "neatkarīga konsultācija" vai "neatkarīgs konsultants":

- a) kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki apsver pietiekami lielu skaitu tirgū pieejamo kredītīgumu; un
- b) kredīta starpnieki par minētajiem konsultāciju pakalpojumiem nesaņem atlīdzību no viena vai vairākiem kreditoriem.

Otrās daļas b) apakšpunktu piemēro tikai tad, ja apsvērto kreditoru skaits ir mazāks par tirgus vairākumu.

Dalībvalstis var noteikt stingrākas prasības attiecībā uz to, kā kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki izmanto terminus "neatkarīga konsultācija" vai "neatkarīgs konsultants".

5. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki brīdina patērētāju, ja patērētāja finansiālā stāvokļa dēļ kredītīgums patērētājam var radīt īpašu risku.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka konsultāciju pakalpojumus var sniegt tikai kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki.

Atkāpjoties no pirmās daļas, dalībvalstis var atļaut, ka konsultāciju pakalpojumus sniedz personas, kas nav pirmajā daļā minētās personas, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

- a) konsultāciju pakalpojumus sniedz epizodiski profesionālās darbības gaitā, un šo darbību regulē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi, vai ētikas kodekss, kuri neizslēdz minēto pakalpojumu sniegšanu;
- b) konsultāciju pakalpojumus sniedz maksātnespējas procesa administratori saistībā ar esoša parāda pārvaldību, un ja minēto pārvaldību regulē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi;
- c) konsultāciju pakalpojumus saistībā ar esoša parāda pārvaldību sniedz tādi publiski vai brīvprātīgi 36. pantā minēto konsultāciju pakalpojumu parādu jautājumos sniedzēji, kas nedarbojas uz komerciāla pamata;
- d) konsultāciju pakalpojumus sniedz personas, kurām atļauju sniegušas un uzrauga kompetentās iestādes.

17. pants

Aizliegums piešķirt nepasūtītu kredītu

Dalībvalstis aizliedz piešķirt patērētājiem kredītu, ja patērētāji to nav iepriekš pieprasījuši un devuši tam skaidru piekrišanu.

IV NODAĻA

KREDĪTSPĒJAS NOVĒRTĒŠANA UN PIEKĻUVE DATUBĀZĒM

18. pants

Pienākums novērtēt patērētāja kredībspēju

1. Dalībvalstis pieprasa, ka pirms kredītīguma noslēgšanas kreditoram ir jāveic rūpīga patērētāja kredībspējas novērtēšana. Minēto novērtēšanu veic patērētāja interesēs, lai novērstu bezatbildīgu kredītēšanas praksi un pārmērīgas parādsaistības, un tajā pienācīgi ņem vērā faktoros, kas varētu ietekmēt patērētāja spēju izpildīt savas kredītīguma saistības.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai kredīta starpnieki pareizi iesniegtu attiecīgajam kreditoram no patērētāja saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 saņemto informāciju, kas vajadzīga kredībspējas novērtējuma veikšanai.
3. Kredībspējas novērtēšanu veic, pamatojoties uz tādu attiecīgu un precīzu informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem un citiem finanšu un ekonomiskajiem apstākļiem, kas ir vajadzīga un samērīga attiecībā uz kredīta raksturu, ilgumu, vērtību un riskiem, kas rodas patērētājam. Minētajā informācijā var būt iekļauti pierādījumi par ienākumiem vai citiem atmaksas avotiem, informācija par finanšu aktīviem un saistībām vai informācija par citām finanšu saistībām. Minētajā informācijā netiek iekļautas īpašas datu kategorijas, kas minētas Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā. Informāciju iegūst no atbilstīgiem iekšējiem vai ārējiem avotiem, tai skaitā no patērētāja un attiecīgā gadījumā – pamatojoties uz ziņām, kas iegūtas šīs direktīvas 19. pantā minētajā datubāzē. Šajā direktīvā sociālos tīklus neuzskata par ārēju avotu.

Informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo punktu, pienācīgi pārbauda, attiecīgā gadījumā izmantojot atsauci uz neatkarīgi pārbaudāmu dokumentāciju.

4. Dalībvalstis pieprasa kreditoram izveidot procedūras 1. punktā minētajai novērtēšanai un dokumentēt un uzturēt šādas procedūras.

Dalībvalstis arī pieprasa kreditoram dokumentēt un uzturēt 3. punktā minēto informāciju.

5. Ja kredīta pieteikumu kopīgi iesniedz vairāk nekā viens patērētājs, kreditors kredībspējas novērtēšanu veic, pamatojoties uz patērētāju kopīgo atmaksas spēju.

6. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditors piešķir kredītu patērētājam tikai tad, ja kredībspējas novērtēšanas rezultāti liecina, ka no kredītīguma izrietošās saistības, visticamāk, tiks izpildītas tādā veidā, kā paredzēts minētajā līgumā, ņemot vērā 1. punktā minētos attiecīgos faktoros.

7. Dalībvalstis nodrošina, lai gadījumos, kad kreditors noslēdz kredītīgumu ar patērētāju, kreditors pēc tam neatceļ vai negroza kredītīgumu par sliktu patērētājam, pamatojoties uz to, ka kredībspējas novērtējums ticis veikts nepareizi. Šo punktu nepiemēro, ja tiek uzskatāmi parādīts, ka patērētājs ir apzināti noklusējis vai sagrozījis kreditoram sniegto informāciju, kas minēta 3. punktā.

8. Ja kredībspējas novērtējums ietver personas datu automatizētas apstrādes izmantošanu, dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam ir tiesības pieprasīt un saņemt no kreditora cilvēka līdzdalību, kas ietver tiesības:

- a) pieprasīt un saņemt no kreditora skaidru un saprotamu paskaidrojumu par kredībspējas novērtējumu, tostarp par personas datu automatizētajā apstrādē ietverto loģiku un riskiem, kā arī tās nozīmi un ietekmi uz lēmumu;
- b) patērētājam izteikt savu viedokli kreditoram; un
- c) pieprasīt pārskatīt kredībspējas novērtējumu un kreditora lēmumu par kredīta piešķiršanu.

Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājs ir informēts par pirmajā daļā minētajām tiesībām.

9. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja kredīta pieteikums tiek noraidīts, kreditoram nekavējoties jāinformē patērētājs par noraidījumu un attiecīgā gadījumā jānorāda patērētājam, kur vērsties, lai saņemtu viegli pieejamus konsultāciju pakalpojumus parādu jautājumos. Attiecīgā gadījumā kreditoram ir jāinformē patērētājs par to, ka kredībspējas novērtējuma pamatā ir automatizēta datu apstrāde, un par patērētāja tiesībām uz cilvēka veiktu novērtējumu un par lēmuma apstrīdēšanas procedūru.

10. Ja puses vienojas mainīt kredīta kopsummu pēc kredītliguma noslēgšanas, dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram ir pienākums no jauna novērtēt patērētāja kredībspēju, pamatojoties uz atjauninātu informāciju, pirms tiek piešķirts jebkāds būtisks kredīta kopsummas palielinājums.

11. Dalībvalstis var no kreditoriem prasīt novērtēt patērētāju kredībspēju, pamatojoties uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes. Tomēr minētais kredībspējas novērtējums nav balstīts tikai uz patērētāja kredītvēsturi.

19. pants

Datubāzes

1. Pārrobežu kredītu gadījumā katra dalībvalsts nodrošina citu dalībvalstu kreditoriem pieeju attiecīgajā dalībvalstī izmantotajām datubāzēm, lai novērtētu patērētāju kredībspēju. Nosacījumi par piekļuvi šādām datubāzēm nav diskriminējoši.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka piekļuve patērētāju kredībspējas novērtēšanā izmantotajām datubāzēm ir tikai tiem kreditoriem, kuri atrodas valsts kompetentās iestādes uzraudzībā un kuri pilnībā ievēro Regulu (ES) 2016/679.

3. Šā panta 1. punkts attiecas gan uz publiskām, gan uz privātām datubāzēm.

4. Šā panta 1. punktā minētajās datubāzēs, kurās ir informācija par patērētāju kredītligumiem, ir vismaz informācija par patērētāju kredīta atmaksas kavējumiem, kredīta veidu un kreditora identitāti.

5. Kreditori un kredīta starpnieki neapstrādā Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā minētos īpašu kategoriju datus un personas datus, kas iegūti apstrādājot datus no sociālajiem tīkliem, kuri var būt iekļauti šā panta 1. punktā minētajās datubāzēs.

6. Ja kredīta pieteikuma noraidījumu pamato ar šā panta 1. punktā minētajā datubāzē iegūtām ziņām, dalībvalstis pieprasa, ka kreditors nekavējoties un bez maksas informē patērētāju par rezultātiem, ko devusi šāda ziņu iegūšana no datubāzes, un sniedz sīku informāciju par izmantoto datubāzi, kā arī par vērā ņemto datu kategorijām.

7. Kredītligumu vajadzībām kredītu datubāzu nodrošinātāji ievieš procesus, lai nodrošinātu, ka to datubāzēs ietvertā informācija ir atjaunināta un precīza. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāji tiek informēti:

- a) 30 dienu laikā pēc tam, kad kādā datubāzē reģistrēti kredīta atmaksas kavējumi; un
- b) par to tiesībām saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679.

8. Kredītligumu vajadzībām dalībvalstis nodrošina, ka ir ieviestas sūdzību procedūras ar mērķi atvieglot patērētāju iespējas apstrīdēt datubāzu saturu, tostarp informāciju, ko trešās personas var iegūt minētajās datubāzēs.

V NODAĻA

KREDĪTLĪGUMU FORMĀTS UN SATURS

20. pants

Kredītliguma formāts

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītligumi un jebkādi grozījumi šādos līgumos tiek sagatavoti papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju un lai visām līgumslēdzējām pusēm tiek izsniegta kredītliguma kopija.
2. Dalībvalstis var ieviest vai paturēt spēkā tādas valsts noteikumus attiecībā uz kredītligumu noslēgšanas spēkā esību, kuri atbilst Savienības tiesību aktiem.

21. pants

Kredītligumā iekļaujamā informācija

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītligumā skaidri un kodolīgi tiek norādīts viss turpmāk minētais:
 - a) kredīta veids;
 - b) līguma pušu identitāte, ģeogrāfiskā adrese, tālruņa numurs un e-pasta adrese, kā arī attiecīgā gadījumā iesaistītā kredīta starpnieka identitāte un ģeogrāfiskā adrese;
 - c) kredīta kopsumma un kredīta izņemšanas nosacījumi;
 - d) kredītliguma darbības ilgums;
 - e) ja tas ir kredīts atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai pakalpojumiem un saistītu kredītligumu gadījumā – konkrētās preces vai pakalpojumi un to cena naudas izteiksmē;
 - f) aizņēmuma likme vai visas aizņēmuma likmes, ja atšķirīgos apstākļos tiek piemērotas atšķirīgas aizņēmuma likmes, katras aizņēmuma likmes piemērošanas nosacījumi un, ja iespējams, indeksācijas vai atsaucē procentu likme, kas piemērojama katrai sākotnējai aizņēmuma likmei, kā arī katras aizņēmuma likmes maiņas periodi, nosacījumi un procedūras;
 - g) gada procentu likme un kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam un kas aprēķināta kredītliguma noslēgšanas brīdī, un norāde uz visiem šajā aprēķinā izmantotajiem pieņēmumiem;
 - h) patērētāja veicamo maksājumu apjoms, skaits un biežums un attiecīgā gadījumā kārtība, kādā maksājumus novirzīs dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;
 - i) tāda kredītliguma gadījumā, kurā ir paredzēta kapitāla amortizācija noteiktā termiņā, atsaucē uz patērētāja tiesībām jebkurā brīdī kredītliguma darbības laikā pēc pieprasījuma un bez maksas saņemt konta izrakstu ar amortizācijas tabulu;
 - j) ja maksu un procentu apmaksu veicama bez kapitāla amortizācijas, – izraksts, kurā norādītas maksājamās aizņēmuma likmes un saistīto atkārtoto un vienreizējo maksu laika periodi un nosacījumi;
 - k) attiecīgā gadījumā – viena vai vairāku tādu kontu uzturēšanas maksa, kuros reģistrē gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas, norēķinu līdzekļa izmantošanas maksa gan maksājumu operācijām, gan izņemšanai, un jebkuras citas maksas, kas saistītas ar kredītligumu, kā arī nosacījumi, ar kādiem minētās maksas var mainīt;

- l) maksājumu kavējumu gadījumā piemērojamā procentu likme, kāda piemērojama kredītliguma noslēgšanas brīdī, un procedūra tās koriģēšanai, un attiecīgā gadījumā jebkāda maksu par saistību nepildīšanu;
- m) brīdinājums par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām;
- n) attiecīgā gadījumā – norāde, ka būs jāmaksā notāra nodeva;
- o) attiecīgā gadījumā – nepieciešamie galvojumi un apdrošināšana;
- p) informācija par to, vai pastāv vai nepastāv tiesības atteikties no līguma, attiecīgā gadījumā atteikuma laikposms, un citi minēto tiesību izmantošanas nosacījumi, tostarp informācija par pastāvīgu informācijas nesēju, ko paredzēts izmantot 26. panta 5. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā minētā paziņojuma vajadzībām, informācija par 26. panta 5. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā noteikto patērētāja pienākumu samaksāt izmantoto kapitālu un procentus, kā arī maksājamo procentu apjoms dienā;
- q) pastāvīga informācijas nesēja veids, uz kura patērētājs izvēlas saņemt šādu informāciju:
 - i) attiecīgā gadījumā – 10. panta 1. punkta otrajā daļā minētais atgādinājums;
 - ii) 22. pantā minētā informācija;
 - iii) 23. panta 1. punkta pirmajā daļā minētā informācija par izmaiņām aizņēmuma likmē;
 - iv) attiecīgā gadījumā – 24. panta 1. un 2. punktā minētā informācija; un
 - v) attiecīgā gadījumā – 28. panta 1. punkta otrajā daļā un 28. panta 2. punktā minētā informācija par beztermiņa kredītliguma izbeigšanu;
- r) attiecīgā gadījumā – informācija par tiesībām, kas paredzētas 27. pantā, kā arī par šo tiesību izmantošanas nosacījumiem;
- s) atsauce uz 29. pantā noteiktajām tiesībām uz pirmstermiņa atmaksu, uz pirmstermiņa atmaksas procedūru, kā arī attiecīgā gadījumā informācija par kreditora tiesībām uz kompensāciju un pārskatāms un saprotams skaidrojums par to, kā ir paredzēts aprēķināt patērētāja kompensāciju kreditoram;
- t) procedūra, kas jāpiemēro, izmantojot tiesības izbeigt kredītligumu;
- u) iespēja patērētājam izmantot ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismu un metodes, kā to izmantot;
- v) attiecīgā gadījumā – citi līguma noteikumi;
- w) kompetentās uzraudzības iestādes nosaukums un adrese;
- x) parādu jautājumu konsultāciju pakalpojumu sniedzēju attiecīgā kontaktinformācija un ieteikums patērētājam sazināties ar šādiem pakalpojumu sniedzējiem atmaksas grūtību gadījumā.

Pirmajā daļā minētā informācija ir skaidri salasāma un pielāgota tā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, kurā tā ir attēlota. Tā dažādajos kanālos tiek atspoguļota atbilstīgā un piemērotā veidā.

2. Šā panta 1. punkta pirmās daļas i) apakšpunktā minētajā gadījumā kreditors jebkurā brīdī kredītliguma darbības laikā bez maksas izsniedz patērētājam konta izrakstu amortizācijas tabulas veidā.

Pirmajā daļā minētajā amortizācijas tabulā norāda veicamos maksājumus un šādu summu maksāšanas periodus un nosacījumus.

Amortizācijas tabulā ietver arī katra kredīta atmaksas maksājuma atšifrējumu, norādot kapitāla amortizāciju, procentus, kas aprēķināti, pamatojoties uz aizņēmuma likmi, un attiecīgā gadījumā visas papildu izmaksas.

Ja aizņēmuma likme nav noteikta vai ja saskaņā ar kredītligumu var mainīt papildu izmaksas, amortizācijas tabulā skaidri un kodolīgi min to, ka tabulas dati ir derīgi tikai līdz nākamajai aizņēmuma likmes maiņai vai saskaņā ar kredītligumu veiktajai papildu izmaksu maiņai.

3. Attiecībā uz kredītliģumiem, saskaņā ar kuriem patērētāja veiktās iemaksas nenovirza tūlītējai attiecīgai kredīta kopsummas amortizācijai, bet izmanto kapitāla uzkrāšanai tādos laika posmos un ar tādiem nosacījumiem, kas iekļauti kredītliģumā vai papildliģumā, kredītliģumā papildus 1. punktā noteiktajai sniedzamajai informācijai tiek iekļauta skaidra un kodolīga norāde, ka šādi kredītliģumi negarantē saskaņā ar kredītliģumu izsniegtā kredīta kopsummas atmaksu, ja vien šāda garantija netiek skaidri dota.

VI NODAĻA

KREDĪTLĪGUMA GROZĪJUMI UN AIZŅĒMUMA LIKMES IZMAIŅAS

22. pants

Informācija par kredītliģuma grozījumiem

Neskarot citus šajā direktīvā paredzētos pienākumus, dalībvalstis nodrošina, lai pirms kredītliģuma noteikumu grozīšanas kreditors, papīra formā vai izmantojot citu kredītliģumā norādīto pastāvīgo informācijas nesēju, patērētājam sniedz šādu informāciju:

- a) skaidru ierosināto izmaiņu apraksts un attiecīgā gadījumā norāde par to, ka ir nepieciešama patērētāja piekrišana, vai paskaidrojums, ka izmaiņas stāsies spēkā uz likuma pamata;
- b) a) apakšpunktā minēto izmaiņu īstenošanas grafiks;
- c) patērētājam pieejamās iespējas iesniegt sūdzību par a) apakšpunktā minētajām izmaiņām;
- d) pieejamais laikposms, kurā var iesniegt šādu sūdzību;
- e) tās kompetentās iestādes nosaukums un adrese, kurai var iesniegt minēto sūdzību.

23. pants

Aizņēmuma likmes izmaiņas

1. Ja kreditoriem ir atļauts mainīt esošo kredītliģumu aizņēmuma likmes, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors pirms šīs izmaiņas stājas spēkā laikus informē patērētāju par visām izmaiņām aizņēmuma likmē papīra formā vai izmantojot citu kredītliģumā norādītu pastāvīgu informācijas nesēju.

Pirmajā daļā minētajā informācijā norāda maksājumu apjomu pēc jaunās aizņēmuma likmes stāšanās spēkā un, ja mainās maksājumu skaits vai biežums, informāciju par to.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, minētajā punktā minēto informāciju patērētājam var sniegt periodiski, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

- a) par šādu periodisku informēšanu puses ir vienojušās kredītliģumā;
- b) aizņēmuma likmes izmaiņas tiek veiktas atsaucēs procentu likmes izmaiņu dēļ;
- c) jauno atsaucēs likmi dara publiski pieejamu savlaicīgi un izmantojot piemērotus līdzekļus;
- d) informācija par jauno atsaucēs procentu likmi ir pieejama arī:
 - i) kreditora telpās;

- ii) ja kreditoram ir tīmekļa vietne, minētajā tīmekļa vietnē; un
- iii) ja kreditoram ir mobilā lietotne, ar minētās mobilās lietotnes starpniecību.

VII NODAĻA

PĀRTĒRIŅA IESPĒJAS UN PĀRSNIEGŠANA

24. pants

Pārtēriņa iespējas

1. Ja kredīts ir piešķirts kā pārtēriņa iespēja, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors visā kredītīguma darbības laikā regulāri vismaz reizi mēnesī papīra formā vai izmantojot citu kredītīgumā norādītu pastāvīgu informācijas nesēju, konta izrakstos sniedz informāciju patērētājam, kurā norādīti šādi elementi:

- a) precīzs laika periods, uz kuru attiecas konta izraksts;
- b) izņemtā kredīta summas un izņemšanas datumi;
- c) atlikums no iepriekšējā izraksta un tā datums;
- d) jaunais atlikums;
- e) patērētāja veikto maksājumu datumi un summas;
- f) piemērotā aizņēmuma likme;
- g) jebkādas piemērotās maksas;
- h) attiecīgā gadījumā – minimālā summa, kas patērētājam jāmaksā.

2. Ja kredīts ir piešķirts kā pārtēriņa iespēja, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors papīra formā vai izmantojot citu kredītīgumā norādītu pastāvīgu informācijas nesēju laikus informē patērētāju par aizņēmuma likmes vai jebkādiem maksājamo maksu palielinājumiem, pirms attiecīgās izmaiņas stājas spēkā.

Atkāpjoties no pirmās daļas, minētajā daļā minēto informāciju var sniegt periodiski 1. punktā paredzētajā kārtībā, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

- a) par šādu periodisku informēšanu puses ir vienojušās kredītīgumā;
- b) aizņēmuma likmes izmaiņas tiek veiktas atsaucēs procentu likmes izmaiņu dēļ;
- c) jauno atsaucēs procentu likmi dara publiski pieejamu, izmantojot piemērotus līdzekļus;
- d) informācija par jauno atsaucēs procentu likmi ir pieejama arī:
 - i) kreditora telpās;
 - ii) ja kreditoram ir tīmekļa vietne, minētajā tīmekļa vietnē; un
 - iii) ja kreditoram ir mobilā lietotne, ar minētās mobilās lietotnes starpniecību.

3. Dalībvalstis pieprasa kreditoram saskaņotā veidā informēt patērētāju par katru pārtēriņa iespējas samazinājumu vai atcelšanu vismaz 30 dienas pirms dienas, kad stājas spēkā pārtēriņa iespējas faktiskais samazinājums vai atcelšana.

4. Ja pārtēriņa iespēja tiek samazināta vai atcelta, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors, pirms tiek uzsākts tiesībaizsardzības process, piedāvā patērētājam bez papildu izmaksām iespēju atmaksāt to summu, kas jau ir izņemta attiecīgā samazinājuma vai atteikuma apmērā. Šādu atmaksu veic 12 vienādos ikmēneša maksājumos, ja vien patērētājs neizvēlas veikt atmaksu agrāk, piemērojot pārtēriņa iespējai piemērojamo izņēmuma procentu likmi.

5. Dalībvalstis saskaņā ar Savienības tiesību aktiem var paturēt spēkā vai pieņemt stingrākus noteikumus jautājumos, kas saistīti ar tādu patērētāju aizsardzību, kuriem ir pārtēriņa iespēja un kuri nav minēti šajā pantā.

25. pants

Pārsniegšana

1. Ja tiek noslēgts līgums par norēķinu konta atvēršanu ar iespēju, ka patērētājam ir tiesības uz pārsniegšanu, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors minētajā līgumā iekļauj informāciju par minēto iespēju minētajā līgumā, kā arī informāciju par aizņēmuma likmi, minētās likmes piemērošanas nosacījumiem, jebkādu indeksācijas vai atsaucē procentu likmi, kas piemērojama sākotnējai aizņēmuma likmei, no kredītlīguma noslēgšanas brīža piemērojamajām maksām un attiecīgā gadījumā nosacījumiem, ar kādiem minētās maksas var mainīt. Kreditors jebkurā gadījumā regulāri sniedz patērētājam minēto informāciju papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu un līgumā par norēķina konta atvēršanu norādītu pastāvīgu informācijas nesēju.

2. Ievērojamas pārsniegšanas gadījumā, kas ilgst vairāk nekā vienu mēnesi, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors, papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu un līgumā par norēķina konta atvēršanu norādītu pastāvīgu informācijas nesēju, nekavējoties informē patērētāju par visu turpmāk minēto:

- a) pārsniegšanas fakts;
- b) iesaistītā summa;
- c) aizņēmuma likme;
- d) jebkādas piemērojamās soda naudas, maksas vai nokavējuma procenti;
- e) atmaksas datums.

Turklāt regulāras pārsniegšanas gadījumā kreditors piedāvā patērētājam konsultāciju pakalpojumus, ja tādi ir pieejami, un bez maksas novirza patērētāju uz konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos.

3. Šis pants neskar valstu tiesību aktu noteikumus, kuri prasa, lai kreditors piedāvā cita veida kredītproduktu, ja pārsniegšanas līgums ir ievērojams.

4. Dalībvalstis pieprasa kreditoram saskaņotā veidā informēt patērētāju, ja pārsniegšana vairs nav atļauta vai pārsniegšanas ierobežojums ir samazināts, un to dara vismaz 30 dienas pirms dienas, kad stājas spēkā faktiskā pārsniegšanas atcelšana vai samazināšana.

5. Ja pārtēriņa iespēja tiek samazināta vai atcelta, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors, pirms tiek uzsākta izpildes procedūra, piedāvā patērētājam bez papildu izmaksām iespēju atmaksāt to summu, kas jau ir izņemta, līdz attiecīgā samazinājuma vai atteikuma apmēram. Šādu atmaksu veic 12 vienādos ikmēneša maksājumos, ja vien patērētājs neizvēlas veikt atmaksu agrāk, piemērojot pārtēriņa iespējai piemērojamo izņēmuma procentu likmi.

6. Dalībvalstis saskaņā ar Savienības tiesību aktiem var paturēt spēkā vai pieņemt stingrākus noteikumus jautājumos, kas saistīti ar tādu patērētāju aizsardzību, kuriem ir pārsniegšanas iespēja un kuri nav minēti šajā pantā.

VIII NODAĻA

ATTEIKUMS, IZBEIGŠANA UN PIRMSTERMIŅA ATMAKSA

26. pants

Atteikuma tiesības

1. Dalībvalstis nodrošina, lai patērētājs 14 kalendāro dienu laikā, nenorādot iemeslu, var atteikties no kredītliguma.

Pirmajā daļā minētais atteikuma termiņš sākas vai nu:

- a) no kredītliguma noslēgšanas dienas; vai
- b) no dienas, kad patērētājs saņem līguma noteikumus, kā arī informāciju saskaņā ar 20. un 21. pantu, ja šī diena ir vēlāk nekā šīs daļas a) apakšpunktā minētā diena.

Pirmajā daļā minēto termiņu uzskata par ievērotu, ja 5. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā minēto paziņojumu patērētājs nosūta kreditoram pirms minētā termiņa beigām.

2. Ja patērētājs nav saņēmis līguma noteikumus un informāciju saskaņā ar 20. un 21. pantu, atteikuma termiņš jebkurā gadījumā beidzas 12 mēnešus un 14 dienas pēc kredītliguma noslēgšanas. To nepiemēro, ja patērētājs nav informēts par savām atteikuma tiesībām saskaņā ar 21. panta 1. punkta pirmās daļas p) apakšpunktu.

3. Ja ir saistīts kredītligums par preces iegādi ar atpakaļatdošanas politiku, kas nodrošina pilnīgu naudas atmaksu noteiktā laikposmā, kas pārsniedz 14 kalendārās dienas, atteikuma tiesību termiņu pagarina, lai tas atbilstu šādas atpakaļatdošanas politikas ilgumam.

4. Ja attiecībā uz saistītiem kredītligumiem valsts tiesību aktos, kas piemērojami 2023. gada 19. novembrī, jau ir noteikts, ka līdzekļus nevar izsniegt patērētājam, pirms nav pagājis noteikts laika periods, dalībvalstis var, atkāpjoties no 1. punkta, noteikt, ka minētajā punktā norādīto termiņu pēc skaidra patērētāja pieprasījuma var saīsināt, paredzot, ka tas ir tāds pats kā minētais noteiktais laika periods.

5. Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības, tas veic šādus pasākumus:

- a) šā panta 1. punktā noteiktajā termiņā sniedz paziņojumu kreditoram saskaņā ar informāciju, ko, ievērojot 21. panta 1. punkta pirmās daļas p) apakšpunktu, kreditors ir sniedzis papīra formā vai izmantojot citu patērētāja izvēlētu un kredītligumā norādītu pastāvīgo informācijas nesēju;
- b) bez kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 30 kalendāro dienu laikā pēc a) apakšpunktā minētā paziņojuma nosūtīšanas samaksā kreditoram kapitālu un par šo kapitālu uzkrātos procentus no kredīta izņemšanas dienas līdz dienai, kad kapitāls atmaksāts.

Procentus, kas minēti pirmās daļas b) apakšpunktā, aprēķina, pamatojoties uz apstiprināto aizņēmuma likmi. Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā kreditoram nav tiesību uz jebkādu citu kompensāciju no patērētāja, izņemot kompensāciju par neatmaksājamām izmaksām, ko kreditors sedzis valsts administrācijai.

6. Ja kreditors vai trešā puse saistībā ar kredītligumu sniedz papildu pakalpojumu, pamatojoties uz līgumu starp minēto trešo pusi un kreditoru, uz patērētāju vairs neattiecas papildu pakalpojums, ja patērētājs saskaņā ar šo pantu īsteno atteikuma tiesības saistībā ar kredītligumu.

7. Ja patērētājam saskaņā ar šā panta 1., 5. un 6. punktu ir atteikuma tiesības, Direktīvas 2002/65/EK 6. un 7. pantu nepiemēro.

8. Dalībvalstis var noteikt, ka šā panta 1.–6. punkts neattiecas uz kredītliģumiem, kurus slēdzot, saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir jāizmanto notāra pakalpojumi, ar noteikumu, ka notārs apliecina, ka patērētājam tiek garantētas 10., 11., 20. un 21. pantā paredzētās tiesības.

9. Šis pants neskar valsts tiesību aktu noteikumus, ar kuriem nosaka laikposmu, kurā liģuma izpildi nevar uzsākt.

27. pants

Saistīti kredītliģumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam, kas ir izmantojis atteikuma tiesības, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem, attiecībā uz liģumu par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, vairs nav saistošs saistītais kredītliģums.

2. Ja saistītajā kredītliģumā minētās preces vai pakalpojumi nav piegādāti vai sniegti vai ir piegādāti vai sniegti tikai daļēji, vai arī tie neatbilst liģumam par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, patērētājam ir tiesības izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā pret kreditoru, ja patērētājs ir izmantojis tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā pret piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, bet nav guvis gandarījumu, kas tam pienākas saskaņā ar tiesību aktiem vai liģumu par minēto preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu. Dalībvalstis nosaka to, cik lielā mērā un ar kādiem nosacījumiem minētie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir izmantojami.

3. Šis pants neskar valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem kreditors ir solidāri atbildīgs par jebkuru prasību, kāda patērētājam var būt pret piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, ja preču vai pakalpojumu iegāde no piegādātāja vai pakalpojumu sniedzēja ir finansēta ar kredītliģumu.

28. pants

Beztermiņa kredītliģumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājs jebkurā laikā var saskaņā ar parasto kārtību bez maksas izbeigt beztermiņa kredītliģumu, ja vien puse nav vienojušās par paziņošanas termiņu. Šāds termiņš nepārsniedz vienu mēnesi.

Dalībvalstis nodrošina, ka kreditors, ja par to panākta vienošanās kredītliģumā, var saskaņā ar parasto kārtību izbeigt beztermiņa kredītliģumu, vismaz divus mēnešus iepriekš par to paziņojot patērētājam papīra formā vai izmantojot citu kredītliģumā norādītu pastāvīgo informācijas nesēju.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditors, ja par to panākta vienošanās kredītliģumā, var objektīvi pamatotu iemeslu dēļ izbeigt patērētāja tiesības saņemt līdzekļus saskaņā ar beztermiņa kredītliģumu. Kreditors papīra formā vai izmantojot citu kredītliģumā norādīto pastāvīgu informācijas nesēju informē patērētāju par minēto izbeigšanu un tās iemesliem, ja iespējams, pirms izbeigšanas vai vismaz tūlīt pēc tās, ja vien šādas informācijas sniegšana nav aizliegta Savienības vai valsts tiesību aktos vai nav pretrunā sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības interesēm.

29. pants

Pirmstermiņa atmaksa

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam jebkurā laikā ir tiesības uz pirmstermiņa atmaksu. Šādos gadījumos patērētājam ir tiesības uz patērētājam radīto kopējo kredīta izmaksu samazinājumu uz atlikušo liģuma darbības laiku. Aprēķinot minēto samazinājumu, ņem vērā visas izmaksas, ko patērētājam uzlicis kreditors.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram pirmstermiņa atmaksas gadījumā ir tiesības uz taisnīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar pirmstermiņa atmaksu, ar noteikumu, ka pirmstermiņa atmaksa attiecas uz laikposmu, kurā piemērota fiksēta aizņēmuma likme.

Ja laikposms starp pirmstermiņa atmaksu un nolīgto kredītliguma beigu datumu pārsniedz vienu gadu, pirmajā daļā minētā kompensācija nepārsniedz 1 % no kredīta summas, uz kuru attiecas pirmstermiņa atmaksa. Ja šis laikposms nepārsniedz vienu gadu, kompensācija nav lielāka par 0,5 % no kredīta summas, uz kuru attiecas pirmstermiņa atmaksa.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram nav tiesību uz 2. punktā minēto kompensāciju, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

- a) atmaksa ir veikta saskaņā ar apdrošināšanas līgumu, kas paredzēts kredīta atmaksāšanas garantēšanai;
- b) kredīts ticis piešķirts kā pārtēriņa iespēja;
- c) atmaksāšana notiek laikposmā, attiecībā uz kuru nav noteikta fiksēta aizņēmuma likme.

4. Atkāpjoties no 2. punkta, dalībvalstis var noteikt, ka:

- a) kreditoram ir tiesības uz 2. punktā minēto kompensāciju vienīgi ar nosacījumu, ka pirms termiņa atmaksātā summa pārsniedz valsts tiesību aktos noteikto robežvērtību, kas nav lielāka par 10 000 EUR jebkurā 12 mēnešu periodā;
- b) kreditors aizņēmuma kārtā var pieprasīt lielāku kompensāciju, ja kreditors var pierādīt, ka zaudējumi, ko tas cietis no pirmstermiņa atmaksas, pārsniedz saskaņā ar 2. punktu noteikto summu.

Ja kreditora pieprasītā kompensācija pārsniedz zaudējumus, ko tas faktiski cietis no pirmstermiņa atmaksas, patērētājam ir tiesības uz attiecīgu samazinājumu.

Minētajā gadījumā zaudējumus veido starpība starp sākotnēji nolīgto aizņēmuma likmi un to procentu likmi, par kādu kreditors var aizdot pirms termiņa atmaksāto summu tirgū minētās atmaksas veikšanas laikā, un to noteikšanā ņem vērā pirmstermiņa atmaksas ietekmi uz administratīvajām izmaksām.

5. Kompensācija, kas minēta 2. punktā un 4. punkta b) apakšpunktā, nekādā gadījumā nepārsniedz procentu summu, ko patērētājs būtu samaksājis laikposmā starp pirmstermiņa atmaksu un nolīgto kredītliguma beigu datumu.

IX NODAĻA

GADA PROCENTU LIKME UN LIKMJU UN IZMAKSU IEROBEŽOŠANAS PASĀKUMI

30. pants

Gada procentu likmes aprēķināšana

1. Gada procentu likmi aprēķina saskaņā ar matemātisko formulu, kas izklāstīta III pielikuma I daļā. Tā ir vienāda ar ikgadēju visu kreditora un patērētāja nolīgto esošo vai nākotnes saistību (izņemtā kredīta, atmaksājumu un maksu) pašreizējo vērtību.

2. Lai aprēķinātu gada procentu likmi, nosaka kredīta kopējās izmaksas patērētājam, izņemot jebkuras kredīta kopējās izmaksas, kas patērētājam jāmaksā par jebkuru kredītligumā noteikto saistību neizpildi, kas paredzētas kredītligumā, un maksas, kas nav pirkuma cena, kura viņam jāmaksā, iegādājoties preces vai pakalpojumus, ja darījums veikts skaidrā naudā vai uz kredīta.

Tā konta uzturēšanas izmaksas, kurā tiek reģistrētas gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas, izmaksas par norēķinu līdzekli, kas tiek izmantots gan maksājumu operācijām, gan izņemšanai, un citas izmaksas, kas saistītas ar maksājumu operācijām, iekļauj patērētājam radītājās kopējās kredīta izmaksās, ja konta atvēršana nav fakultatīva un konta izmaksas ir skaidri un atsevišķi norādītas kredītligumā vai jebkurā citā ar patērētāju noslēgtā līgumā.

3. Gada procentu likmes aprēķins balstās uz pieņēmumu, ka kredītligums ir spēkā laikposmā, par ko panākta vienošanās, un kreditors un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar kredītliguma noteikumiem un tajā minētajiem datumiem.
4. Ja kredītligumos ir ietverti noteikumi, kas pieļauj gada procentu likmē iekļautās aizņēmuma likmes un attiecīgā gadījumā – izmaksu izmaiņas, kuras tomēr aprēķina laikā nevar noteikt kvantitatīvi, gada procentu likmi aprēķina, pamatojoties uz pieņēmumu, ka sākotnēji noteiktā aizņēmuma likme un citas izmaksas paliks nemainīgas visā kredītliguma darbības laikā.
5. Vajadzības gadījumā, aprēķinot gada procentu likmi, izmanto III pielikuma II daļā noteiktos papildu pieņēmumus.

Ja šajā pantā un III pielikuma II daļā izklāstītie pieņēmumi nav pietiekami, lai aprēķinātu gada procentu likmi pēc vienota parauga, vai vairs nav pielāgoti komerciālajai situācijai tirgū, Komisijai ir pilnvaras saskaņā ar 45. pantu pieņemt deleģētos aktus, lai grozītu šo pantu un III pielikuma II daļu nolūkā pievienot vajadzīgos papildu pieņēmumus gada procentu likmes aprēķināšanai vai izmainīt pašreizējos pieņēmumus.

31. pants

Pasākumi, ar ko ierobežo aizņēmuma likmes, gada procentu likmes vai kopējās kredīta izmaksas patērētājam

1. Dalībvalstis ievieš pasākumus, lai efektīvi novērstu ļaunprātīgu izmantošanu un lai nodrošinātu, ka no patērētājiem nevar iekasēt pārmērīgi augstas aizņēmuma likmes, gada procentu likmes vai kopējās kredīta izmaksas patērētājam, piemēram, ierobežojumus.
2. Dalībvalstis var pieņemt aizliegumus vai ierobežojumus attiecībā uz konkrētiem maksājumiem vai maksām, ko kreditori piemēro to teritorijā.
3. Līdz 2027. gada 20. novembrim Komisija dara publiski pieejamus pasākumus, ko dalībvalstis ieviesušas saskaņā ar 1. punktu. Dalībvalstis līdz 2026. gada 20. novembrim ziņo Komisijai par minētajiem pasākumiem.
4. Līdz 2029. gada 20. novembrim Eiropas Banku iestāde publicē ziņojumu par 1. punktā minēto pasākumu īstenošanu. Minētajā ziņojumā iekļauj novērtējumu par dalībvalstīs ieviestajiem pasākumiem, tostarp attiecīgā gadījumā par ierobežojumu noteikšanas metodēm, un to, cik efektīvi tām izdēvies ierobežot pārmērīgi augstās aizņēmuma likmes, gada procentu likmes vai kopējās kredīta izmaksas patērētājam, un iekļauj paraugprakses pieeju šādu pasākumu noteikšanai.

X NODAĻA

PIENĀKUMS IEVĒROT PROFESIONĀLO ĒTIKU UN PRASĪBAS DARBINIEKIEM

32. pants

Pienākums ievērot profesionālo ētiku, sniedzot kredītu patērētājiem

1. Dalībvalstis prasa, lai kreditors un kredīta starpnieks rīkojas godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli un ņem vērā patērētāju tiesības un intereses, veicot kādu no šādām darbībām:
 - a) izstrādājot kredītproduktus;
 - b) reklamējot kredītproduktus saskaņā ar 7. un 8. pantu;

- c) piešķirot kredītus vai īstenojot ar kredītu piešķiršanu saistītas starpniecības vai veicināšanas darbības;
- d) sniedzot konsultāciju pakalpojumus;
- e) sniedzot papildpakalpojumus patērētājiem;
- f) izpildot kredītligumu.

Šā punkta pirmās daļas c) un d) apakšpunktā minēto darbību pamatā ir informācija par patērētāja apstākļiem un jebkādam īpašām prasībām, par kurām patērētājs ir paziņojis, un pamatoti pieņēmumi par riskiem patērētāja situācijā kredītliguma darbības laikā.

Šā punkta pirmās daļas d) apakšpunktā minēto darbību pamatā ir arī 16. panta 3. punkta a) apakšpunktā prasītā informācija.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditora noteiktais atalgojuma veids tā darbiniekiem un kredīta starpniekiem, kā arī kredīta starpnieka noteiktais atalgojuma veids tā darbiniekiem nekavē ievērot 1. punktā noteikto pienākumu.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori, nosakot un piemērojot atalgojuma politiku personālam, kas ir atbildīgs par kredībspējas novērtējumu, ievēro šādus principus tādā veidā un mērā, kas atbilst to lielumam, iekšējā darba organizācijai un veikto darbību raksturam, apjomam un sarežģītībai:

- a) atalgojuma politika ir savienojama ar pamatotu un efektīvu riska pārvaldību un veicina to, kā arī nemudina uzņemties riskus, kas pārsniedz kreditora pieļaujamā riska robežu;
- b) atalgojuma politika atbilst kreditora uzņēmējdarbības stratēģijai, mērķiem, vērtībām un ilgtermiņa interesēm un ietver pasākumus, kuru mērķis ir novērst interešu konfliktus, jo īpaši, paredzot, ka atalgojums nav atkarīgs no pieņemto kredīta pieteikumu skaita vai īpatsvara.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kreditori vai kredīta starpnieki sniedz konsultāciju pakalpojumus, konsultāciju sniegšanā iesaistīto darbinieku atalgojuma struktūra nekaitē viņu spējai rīkoties patērētāju interesēs un nav atkarīga no pārdošanas mērķrādītājiem. Lai sasniegtu minēto mērķi, dalībvalstis var arī aizliegt komisijas naudu, ko kreditors maksā kredīta starpniekam.

5. Dalībvalstis var aizliegt vai ierobežot patērētāja maksājumus kreditoram vai kredīta starpniekam pirms kredītliguma noslēgšanas.

33. pants

Zināšanu un kompetences prasības darbiniekiem

1. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori un kredīta starpnieki no saviem darbiniekiem prasa pienācīgu zināšanu un kompetences līmeni attiecībā uz kredītligumu izstrādāšanu, piedāvāšanu un piešķiršanu, kredītstarpniecības darbību veikšanu un konsultāciju pakalpojumu sniegšanu, kā arī attiecībā uz patērētāju tiesībām to aroddarbības jomā, un lai šis līmenis tiktu pastāvīgi atjaunināts. Ja kredītliguma noslēgšana ietver papildpakalpojumus, tiek prasītas pienācīgas zināšanas un kompetence attiecībā uz minētajiem papildpakalpojumiem.

2. Dalībvalstis nosaka minimālās zināšanu un kompetences prasības kreditoru un kredīta starpnieku darbiniekiem.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentās iestādes uzrauga 1. punktā minēto prasību ievērošanu un lai kompetentajām iestādēm ir pilnvaras pieprasīt kreditoriem un kredīta starpniekiem sniegt pierādījumus, ko kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgiem, lai varētu veikt šādu uzraudzību.

XI NODAĻA

IZGLĪTOŠANA FINANŠU JOMĀ UN ATBALSTS FINANŠU GRŪTĪBĀS NONĀKUŠIEM PATĒRĒTĀJIEM

34. pants

Izglītošana finanšu jomā

1. Dalībvalstis veicina pasākumus, kas atbalsta patērētāju izglītošanu jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parādu pārvaldīšanu, jo īpaši saistībā ar kredītligumiem. Patērētājiem sniedz skaidru un vispārīgu informāciju par kredītu piešķiršanas procesu, lai viņiem palīdzētu orientēties, it sevišķi tiem, kuri, jo īpaši, izmantojot digitālos rīkus, pirmo reizi ņem patēriņa kredītu. Izstrādājot un veicinot minētos pasākumus, dalībvalstis apspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp patērētāju organizācijām.

Dalībvalstis arī nodrošina, ka tiek izplatīta informācija par atbalstu, ko patērētāju organizācijas un valsts iestādes var sniegt patērētājiem.

2. Komisija novērtē izglītošanu finanšu jomā, kas patērētājiem ir pieejama dalībvalstīs, un publicē par to ziņojumu, kā arī apzina paraugprakses piemērus, ko varētu turpmāk pilnveidot, lai palielinātu patērētāju informētību finanšu jautājumos.

35. pants

Kavēti maksājumi un iecietības pasākumi

1. Dalībvalstis prasa kreditoriem attiecīgā gadījumā ievērot saprātīgu iecietību, pirms tiek sākota izpildes procedūra. Šādos iecietības pasākumos līdzās citiem elementiem ņem vērā patērētāja individuālos apstākļus. Kreditoriem neprasa piedāvāt iecietības pasākumus atkārtoti, izņemot pamatotus gadījumus.

Kreditoriem neprasa veikt kredīspējas novērtēšanu saskaņā ar 18. pantu, kad groza spēkā esošos kredītliguma noteikumus saskaņā ar šā punkta trešās daļas b) apakšpunktu, ar noteikumu, ka kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam, netiek būtiski palielināta, kad groza kredītligumu.

Pirmajā daļā minētie iecietības pasākumi:

- a) var iekļaut, citu iespēju starpā, kredītliguma pilnīgu vai daļēju refinansēšanu;
- b) iekļauj spēkā esošo kredītliguma noteikumu grozīšanu, kas, citu iespēju starpā, var iekļaut:
 - i) kredītliguma termiņa pagarināšanu;
 - ii) kredītliguma veida maiņu;
 - iii) visas atmaksājuma summas vai tā daļas atlikšanu uz laiku;
 - iv) aizņēmuma likmes samazināšanu;
 - v) maksājumu brīvdienu piedāvāšanu;
 - vi) daļējus atmaksājumus;
 - vii) valūtas konvertēšanu;
 - viii) daļēju parāda atlaišanu un parādu konsolidāciju.

2. Šā panta 1. punkta trešās daļas b) apakšpunktā uzskaitītie iespējamie pasākumi neskar valsts tiesību aktus un neuzliek dalībvalstīm pienākumu valsts tiesību aktos paredzēt visus minētos pasākumus.

3. Ja dalībvalstis kreditoriem atļauj noteikt un piemērot patērētājam maksu, kas izriet no saistību neizpildes, minētās dalībvalstis var prasīt, lai minētā maksa nav lielāka par to, kas nepieciešama, lai kompensētu kreditoram saistību neizpildes rezultātā radušās izmaksas.

4. Ja dalībvalstis kreditoriem atļauj piemērot patērētājam papildu maksu saistību neizpildes gadījumā, minētās dalībvalstis nosaka minēto maksu ierobežojumu.
5. Dalībvalstis neliedz kredītīguma pusēm nepārprotami vienoties, ka tādu preču atgriešana vai nodošana kreditoram, uz kurām attiecas saistītais kredītīgums, vai ieņēmumi no šādu preču pārdošanas ir pietiekami, lai atmaksātu kredītu.

36. pants

Konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājiem, kuri saskaras vai varētu saskarties ar grūtībām savu finansiālo saistību izpildē, ir pieejami neatkarīgi konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos, par kuriem ir jāmaksā tikai ierobežota maksa.
2. Lai izpildītu 1. punktā minētos pienākumus, kreditori ievieš procesus un politiku ar mērķi laikus atklāt patērētājus, kuri saskaras ar finansiālām grūtībām.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori patērētājus, kuri saskaras ar grūtībām savu finansiālo saistību izpildē, informē par konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos, kuriem patērētājs var viegli piekļūt.
4. Komisija līdz 2028. gada 20. novembrim iesniedz ziņojumu, kurā sniedz pārskatu par konsultāciju pakalpojumu parādu jautājumos pieejamību dalībvalstīs un nosaka paraugpraksi šādu pakalpojumu pilnveidošanai. Dalībvalstis līdz 2026. gada 20. novembrim un pēc tam katru gadu ziņo Komisijai par pieejamajiem konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos.

XII NODAĻA

KREDITORI UN KREDĪTA STARPNIKI

37. pants

Tādu iestāžu atzīšana, reģistrēšana un uzraudzība, kuras nav kredītiestādes un nav maksājumu iestādes

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoriem un kredīta starpniekiem piemēro pienācīgu atzīšanas procesu, reģistrācijas un uzraudzības kārtību, ko izveido neatkarīga kompetentā iestāde.
2. Prasība par pienācīgu atzīšanas procesu un reģistrāciju neattiecas uz kreditoriem, kas ir:
 - a) kredītiestādes, kas definētas Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 1) apakšpunktā;
 - b) maksājumu iestādes, kā tās definētas Direktīvas (ES) 2015/2366 4. panta 4) punktā, saistībā ar minētās direktīvas I pielikuma 4. punktā minētajiem pakalpojumiem; vai
 - c) elektroniskās naudas iestādes, kā definēts Direktīvas 2009/110/EK 2. panta 1) punktā, saistībā ar minētās direktīvas 6. panta 1. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā minēto kredītu piešķiršanu.
3. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot 1. punktā minētās atzīšanas un reģistrācijas prasības preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kas kvalificējas kā mikrouzņēmumi un mazie un vidējie uzņēmumi, kā definēts lēmumā 2003/361/EK, kuri rīkojas kā:
 - a) kredīta palīgstarpnieki; vai
 - b) kredīta palīgstarpnieki, kas piešķir kredītu atlikta maksājuma veidā sevis piedāvāto preču un pakalpojumu iegādei, ja kredīts tiek piešķirts bez procentiem un tikai par ierobežotu maksu, kas patērētājam jāmaksā par maksājuma kavējumiem un ko piemēro saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

38. pants

Konkrēti kredīta starpnieku pienākumi

Dalībvalstis prasa, lai kredīta starpnieki:

- a) patērētājiem paredzētā reklāmā un dokumentācijā norāda savu pilnvaru apjomu, jo īpaši to, vai tie strādā tikai ar vienu vai vairākiem kreditoriem vai kā neatkarīgi starpnieki;
- b) atklāj patērētājam jebkuras maksas, kas patērētājam jāmaksā kredīta starpniekam par sniedzamajiem pakalpojumiem;
- c) pirms kredītīguma noslēgšanas panāk vienošanos ar patērētāju par jebkuru b) apakšpunktā minēto maksu, noformējot šo vienošanos uz papīra vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju;
- d) paziņo kreditoram par visām b) apakšpunktā minētajām maksām, lai varētu aprēķināt gada procentu likmi.

XIII NODAĻA

TIESĪBU CESIJA UN STRĪDU IZŠĶIRŠANA

39. pants

Tiesību cesija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja kredītīgumā nostiprinātās kreditora tiesības vai kredītīgumu kā tādu cedē trešai personai, patērētājam ir tiesības vērsties tiesā pret cesionāru, izmantojot jebkuru aizsardzību, kas tam bija pieejama pret sākotnējo kreditoru, tostarp ieskaitu, ja tāds ir atļauts attiecīgajā dalībvalstī.
2. Dalībvalstis prasa, lai sākotnējais kreditors informē patērētāju par 1. punktā minēto cesiju, izņemot gadījumus, kad sākotnējais kreditors, kas noslēdzis līgumu ar cesionāru, turpina apkalpot patērētāja kredītu.

40. pants

Alternatīva strīdu izšķiršana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājiem ir pieejamas atbilstīgas, ātras un efektīvas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras, lai izšķirtu strīdus starp patērētājiem un kreditoriem vai kredīta starpniekiem attiecībā uz šajā direktīvā noteiktajām tiesībām un pienākumiem saistībā ar kredītīgumiem, attiecīgā gadījumā izmantojot jau esošas struktūras, kas veic ārpustiesas strīdu izšķiršanu. Šādas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras un struktūras, kas tās piedāvā, atbilst kvalitātes prasībām, kas noteiktas Direktīvā 2013/11/ES.
2. Dalībvalstis rosina struktūras, kas veic 1. punktā minēto ārpustiesas strīdu izšķiršanu, sadarboties, lai izšķirtu pārrobežu strīdus par kredītīgumiem.

XIV NODAĻA

KOMPETENTĀS IESTĀDES

41. pants

Kompetentās iestādes

1. Dalībvalstis izraugās valsts kompetentās iestādes, kas ir pilnvarotas nodrošināt šīs direktīvas piemērošanu un izpildi, un nodrošina, lai tām tiek piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras un atbilstīgi resursi, kas nepieciešami, lai tās efektīvi un iedarbīgi veiktu savus pienākumus.

Kompetentās iestādes ir publiskā sektora iestādes vai struktūras, kas atzītas ar valsts tiesību aktiem vai ko atzinušas publiskā sektora iestādes, kam šajā nolūkā īpaši piešķirtas pilnvaras ar valsts tiesību aktiem. Tās nav kreditori vai kredīta starpnieki.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentajām iestādēm, visām personām, kas strādā vai ir strādājušas kompetento iestāžu labā, kā arī kompetento iestāžu norīkotiem revidentiem un ekspertiem ir saistošs pienākums ievērot dienesta noslēpumu. Nekādu konfidenciālu informāciju, ko tās var saņemt, pildot savus pienākumus, nedrīkst izpaust nevienai personai vai iestādei, izņemot kopsavilkuma vai apkopojuma veidā, neskarot gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesības vai šī direktīva. Tomēr tas neliedz kompetentajām iestādēm apmainīties ar konfidenciālu informāciju vai nosūtīt to saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes ir kāda no turpmāk minētajām iestādēm:

- a) kompetentās iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 ⁽²⁹⁾ 4. panta 2) punktā; vai
- b) iestādes, kas nav a) apakšpunktā minētās kompetentās iestādes, ar noteikumu, ka valsts normatīvie vai administratīvie akti paredz minētajām iestādēm pienākumu sadarboties ar a) apakšpunktā minētajām kompetentajām iestādēm, kad vien tas ir nepieciešams to pienākumu veikšanai saskaņā ar šo direktīvu.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes atbilst Regulas (ES) 2017/2394 5. pantā noteiktajiem kritērijiem.

5. Dalībvalstis informē Komisiju par kompetento iestāžu izraudzīšanos un jebkādam turpmākām izmaiņām un, ja to teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, norāda visu attiecīgo pienākumu sadalījumu starp minētajām kompetentajām iestādēm. Pirmo šādu paziņojumu sniedz pēc iespējas drīz un, vēlākais, līdz 2025. gada 20. novembrim.

6. Kompetentās iestādes izmanto savas pilnvaras atbilstīgi valsts tiesību aktiem vai nu:

- a) tieši saskaņā ar tām piešķirtajām pilnvarām, vai tiesu iestāžu uzraudzībā; vai
- b) iesniedzot pieteikumu tiesās, kuru kompetencē ir pieņemt nepieciešamos lēmumus, tostarp vajadzības gadījumā apelācijas kārtībā, ja pieteikums pieņem attiecīgu lēmumu tiek noraidīts.

7. Ja dalībvalstu teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalstis nodrošina, ka to attiecīgie pienākumi ir skaidri definēti un ka minētās iestādes cieši sadarbojas, lai tās varētu efektīvi pildīt katra savus pienākumus.

8. Komisija vismaz reizi gadā publicē kompetento iestāžu sarakstu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un pastāvīgi atjaunina minēto sarakstu savā tīmekļa vietnē.

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

9. Dalībvalstis var piemērot valsts tiesību aktus, ar ko valsts kompetentajām iestādēm piešķir intervences pilnvaras attiecībā uz produktiem, lai atsauktu kredītproduktus, ja šāda atsaukšana ir pamatota.

XV NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

42. pants

Saskaņošanas pakāpe

1. Ciktāl šajā direktīvā ir iekļauti saskaņoti noteikumi, dalībvalstis savos tiesību aktos nevar paturēt spēkā vai ieviest noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem, ja vien šajā direktīvā nav paredzēts citādi.
2. Kamēr nav veikta turpmāka saskaņošana, ja dalībvalsts izmanto 2. panta 5. līdz 8. punktā, 8. panta 8. punktā, 14. panta 2. un 3. punktā, 16. panta 4. un 6. punktā, 18. panta 11. punktā, 24. panta 5. punktā, 25. panta 6. punktā, 26. panta 4. un 8. punktā, 29. panta 4. punktā, 31. panta 2. punktā, 32. panta 4. un 5. punktā, 35. panta 3. un 4. punktā, 37. panta 3. punktā un 41. panta 9. punktā paredzētās regulatīvās iespējas, minētā dalībvalsts par to, kā arī par turpmākām izmaiņām nekavējoties informē Komisiju. Komisija minēto informāciju dara publiski pieejamu tīmekļa vietnē vai citā vienkārši piekļūstamā veidā. Dalībvalstis veic arī attiecīgos pasākumus, lai minēto informāciju izplatītu kreditoriem, kredīta starpniekiem un patērētājiem valstī.

43. pants

Direktīvas obligātums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāji nevar atteikties no tiesībām, kas tiem piešķirtas ar valsts pasākumiem, ar kuriem transponē šo direktīvu.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka noteikumus, kas pieņemti, lai transponētu šo direktīvu, nevar apiet, izmantojot veidu, kā līgumi formulēti.

44. pants

Sankcijas

1. Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par valsts noteikumu, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu, pārkāpumiem, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sankciju īstenošanu. Paredzētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas. Dalībvalstis līdz 2026. gada 20. novembrim paziņo Komisijai minētos noteikumus un pasākumus un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad ir jāpiemēro sankcijas saskaņā ar Regulas (ES) 2017/2394 21. pantu, tās paredz arī iespēju vai nu piemērot naudas sodus saskaņā ar administratīvām procedūrām, vai arī sākt tiesas procesu naudas sodu piemērošanai, vai abas iespējas.
3. Dalībvalstis nosaka, ka kompetentās iestādes var publiskot jebkuras administratīvās sankcijas, kas tiek piemērotas par to pasākumu neievērošanu, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu, ja vien šāda publiskošana nopietni neapdraudētu finanšu tirgus vai neradītu nesamērīgu kaitējumu iesaistītajām pusēm.

45. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 30. panta 5. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2023. gada 19. novembra. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu, vēlākais, deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automatiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu, vēlākais, trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 30. panta 5. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa lēstāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 30. panta 5. punktu pieņemtais deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja trīs mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

46. pants

Pārskatīšana un ziņošana

1. Komisija līdz 2029. gada 20. novembrim un pēc tam ik pēc četriem gadiem veic šīs direktīvas izvērtēšanu. Izvērtēšana ietver:
 - a) novērtējumu par to, vai šīs direktīvas darbības joma joprojām ir atbilstīga attiecībā uz kredītīgumiem, kuru nodrošinājums ir ar mājokli nesaistīts nekustamais īpašums;
 - b) novērtējumu par robežvērtībām, kas noteiktas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā un III pielikuma II daļā, un par procentiem, ko izmanto, lai aprēķinātu kompensāciju, kas maksājama 29. panta 2. punktā minētās pirmstermiņa atmaksas gadījumā, ņemot vērā ekonomikas tendences Savienībā un situāciju attiecīgajā tirgū;
 - c) analīzi par patēriņa kredītu tirgus attīstību, kas veicina zaļo pārkārtošanos, un novērtējumu par nepieciešamību pēc turpmākiem pasākumiem saistībā ar šādiem kredītiem; un
 - d) novērtējumu par 44. panta 1. un 2. punkta īstenošanu un jo īpaši par saskaņā ar minēto pantu piemēroto sankciju efektivitāti un preventīvo ietekmi.
2. Līdz 2025. gada 20. novembrim Komisija novērtē nepieciešamību aizsargāt patērētājus, kas aizņemas un iegulda, izmantojot kolektīvās finansēšanas platformas, kas definētas Regulas (ES) 2020/1503 2. panta 1. punkta d) apakšpunktā, ja minētās platformas nerīkojas kā kreditori vai kredīta starpnieki, bet atvieglo kredīta piešķiršanu starp patērētājiem.
3. Komisija jo īpaši uzrauga, kā 42. pantā minētās regulatīvās iespējas ietekmē iekšējā tirgus darbību un patērētājus.
4. Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par 1., 2. un 3. punktā minētās izvērtēšanas un novērtējumu rezultātiem, vajadzības gadījumā iesniedzot tiesību akta priekšlikumu.

47. pants

Atcelšana un pārejas noteikumi

Direktīvu 2008/48/EK atceļ no 2026. gada 20. novembra.

Neatkarīgi no pirmās daļas Direktīvu 2008/48/EK turpina piemērot kredītņēmumiem, kas pastāv 2026. gada 20. novembrī līdz to izbeigšanai.

Tomēr šīs direktīvas 23. un 24. pantu, 25. panta 1. punkta otro teikumu, 25. panta 2. punktu un 28. un 39. pantu piemēro visiem beztermiņa kredītņēmumiem, kas pastāv 2026. gada 20. novembrī.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu IV pielikumā.

48. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz 2025. gada 20. novembrim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Tās piemēro minētos noteikumus no 2026. gada 20. novembra.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce un kā formulējams minētais paziņojums.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

49. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

50. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2023. gada 18. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. M. ALBARES BUENO

I PIELIKUMS

EIROPAS PATĒRIŅA KREDĪTA STANDARTINFORMĀCIJAS VEIDLAPA ⁽¹⁾

Galvenā informācija

I daļa [Vienmēr veidlapas pirmajā lappusē]:

Kreditors	[Identitāte]
Attiecīgā gadījumā Kredīta starpnieks	[Identitāte]
Kredīta kopsumma <i>Tas nozīmē – maksimālā summa vai kopsumma, kas darīta pieejama ar kredītligumu.</i>	
Kredītliguma darbības ilgums	
Aizņēmuma likme vai attiecīgā gadījumā dažādas aizņēmuma likmes, kas tiek piemērotas kredītligumam	[% — fiksēta vai — mainīga, — laikposmi]
Gada procentu likme (GPL) <i>Tās ir kopējās izmaksas, kas gadam aprēķinātas procentos no kredīta kopsummas.</i> <i>GPL tiek uzrādīta, lai jūs varētu salīdzināt dažādus piedāvājumus.</i>	
Kopsumma, kas jums būs jāmaksā <i>Tas nozīmē – aizņemtā kapitāla summa plus procenti un iespējamās izmaksas saistībā ar jūsu kredītu.</i>	[Kredīta kopsummas un kredīta kopējo izmaksu patērētājam summa]
Attiecīgā gadījumā Kredīts, kas ir piešķirts atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai konkrētiem pakalpojumiem vai kas ir saistīts ar konkrētu preču piegādi vai konkrētu pakalpojumu sniegšanu Preces/pakalpojuma nosaukums Cena naudas izteiksmē	
Izmaksas maksājumu kavējumu gadījumā	Maksājumu kavējumu gadījumā jums aprēķinās [... (piemērojamā procentu likme un procedūra tās koriģēšanai, kā arī – attiecīgā gadījumā – maksa par saistību nepildīšanu)].

(¹) Katrā vietā, kur ir norāde "attiecīgā gadījumā", kreditoram ir jāaizpilda aile, ja šī informācija attiecas uz attiecīgo kredīta veidu, vai jāizdzēš informācija vai visa rinda, ja informācija neattiecas uz attiecīgo kredīta veidu.
Slīprakstā sniegtajiem paskaidrojumiem būtu jāpalīdz patērētājam labāk izprast skaitļus.
Norādes kvadrātiekvāš ir paskaidrojumi kreditoram vai kredīta starpniekam, un tās jāaizstāj ar attiecīgo informāciju.

II daļa [Ja turpmāk minētos elementus nevar uzskatāmi norādīt vienā lappusē, tos norāda veidlapas pirmajā daļā otrajā lappusē]:

<p>Patērētāja iemaksas un attiecīgā gadījumā iemaksu veikšanas kārtība</p>	<p>Jums būs jāveic šādi maksājumi: [To iemaksu summa, skaits un biežums, kuras jāveic patērētājam] Procenti un/vai maksas, kas būs maksājami šādā veidā:</p>
<p>Brīdinājums par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām</p> <p><i>Iztrūkstoši maksājumi vai maksājumu kavējumi varētu radīt jums nopietnas sekas (piemēram, piespiedu pārdošanu) un apgrūtināt kredīta saņemšanu nākotnē.</i></p>	
<p>Atteikuma tiesības</p> <p><i>Jums ir tiesības 14 kalendāro dienu laikā atteikties no kredītīguma.</i></p>	<p>Jā/nē</p>
<p>Pirmstermiņa atmaksa</p> <p><i>Jums ir tiesības jebkurā laikā pilnībā vai daļēji veikt pirmstermiņa kredīta atmaksu.</i></p> <p>Attiecīgā gadījumā</p> <p>Pirmstermiņa atmaksas gadījumā kreditoram ir tiesības uz kompensāciju.</p>	<p>Jā</p>
<p>Kreditors</p> <p>Ģeogrāfiskā adrese</p> <p>Tālruņa numurs</p> <p>E-pasta adrese</p> <p>Tīmekļa adrese (*)</p>	
<p>Attiecīgā gadījumā</p> <p>Kredīta starpnieks</p> <p>Ģeogrāfiskā adrese</p> <p>Tālruņa numurs</p> <p>E-pasta adrese</p> <p>Tīmekļa adrese (*)</p>	
<p>(*) Šī informācija nav obligāta.</p>	

Papildu informācija par kredītligumu

1. Kredītprodukta galveno iezīmju apraksts

Kredīta veids	
Kredīta izņemšanas noteikumi <i>Tas nozīmē, kā un kad jūs saņemsiet naudu.</i> Attiecīgā gadījumā Citi kredīta izņemšanas mehānismi attiecīgajam kredītliguma veidam var radīt augstākas gada procentu likmes	[Ja kredītligumā ir paredzēti dažādi kredīta izņemšanas veidi ar dažādām maksām vai aizņēmuma likmēm un kreditors izmanto III pielikuma II daļas b) punktā noteikto pieņēmumu, iekļauj norādi par to, ka tad, ja attiecīgajam kredītliguma veidam izmantos citus izņemšanas mehānismus, var tikt piemērotas augstākas gada procentu likmes]
Attiecīgā gadījumā Nepieciešamās garantijas <i>Šeit ir aprakstīta garantija, ar ko jūs nodrošināt kredītligumu.</i>	[Garantijas veids]
Attiecīgā gadījumā Atmaksājumus nenovirza tūlītējai kapitāla amortizācijai.	
Attiecīgā gadījumā Cena tika personalizēta, pamatojoties uz automatizēti pieņemtu lēmumu.	

2. Kredīta izmaksas

Attiecīgā gadījumā Dažādās aizņēmuma likmes, kas attiecas uz kredītligumu	[% — fiksēta vai — mainīga (ar indeksu vai standarta procentu likmi, kas piemērojama sākotnējai aizņēmuma likmei), — laikposmi, — nosacījumi, kas reglamentē katras aizņēmuma likmes piemērošanu, — laikposmi, nosacījumi un procedūras katras aizņēmuma likmes maiņai]
Reprezentatīvs piemērs, kas parāda gada procentu likmi (GPL) un kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam	[% Reprezentatīvs piemērs, kas parāda visus pieņēmumus, kuri izmantoti, lai aprēķinātu šeit uzrādāmo gada procentu likmi]
Lai saņemtu kredītu vai lai to saņemtu saskaņā ar izsludinātajiem noteikumiem, ir obligāti jāizmanto — apdrošināšana, ar ko garantē kredītu, vai — kāds cits papildpakalpojuma līgums? <i>Ja kredītoram nav zināmas šo pakalpojumu izmaksas, tās netiek iekļautas GLP.</i>	Jā vai nē [ja atbilde ir jā, tad norādīt apdrošināšanas veidu] Jā vai nē [ja atbilde ir jā, tad norādīt papildpakalpojuma veidu]

Saistītās izmaksas

Attiecīgā gadījumā Tādas maksas par viena vai vairāku kontu uzturēšanu, kas nepieciešamas, lai reģistrētu gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas	
Attiecīgā gadījumā Īpaša norēķinu līdzekļa izmantošanas izmaksu apjoms (piemēram, kredītkarte)	
Attiecīgā gadījumā Jebkādas citas izmaksas, kas izriet no kredītīguma	
Attiecīgā gadījumā Nosacījumi, kas ļauj mainīt iepriekšminētās izmaksas, kuras saistītas ar kredītīgumu	
Attiecīgā gadījumā Pienākums apmaksāt notāra izmaksas	

3. Citi svarīgi juridiski aspekti

Attiecīgā gadījumā Pirmstermiņa atmaksas gadījumā kreditoram ir tiesības uz kompensāciju	[Kompensācijas noteikšana (aprēķinu metode) saskaņā ar noteikumiem, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/2225 (*) 29. pantu]
Datubāzes izmantošana <i>Kreditoram ir nekavējoties un bez maksas jums jāpaziņo rezultāti, ko devusi datubāzes izmantošana, ja kredīta pieteikuma noraidījumu pamato ar tajā iegūtām ziņām.</i>	
Tiesības saņemt kredītīguma projektu <i>Jums ir tiesības pēc pieprasījuma bez maksas saņemt kredītīguma projekta kopiju. Šo noteikumu piemēro, ja kreditors jūsu pieprasījuma iesniegšanas brīdī vēlas ar jums noslēgt kredītīgumu.</i>	
Attiecīgā gadījumā Laikposms, kurā kreditoram ir saistoša pirms līguma slēgšanas sniegtā informācija	Šajā veidlapā iekļautā informācija ir derīga no [...] līdz [...].
Par tiesību aizsardzības līdzekļiem <i>Jums ir tiesības piekļūt ārpustiesas sūdzību un tiesību aizsardzības mehānismam</i>	[Ārpustiesas sūdzību un tiesību aizsardzības mehānisms patērētājam un kā šim mehānismam piekļūt]

Brīdinājums par juridiskajām un finansiālajām sekām, kas rodas, ja netiek pildītas saistības <i>Ar kredītligumu saistīto saistību nepildīšana, izņemot novēlotus vai iztrūkstošus maksājumus, varētu jums radīt smagas sekas.</i>	
Atmaksas grafiks	[Atmaksas grafiks, kurā norādīti visi maksājumi un atmaksājumi, kas patērētājam jāveic kredītliguma darbības laikā, tostarp maksājumi par jebkādiem papildpakalpojumiem]

(¹) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2225 (2023. gada 18. oktobris) par patērētāju kredītligumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK (OV L, 2023/2225, 30.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj>).

Attiecīgā gadījumā

4. Papildu informācija finanšu pakalpojumu tālpārdošanas gadījumā

a) Par kreditoru	
Attiecīgā gadījumā Kreditora pārstāvis jūsu dzīvesvietas dalībvalstī Adrese Tālruna numurs E-pasta adrese Tīmekļa adrese (*)	[Identitāte] [Ģeogrāfiskā adrese kontaktiem ar patērētāju]
Attiecīgā gadījumā Reģistrācija	[Komercreģistrs, kurā kreditors ir reģistrēts, un tā reģistrācijas numurs vai līdzvērtīgs identifikācijas līdzeklis minētajā reģistrā]
Attiecīgā gadījumā Uzraudzības iestāde	
b) par kredītligumu	
Attiecīgā gadījumā Atteikuma tiesību izmantošana	[Praktiski norādījumi par atteikuma tiesību izmantošanu, cita starpā norādot laikposmu šo tiesību izmantošanai, adresi, uz kādu būtu jāsusūta paziņojums par atteikuma tiesību izmantošanu, un atteikuma tiesību neizmantošanas sekas]
Attiecīgā gadījumā Tiesību akti, ko kreditors izmantojis kā pamatu attiecību veidošanai ar jums pirms kredītliguma noslēgšanas	
Attiecīgā gadījumā Noteikums par kredītligumam, un/vai kompetentajai tiesai piemērojamiem tiesību aktiem	[Šeit jānorāda attiecīgais noteikums]
Attiecīgā gadījumā Valodu režīms	Informācija un līguma noteikumi būs [attiecīgā valodā]. Ja piekrītat, mēs kredītliguma darbības termiņa laikā sazināsimies [attiecīgā(-ās)] valodā(-ās)].

(*) Šīs ziņas kreditoram nav obligātas.

II PIELIKUMS

EIROPAS PATĒRIŅA KREDĪTA INFORMĀCIJAS VEIDLAPA ⁽¹⁾**Patēriņa kredīts, ko piedāvā konkrētas kredītoorganizācijas (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/2225 ⁽²⁾ 2. panta 6. punkts)****Parāda pārveidošana (Direktīvas (ES) 2023/2225 2. panta 7. punkts)****Galvenā informācija****I daļa [Vienmēr veidlapas pirmajā lappusē]:**

Kreditors	[Identitāte]
Attiecīgā gadījumā	
Kredīta starpnieks	[Identitāte]
Kredīta kopsumma	
<i>Tas nozīmē – maksimālā summa vai kopsumma, kas darīta pieejama ar kredītīgumu.</i>	
Kredītīguma darbības ilgums	
Aizņēmuma likme vai attiecīgā gadījumā dažādas aizņēmuma likmes, kas tiek piemērotas kredītīgumam	[% — fiksēta vai — mainīga, — laikposmi]
Gada procentu likme (GPL)	
<i>Tās ir kopējās izmaksas, kas gadam aprēķinātas procentos no kredīta kopsummas. GPL tiek uzrādīta, lai jūs varētu salīdzināt dažādus piedāvājumus.</i>	
Kopsumma, kas jums jāmaksā	[Kredīta kopsummas un kredīta kopējo izmaksu patērētājam summa]
<i>Tas nozīmē – aizņemtā kapitāla summa plus procenti un iespējamās izmaksas saistībā ar jūsu kredītu.</i>	
Attiecīgā gadījumā	
Kredīts, kas ir piešķirts atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai konkrētiem pakalpojumiem vai kas ir saistīts ar konkrētu preču piegādi vai konkrētu pakalpojumu sniegšanu	
Preces/pakalpojuma nosaukums	
Cena naudas izteiksmē	

⁽¹⁾ Ja ir norāde "attiecīgā gadījumā", kreditoram ir jāaizpilda aile, ja šī informācija attiecas uz attiecīgo kredīta veidu, vai jāizdzēš informācija vai visa rinda, ja informācija neattiecas uz attiecīgo kredīta veidu.

Slīprakstā sniegtajiem paskaidrojumiem būtu jāpalīdz patērētājam labāk izprast skaitļus.

Norādes kvadrātiņkāvās ir paskaidrojumi kreditoram vai kredīta starpniekam, un tās jāaizstāj ar attiecīgo informāciju.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2225 (2023. gada 18. oktobris) par patērētāju kredītīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK (OV L, 2023/2225, 30.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj>).

Izmaksas maksājumu kavējumu gadījumā	Maksājumu kavējumu gadījumā jums aprēķinās [... (piemērojamā procentu likme un procedūra tās koriģēšanai, kā arī – attiecīgā gadījumā – maksa par saistību nepildīšanu)].
--------------------------------------	---

II daļa [Ja turpmāk minētos elementus nevar uzskatāmi norādīt vienā lappusē, tos norāda veidlapas pirmajā daļā otrajā lappusē]:

Patērētāja iemaksas un attiecīgā gadījumā iemaksu veikšanas kārtība	Jums būs jāveic šādi maksājumi: [to iemaksu summa, skaits un biežums, kuras jāveic patērētājam] Procenti un/vai maksas, kas būs maksājami šādā veidā:
Brīdinājums par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām <i>Iztrūkstoši maksājumi vai maksājumu kavējumi varētu radīt jums nopietnas sekas (piemēram, piespiedu pārdošanu) un apgrūtināt kredīta saņemšanu nākotnē.</i>	
Atteikuma tiesības	Jā/nē
Pirmstermiņa atmaksa <i>Jums ir tiesības jebkurā laikā pilnībā vai daļēji veikt pirmstermiņa kredīta atmaksu.</i> Attiecīgā gadījumā Pirmstermiņa atmaksas gadījumā kreditoram ir tiesības uz kompensāciju.	
Kreditors Ģeogrāfiskā adrese Tālrunis E-pasts Tīmekļa adrese (*)	
Attiecīgā gadījumā Kredīta starpnieks Ģeogrāfiskā adrese Tālrunis E-pasts Tīmekļa adrese (*)	

(*) Šī informācija nav obligāta.

Papildu informācija par kredītīgumu

1. Kredīta produkta galveno iezīmju apraksts

Kredīta veids	
Attiecīgā gadījumā Norāde, ka patērētājam jebkurā laikā var lūgt atmaksāt kredīta summu pilnā apmērā	
Attiecīgā gadījumā Cena tika personalizēta, pamatojoties uz automatizēti pieņemtu lēmumu.	

2. Kredīta izmaksas

Attiecīgā gadījumā Dažādās aizņēmuma likmes, kas attiecas uz kredītīgumu	[% — fiksēta vai — mainīga (ar indeksu vai standarta procentu likmi, kas piemērojama sākotnējai aizņēmuma likmei), — laikposmi, — nosacījumi, kas reglamentē katras aizņēmuma likmes piemērošanu]
Reprezentatīvs piemērs, kas parāda gada procentu likmi (GPL) un kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam	[% Reprezentatīvs piemērs, kas parāda visus pieņēmumus, kuri izmantoti, lai aprēķinātu šeit uzrādāmo gada procentu likmi]
Attiecīgā gadījumā Izmaksas Attiecīgā gadījumā Nosacījumi, kas ļauj šīs izmaksas mainīt	[No kredītīguma noslēgšanas brīža piemērojamās izmaksas]

3. Citi svarīgi juridiski aspekti

Kredītīguma izbeigšana	[Nosacījumi un procedūra kredītīguma izbeigšanai]
Attiecīgā gadījumā Pirmstermiņa atmaksas gadījumā kreditoram ir tiesības uz kompensāciju	[Kompensācijas noteikšana (aprēķinu metode) saskaņā ar noteikumiem, ar ko īsteno Direktīvas (ES) 2023/2225 29. pantu]
Datubāzes izmantošana <i>Kreditoram ir nekavējoties un bez maksas jums jāpaziņo rezultāti, ko devusi datubāzes izmantošana, ja kredīta pieteikuma noraidījumu pamato ar tajā iegūtām ziņām.</i>	
Attiecīgā gadījumā Laikposms, kurā kreditoram ir saistoša pirms līguma slēgšanas sniegtā informācija	Šajā veidlapā ietvertā informācija ir derīga no [...] līdz [...].

Par tiesību aizsardzības līdzekļiem <i>Jums ir tiesības piekļūt ārpustiesas sūdzību un tiesību aizsardzības mehānismam.</i>	[Ārpustiesas sūdzību un tiesību aizsardzības mehānisms patērētājam un kā šim mehānismam piekļūt]
Brīdinājums par juridiskajām un finansiālajām sekām, kas rodas, ja netiek pildītas saistības <i>Ar kredītligumu saistīto saistību nepildīšana, izņemot novēlotus vai iztrūkstošus maksājumus, varētu jums radīt smagas sekas.</i>	
Atmaksas grafiks	[Atmaksas grafiks, kurā norādīti visi maksājumi un atmaksas, kas patērētājam jāveic līguma darbības laikā, tostarp maksājumi par jebkādiem papildpakalpojumiem]

Attiecīgā gadījumā

4. Papildu informācija finanšu pakalpojumu tālpārdošanas gadījumā

a) par kreditoru	
Attiecīgā gadījumā Kreditora pārstāvis jūsu dzīvesvietas dalībvalstī Adrese Tālrunis E-pasts Tīmekļa adrese (*)	[Identitāte] [Ģeogrāfiskā adrese kontaktiem ar patērētāju]
Attiecīgā gadījumā Reģistrācija	[Komercreģistrs, kurā kreditors ir reģistrēts, un viņa reģistrācijas numurs vai līdzvērtīgs identifikācijas līdzeklis minētajā reģistrā]
Attiecīgā gadījumā Uzraudzības iestāde	
b) par kredītligumu	
Attiecīgā gadījumā Atteikuma tiesību izmantošana	[Praktiski norādījumi par atteikuma tiesību izmantošanu, cita starpā norādot atteikuma laikposmu, adresi, uz kādu būtu jāšūta paziņojums par atteikuma tiesību izmantošanu, un atteikuma tiesību neizmantošanas sekas]
Attiecīgā gadījumā Tiesību akti, ko kreditors izmantojis kā pamatu attiecību veidošanai ar jums pirms kredītliguma noslēgšanas	

Attiecīgā gadījumā Noteikums par tiesību aktiem, ko piemēro kredītligumam, un/vai kompetentā tiesa	[Šeit jānorāda attiecīgais noteikums]
Attiecīgā gadījumā Valodu režīms	Informācija un līguma noteikumi būs [attiecīgā valodā]. Ja piekrītat, mēs kredītliguma darbības termiņa laikā sazināsimies [attiecīgā(-ās)] valodā(-ās)].

(*) Šis ziņas kreditoram nav obligātas.

III PIELIKUMS

- I. Pamatvienādojums, ar ko izsaka ekvivalenci starp izņemtajām kredīta daļām, no vienas puses, un atmaksu un maksām, no otras puses.

Pamatvienādojums, ar ko nosaka gada procentu likmi (GPL), izsaka ekvivalenci gadā starp kopējo pašreizējo izņemto kredīta daļu vērtību, no vienas puses, un kopējo pašreizējo kredīta atmaksas un maksu vērtību, no otras puses, t. i.,:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-s_l}$$

kur:

- X	ir GPL,
- m	ir pēdējās izņemtās kredīta daļas kārtas numurs,
- k	ir izņemtās kredīta daļas kārtas numurs, tātad $1 \leq k \leq m$,
- C_k	ir izņemtās kredīta daļas k summa,
- t_k	ir gados un gada daļās izteikts intervāls starp pirmās kredīta daļas izņemšanas datumu un katras nākamās kredīta daļas izņemšanas datumu, tātad $t_1 = 0$,
- m'	ir pēdējās veiktās kredīta atmaksas vai maksu maksājuma kārtas numurs,
- l	ir kredīta atmaksas vai maksu maksājuma kārtas numurs,
- D_l	ir kredīta atmaksas vai maksu maksājuma summa,
- s_l	ir gados un gada daļās izteikts intervāls starp pirmās kredīta daļas izņemšanas datumu un katras atmaksas vai maksu maksājuma datumu.

Piezīmes

- summām, ko abas puses maksā dažādos laikos, nav noteikti jābūt vienādām, un tās nav noteikti jāmaksā ar vienādiem intervāliem;
- sākuma datums ir pirmās kredīta daļas izņemšanas datums;
- intervālus starp datumiem, ko izmanto aprēķinos, izsaka gados vai gada daļās. Uzskata, ka gadā ir 365 dienas (vai 366 dienas garajā gadā), 52 nedēļas vai 12 vienādi mēneši. Uzskata, ka mēnesī ir 30,41666 dienas (t. i., 365/12) neatkarīgi no tā, vai tas ir garais gads vai ne.

Ja laika intervālus starp datumiem, ko izmanto aprēķinos, nevar izteikt nedēļās, mēnešos vai gados kā veselu skaitli, šos intervālus izsaka vienā no minētajiem laikposmiem kā veselu skaitli kopā ar dienu skaitu. Ja izmanto dienas:

- skaita katru dienu, tostarp nedēļas nogales un brīvdienas;
 - vienādus laikposmus un pēc tam dienas skaita atpakaļ līdz kredīta sākotnējās izņemšanas dienai;
 - dienu laikposma ilgumu aprēķina, neieskaitot pirmo dienu un ieskaitot pēdējo dienu, un izsaka gados, dalot šo laikposmu ar pilna gada dienu skaitu (365 vai 366 dienām), skaitot atpakaļ no pēdējās dienas līdz tai pašai dienai iepriekšējā gadā;
- d) aprēķina rezultātu izsaka ar precizitāti vismaz līdz vienam ciparam aiz komata. Ja nākamais cipars aiz komata ir lielāks vai vienāds ar 5, minēto ciparu aiz komata noapaļo uz augšu;

- e) vienādojumu var pārrakstīt, izmantojot vienu summu un plūsmu jēdzienu (A_k), kas var būt pozitīva vai negatīva, citiem vārdiem, samaksāta vai saņemta laikposmos no 1 līdz n , kas izteikti gados, t. i.:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k}$$

kur S ir esošā plūsmu balance. Ja mērķis ir saglabāt plūsmu ekvivalenci, S vērtība būs nulle.

II. Papildu pieņēmumi GPL aprēķināšanai ir šādi:

- a) ja kredītīgumā patērētājam paredzēta iespēja brīvi izņemt kredītu, kredīta kopsommu uzskata par izņemtu nekavējoties un pilnībā;
- b) ja kredītīgumā patērētājam kopumā paredzēta iespēja brīvi izņemt kredītu, taču starp dažādajiem kredīta izņemšanas veidiem paredzēts ierobežojums attiecībā uz kredīta summu un laikposmu, kredīta summu uzskata par izņemtu kredītīgumā norādītajā agrākajā datumā un saskaņā ar minētajiem kredīta izņemšanas ierobežojumiem;
- c) ja kredītīgumā ir paredzēti dažādi kredīta izņemšanas veidi ar dažādām maksām vai aizņēmuma likmēm, kredīta kopsommu uzskata par izņemtu ar visaugstāko maksu un aizņēmuma likmi, ko piemēro tādām izņemšanas mehānismam, kuru visbiežāk izmanto šādam kredītīguma veidam;
- d) pārtēriņa iespējas gadījumā kredīta kopsommu uzskata par izņemtu pilnībā un par visu kredītīguma darbības termiņu. Ja pārtēriņa kredīta iespējas ilgums nav zināms, aprēķinot GPL, pieņem, ka kredīta ilgums ir trīs mēneši;
- e) beztermiņa kredītīguma gadījumā, izņemot pārtēriņa iespēju, pieņem, ka:
 - i) kredīts ir piešķirts uz vienu gadu, skaitot no sākotnējās izņemšanas dienas, un patērētāja pēdējais maksājums dzēš iespējamo kapitāla, procentu un citu maksu atlikumu;
 - ii) patērētājs atmaksā kapitālu, veicot vienādus ikmēneša maksājumus, atmaksu sākot vienu mēnesi pēc sākotnējās izņemšanas dienas. Tomēr gadījumos, kad katrā maksājuma laikposmā kapitāls ar vienu maksājumu jāatmaksā pilnībā, pieņem, ka turpmāka visa kapitāla izņemšana un atmaksa, ko veic patērētājs, notiek viena gada laikā. Procentus un citas maksas piemēro atbilstīgi minētajai kapitāla izņemšanai un atmaksai un kā noteikts kredītīgumā.

Šā punkta izpratnē beztermiņa kredītīgums ir kredītīgums, kuram nav noteikts termiņš un saskaņā ar kuru kredītus noteiktā termiņā vai pēc noteikta laika jāatmaksā pilnā apmērā, taču pēc atmaksas tos var atkārtoti izņemt.
- f) attiecībā uz kredītīgumiem, kas nav pārtēriņu un beztermiņa kredītīgumi, kuri minēti d) un e) punktā izklāstītajos pieņēmumos:
 - i) ja nevar noteikt patērētāja veicamās kapitāla atmaksas datumu vai summu, pieņem, ka atmaksu veic agrākajā kredītīgumā norādītajā datumā un tās apjoms ir mazākā kredītīgumā noteiktā summa;
 - ii) ja nevar noteikt laika intervālu starp sākotnējās izņemšanas datumu un patērētāja veicamā pirmā maksājuma datumu, pieņem, ka tas ir īsākais laika intervāls;

- g) ja, pamatojoties uz kredītīgumu, vai pieņēmumiem, kas izklāstīti d), e) vai f) punktā, nevar noteikt patērētājam veicamā maksājuma datumu vai summu, pieņem, ka maksājumu veic saskaņā ar kreditora noteiktajiem termiņiem un nosacījumiem; ja tie nav zināmi, tad:
- i) procentu maksājumus maksā reizē ar kapitāla atmaksu;
 - ii) kredītīguma noslēgšanas dienā veic maksājumus, kas nav procentu maksājumi un kas izteikti kā viena summa;
 - iii) sākot no pirmās kapitāla atmaksas dienas, regulāri veic vairākus maksājumus, kas nav procentu maksājumi, un, ja šādu maksājumu apjoms nav zināms, pieņem, ka tie ir vienāda apmēra;
 - iv) ar pēdējo maksājumu dzēš iespējamo kapitāla, procentu un citu maksu atlikumu, ja tādas ir.
- h) ja par kredītam piemērojamo maksimālo summu nav vēl vienošanās, par maksimālo summu uzskata 1 500 EUR;
- i) ja uz ierobežotu laikposmu vai summu piedāvā atšķirīgas aizņēmuma likmes un maksas, par aizņēmuma likmi un maksām uzskata augstāko likmi visa kredītīguma darbības laikā;
- j) patērētāju kredītīgumiem, kam fiksētā aizņēmuma likme ir noteikta attiecībā uz sākotnējo laikposmu, kura beigās nosaka jaunu aizņēmuma likmi un to turpmāk periodiski pielāgo atbilstīgi saskaņotam rādītājam, GPL aprēķina, pamatojoties uz pieņēmumu, ka fiksētās aizņēmuma likmes laikposma beigās aizņēmuma likme ir tāda pati kā GPL aprēķināšanas laikā, pamatojoties uz saskaņotā rādītāja vērtību minētajā laikā.

IV PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2008/48/EK	Šī direktīva
1. pants	1. pants
2. panta 1. punkts	2. panta 1. punkts
—	
2. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts	2. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts
2. panta 2. punkta d) apakšpunkts	2. panta 2. punkta g) apakšpunkts
2. panta 2. punkta e) un f) apakšpunkts	—
2. panta 2. punkta g), h), i), j), k) un l) apakšpunkts	2. panta 2. punkta d), e), f), i), j) un k) apakšpunkts
2. panta 2.a punkts	2. panta 3. punkts
2. panta 3. punkts	—
2. panta 4., 5. un 6. punkts	2. panta 4., 6. punkts un 7. punkts
3. panta a), b) un c) punkts	3. panta 1), 2) un 3) punkts
—	3. panta 4) punkts
3. panta d) un e) punkts	3. panta 18) un 19) punkts
3. panta f) punkts	3. panta 12) punkts
3. panta g), h), i), j), k), l) un m) punkts	3. panta 5), 6), 7), 8), 9), 10). un 11) punkts
3. panta n) punkts	3. panta 20) punkts
—	3. panta 13), 14), 15), 16), 17), 18), 21) un 22) punkts
—	5. pants
—	6. pants
—	7. pants
4. pants	8. pants
—	9. pants
5. panta 1. punkts	10. panta 1. punkta 3., 5. un 6. punkts
5. panta 2. punkts	10. panta 7. punkts
5. panta 4. punkts	10. panta 8. punkts
5. panta 5. punkts	10. panta 9. punkts
5. panta 6. punkts	12. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts un 12. panta 2. punkts
6. panta 1. un 3. punkts	11. panta 1., 2. un 4. punkts
6. panta 2. punkts	—
6. panta 4. punkts	11. panta 6. punkts
6. panta 5. punkts	—
6. panta 6. punkts	11. panta 7. punkts
6. panta 7. punkts	—
7. pants	10. panta 10. punkts un 11. panta 8. punkts
—	13. pants

8. pants	18. pants
—	14. pants
—	15. pants
—	16. pants
—	17. pants
9. pants	19. pants
10. panta 1. punkts	20. pants
10. panta 2., 3. un 4. punkts	21. pants
10. panta 5. punkts	—
11.a pants	22. pants
11. pants	23. pants
12. pants	24. pants
13. pants	28. pants
14. pants	26. pants
15. pants	27. pants
16. pants	29. pants
17. pants	39. pants
18. pants	25. pants
19. pants	30. pants
—	31. pants
—	32. pants
—	33. pants
—	34. pants
16.a pants—	35. pants
—	36. pants
20. pants	37. pants
21. pants	38. pants
—	41. pants
22. pants	42. un 43. pants
23. pants	44. pants
24. pants	40. pants
24.a pants	45. pants
26. pants	42. panta 2. punkts
27. panta 1. punkts	48. pants
27. panta 2. punkts	46. pants
28. pants	4. pants
29. pants	47. pants
30. pants	47. pants
31. pants	49. pants

32. pants	50. pants
I pielikums	III pielikums
II pielikums	I pielikums
III pielikums	II pielikums
–	IV pielikums
